

วารสารสวนสุนันทาวิชาการและวิจัย

Suan Sunandha Academic & Research Review

ปีที่ ๑๕ ฉบับที่ ๑ (มกราคม-มิถุนายน) ๒๕๖๔

Volume 15 Number 1 (January-June) 2021

ISSN 1905-9353

วารสารสวนสุนันทาวิชาการและวิจัย

วัตถุประสงค์ของการจัดพิมพ์วารสาร

1. เพื่อส่งเสริมและเผยแพร่ผลงานทางวิชาการหรือผลงานวิจัยที่มีคุณภาพ ด้านมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ ศึกษาศาสตร์ และศิลปกรรมศาสตร์
2. เพื่อเป็นสื่อในการนำเสนอและแลกเปลี่ยนความคิดเห็นทางวิชาการด้านมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ ศึกษาศาสตร์ และศิลปกรรมศาสตร์

ที่ปรึกษา

รองศาสตราจารย์ ดร.ชุตินาฏณ์ ศรีวิบูลย์
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สุวรีย์ ยอดดิม

อธิการบดีมหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา
รองอธิการบดีฝ่ายวิจัยและพัฒนา

บรรณาธิการ

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.รจนา จันทราสา

ผู้อำนวยการสถาบันวิจัยและพัฒนา

กองบรรณาธิการ

ศาสตราจารย์ ดร.วิชัย เชิดชูศาสตร์
ศาสตราจารย์ ดร. ลิน พันธุ์พินิจ
ศาสตราจารย์ ดร. รวีวรรณ ชินะตระกูล
รองศาสตราจารย์ ดร.โยธิน แสงดี
รองศาสตราจารย์ ดร.เจษฎา เตนดวงบริพันธ์
รองศาสตราจารย์ ดร.วรางคณา จันทรงค์
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ยุทธนา สุดเจริญ
อาจารย์มรกต วรชัยรุ่งเรือง

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลตะวันออก
มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีพระจอมเกล้าพระนครเหนือ
มหาวิทยาลัยมหิดล
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช
มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา
มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา

กองการจัดการ

นางสาวพรทิพย์ เรืองปราชญ์
นางสาวราภรณ์ ศรีบัวแก้ว
นายอนุพันธ์ สุทธิมาร
นายฉัตรไชย ดิษฐ์เจริญ
นางสาวอนุธิดา แสงใส
นางสาวสรวงสุตา ทรัพย์เจริญ
นางสาวจุไรรัตน์ ตีตต์แก้ว
นางสาวพัชรภรณ์ ศรีบุญเพ็ง
นายพงศ์ธร ผลพัฒนาสกุลชัย

นายวุฒิกร มะลิคง
นางสาวเจนจิรา ชินวงษ์
นางสาวชุติมา ธีรสุวรรณ
นางสาวธนัญญา ศานติธรรมกุล
นางสาววรฤทัย หาญโชติพันธ์
นางสาวอารยา ยอดดิม
นางสาวสุรัสวดี เรืองเดช
นางสาวไมพร ยะปวง

ผู้ประสานงาน

นางสาวอารยา ยอดดิม โทรศัพท์ 02-160-1341-45

กำหนดการเผยแพร่

ปีละ 2 ฉบับ (มกราคม-มิถุนายน และ กรกฎาคม-ธันวาคม)

เจ้าของวารสาร

สถาบันวิจัยและพัฒนา มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา

สำนักงาน

สถาบันมหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา เลขที่ 1 ถนนอุททองนอก แขวงดุสิต เขตดุสิต กรุงเทพมหานคร 10300 โทรศัพท์ 0-2160-1342-45 เว็บไซต์ www.ird.ssru.ac.th อีเมล irdjournal@ssru.ac.th

พิมพ์ที่

สำนักพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ถนนพญาไท ปทุมวัน กรุงเทพฯ 10330
โทร 02-218-3549-50 โทรสาร 0-2218-3551

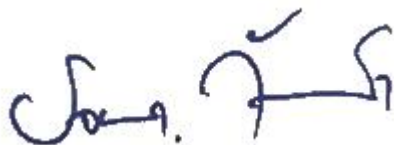
ออกแบบปกโดย

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.รจนา จันทราสา

บทบรรณาธิการ

บทความในวารสารสวนสุนันทาวิชาการและวิจัย มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา เป็นวารสารประจำปีที่ 15 ฉบับที่ 1 (มกราคม-มิถุนายน) พ.ศ 2564 เป็นบทความของ นักวิชาการจากหลายสถาบัน มีเนื้อหาทางวิชาการที่หลากหลาย และนำเสนอแง่มุมที่เป็น ประโยชน์ต่อการพัฒนามนุษย์และสังคมในปัจจุบัน โดยการนำเสนอนี้มีจุดมุ่งหมายเพื่อ เผยแพร่ผลงานวิชาการ ผลงานวิจัย และแลกเปลี่ยนแนวคิด ความรู้ ความก้าวหน้าใหม่ ด้านมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ ศึกษาศาสตร์ และศิลปกรรมศาสตร์ และเป็นสื่อกลาง ในการนำเสนอและแลกเปลี่ยนความคิดเห็นทางวิชาการ บทความทุกเรื่องได้ผ่านการ พิจารณากลั่นกรองจากผู้ทรงคุณวุฒิในสาขาวิชาที่เกี่ยวข้องจากหลายสถาบันการศึกษา (Peer Review) เพื่อให้ได้บทความที่มีคุณภาพตามเกณฑ์มาตรฐาน

ในนามของกองบรรณาธิการวารสารสวนสุนันทาวิชาการและวิจัย มหาวิทยาลัย ราชภัฏสวนสุนันทา ขอถือโอกาสเชิญชวนคณาจารย์และนักวิชาการ ที่มีความสนใจในการ เสนอบทความเข้ารับการศึกษาพิจารณาในการตีพิมพ์เผยแพร่สู่สาธารณะ และหวังเป็นอย่างยิ่งว่า ทุกท่านจะได้รับประโยชน์จากผลงานวิชาการที่ตีพิมพ์เผยแพร่ในวารสารฉบับนี้ หากผู้อ่าน มีข้อเสนอแนะใด ๆ ที่จะทำให้วารสารนี้มีการพัฒนาดีขึ้น ทางกองบรรณาธิการยินดีน้อม รับด้วยความขอบคุณยิ่ง โดยท่านสามารถสืบค้นข้อมูลเพิ่มเติมได้ที่ <https://so05.tci-thaijo.org/index.php/ssajournal/index>

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.รณนา จันทรสา

บรรณาธิการ

สารบัญ

บทความวิจัย

หน้า

ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับความรอบรู้ทางสุขภาพเกี่ยวกับบุหรี่ และการป้องกันการสูบบุหรี่ของนักศึกษามหาวิทยาลัยแห่งหนึ่ง กรุงเทพมหานคร Factors Related to Health Literacy on Tobacco and Prevention of Student Smoking in the University, Bangkok Metropolis สุวิญญา คำพันธ์, อนงค์นาถ หนูดาษ, ชนาภานต์ เกษตรการณย์, ธนะวัฒน์ รวมสุข Supinya Khamphan, Anongnat Noodas, Chanakarn Kasetkaroon, Tanawat Ruamsook	1
การบริหารกิจกรรมดนตรีในสถานการณ์โควิด - 19 Management of Music Activities during the COVID-19 pandemic ปริญา ปัญานันท์ Parinya Punyanunt	11
แนวทางการพัฒนาศักยภาพด้านการสื่อสารภาษาอังกฤษ ของพนักงานต้อนรับส่วนหน้าโรงแรมระดับ 3 ดาว จังหวัดพังงา The Development Guideline of English Communication Potentiality for Receptionists: A case study of a 3-star hotel in Phang Nga province ภูชงค์กร จินดาพล Phuchongkorn Jindapol	28
ศึกษารูปแบบการเรียนรู้ผ่านระบบเมฆาวีธีในรายวิชาศึกษาทั่วไปมหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา Study Learning Style through Cloud Computing Technology in General Education Courses at Suan Sunandha Rajabhat University ศิลปชัย พูลคล้าย Sinchai Poolklai	46
ความสัมพันธ์ระหว่างคุณภาพอาหารสดกับกระบวนการตัดสินใจ เลือกซื้อผ่านแอปพลิเคชันออนไลน์ภายใต้บรรทัดฐานใหม่ Relationship between Fresh Food Quality and the Decision-Making Process of Online Shopping through Applications by Following the New Norms สุภาพร เขียวชู, จอมขวัญ สุวรรณรักษ์, วิชัย เจริญธรรมานนท์ Supaporn Khiewchu, Jomkhwan Suwannarak, Wichai Charoenthanmanon	56

สารบัญ (ต่อ)

บทความวิจัย

หน้า

พฤติกรรมการซื้อสินค้าในเขตสัมพันธวงศ์ของนักท่องเที่ยวต่างชาติ
ที่ใช้ภาษาจีนในการสื่อสาร

66

The Buying Behavior of Foreign Tourists using Chinese
for Communication at Samphanthawong District

สมบัติ แซ่เบ้, อนัญญา ตันประเสริฐ

Sombut Sae-be, Ananya Tanprasert

ความเชื่อ รูปเคารพ และบทบาทศาลเจ้าพ่อพระปรัง

74

ชุมชนบ้านหนองผูกเต่า อำเภอเมืองสระแก้ว จังหวัดสระแก้ว

Beliefs, Images, and Roles of Chao Pho Phra Prong Shrine

in Nong Phuk Tao Community, Mueang Sa Kaeo District, Sa Kaeo Province

โกมล จันทวงศ์

Komol Chantawong

วารสารสวนสุนันทาวิชาการและวิจัย
Suan Sunandha Academic & Research Review

ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับความรอบรู้ทางสุขภาพเกี่ยวกับบุหรี่ และการป้องกันการสูบบุหรี่ของนักศึกษามหาวิทยาลัยแห่งหนึ่ง กรุงเทพมหานคร

สุภิญญา คำพันธ์¹, อนงค์นาถ หนูตาซ², ชนาภานต์ เกษตรการณย์³, ธนะวัฒน์ รวมนุก⁴

วิทยาลัยพยาบาลและสุขภาพ มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา^{1,2,3,4}

E-mail: tanawat.ru@ssru.ac.th⁴

บทคัดย่อ

บุหรี่เป็นสารเสพติดที่มีผู้เสพติดมากที่สุด โดยเฉพาะในกลุ่มวัยรุ่นที่มีพฤติกรรมอยากสู้อยากลอง ทำให้เกิดการเสพติดบุหรี่ได้ การวิจัยเชิงหาความสัมพันธ์นี้ ศึกษาปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับความรอบรู้ทางสุขภาพเกี่ยวกับบุหรี่และการป้องกันการสูบบุหรี่ของ นักศึกษามหาวิทยาลัยแห่งหนึ่งในกรุงเทพมหานคร จำนวน 400 คน สุ่มแบบหลายขั้นตอน เก็บข้อมูลโดยใช้แบบสอบถามทั้งข้อมูลทั่วไป ประวัติการสูบบุหรี่ และความรอบรู้ทางสุขภาพ ตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือโดยผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 3 คน มีค่าความเชื่อมั่นโดยคำนวณค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบราค เท่ากับ 0.95 และค่าดัชนีความตรงเชิงเนื้อหา เท่ากับ 1.00 1.00 และ 0.93 ตามลำดับ วิเคราะห์ข้อมูลด้วยสถิติเชิงพรรณนาและสถิติ Spearman Rank-Order Correlation Coefficient และ Eta coefficient พบว่า ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์ทางบวกกับความรอบรู้ทางสุขภาพ ได้แก่ เพศ ($\eta = .288, p = .010$) คณะ/สาขาที่ศึกษา ($\eta = .392, p = <.001$) เกรดเฉลี่ยสะสม ($r = .226, p = <.001$) และพฤติกรรมการสูบบุหรี่ ($\eta = .338, p = .001$) จากผลการศึกษา ทำให้ทราบถึงปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับความรอบรู้ทางสุขภาพเกี่ยวกับบุหรี่และการป้องกันการสูบบุหรี่ สถาบันการศึกษาควรส่งเสริมความรู้ความรอบรู้ทางสุขภาพให้นักศึกษา พร้อมทั้งจัดกิจกรรมที่ส่งเสริมให้นักศึกษารับรู้ถึงอันตรายของบุหรี่ ผลกระทบของบุหรี่ต่อภาวะสุขภาพ และการส่งเสริมการป้องกันการสูบบุหรี่ เพื่อให้นักศึกษาสามารถเลิกสูบบุหรี่ได้อย่างสำเร็จ

คำสำคัญ : ความรอบรู้ทางสุขภาพ, บุหรี่กับการป้องกัน, นักศึกษา, กรุงเทพฯ

วารสารสวนสุนันทาวิชาการและวิจัย

Suan Sunandha Academic & Research Review

Factors Related to Health Literacy on Tobacco and Prevention of Student Smoking in the University, Bangkok Metropolis

Supinya Khamphan¹, Anongnat Noodas², Chanakarn Kasetkaroon³

Tanawat Ruamsook⁴

College of Nursing and Health, Suan Sunandha Rajabhat University^{1,2,3,4}

E-mail: tanawat.ru@ssru.ac.th⁴

ABSTRACT

Tobacco is a highly addictive substance, especially among curious teenagers. This descriptive correlational research aims to describe the factors related to health literacy about tobacco and to prevent smoking among students. The samples were 400 students in the University, Bangkok metropolis. Multi-stage sampling technique was used to randomize the sample. Data collection by questionnaire consisted of general information, history of smoking, and health literacy (Cronbach's alpha coefficients were 0.95 and content validity index was CVI = 1.00, 1.00 and 0.93). Descriptive statistic, Spearman Rank-Order Correlation Coefficient and Eta coefficient were used to analyze the data. The results revealed that factors that positively correlated with the health literacy about tobacco and preventive smoking were gender ($\eta = .288$, $p = .010$), the faculty of study ($\eta = .392$, $p = <.001$), the cumulative GPA ($r = .226$, $p = <.001$) and smoking behavior of students ($\eta = .338$, $p = .001$). In sum, the results of this study suggest that health literacy about tobacco prevent smoking. Educational institutions should promote health literacy for students, as well as provide activities for students to recognize the dangerous effects of tobacco on health. They should encourage students to avoid smoking to begin with, and successfully quit smoking if they have started.

Keywords: Health Literacy, Cigarettes and Preventive, Students, Bangkok

บทนำ

บุหรี่เป็นสิ่งเสพติดที่มีผู้ที่เสพติดมากที่สุด โดยทั่วโลกมีผู้เสพติดบุหรี่ 1,300 ล้านคน และเป็นสาเหตุของการเสียชีวิตก่อนวัยอันควรที่ป้องกันได้ที่สำคัญที่สุดของโลก จากรายงานสถิติบริโภคยาสูบของประเทศไทย พบว่า ในปี พ.ศ. 2560 ประชากรที่มีอายุ 15 ปีขึ้นไป เป็นผู้สูบบุหรี่ 10.7 ล้านคน (ร้อยละ 19.1) อัตราการบริโภคยาสูบกลุ่มอายุ 15-18 ปี เท่ากับร้อยละ 7.8 ในภาพรวม อัตราการสูบบุหรี่มีแนวโน้มลดลง ยกเว้นกลุ่มอายุ 19-24 ปี (ศูนย์วิจัยและจัดการความรู้เพื่อการควบคุมยาสูบ, 2561) และโรคที่คนไทย เสียชีวิตจากการสูบบุหรี่ อันดับหนึ่ง คือ โรคปอด รองลงมา คือ โรคมะเร็งอื่น ๆ โรคที่เกิดจากการสูบบุหรี่เป็นผลมาจากสารพิษในบุหรี่ เมื่อเกิด การเผาไหม้จะทำให้เกิดสารเคมีมากกว่า 7,000 ชนิด มีผลต่อการทำงานของอวัยวะต่าง ๆ ใน ร่างกาย และมีสารมากกว่า 70 ชนิดที่เป็นสารก่อมะเร็ง เช่น นิโคติน เป็นสารกระตุ้นประสาท ทำให้เกิดการเสพติด ทำให้เกิดโรคหัวใจ และลดการอยากอาหาร แอมโมเนียเป็นสารที่ช่วยให้ร่างกายมีการดูดซึมนิโคตินได้เร็วขึ้น เพิ่มการเสพติด สารหนูเป็นสารก่อมะเร็ง คาร์บอนมอนนอกไซด์ ชัดขวางการลำเลียงออกซิเจนของเม็ดเลือดแดง เป็นต้น ผู้ที่สูบบุหรี่จะได้รับผลกระทบต่อนสุขภาพทั้งในระยะสั้นและโดยเฉพาะอย่างยิ่งผลกระทบต่อสุขภาพในระยะยาว ที่อาจทำให้ผู้สูบบุหรี่อาจเสียชีวิตก่อนวัยอันควรได้ (ประกิต วาทีสาธกกิจ, 2559)

การสำรวจพฤติกรรมสุขภาพของวัยรุ่น พบว่า พฤติกรรมการสูบบุหรี่ การดื่มแอลกอฮอล์ และการเกิดอุบัติเหตุเพิ่มมากขึ้นและส่งผลเสียต่อสุขภาพทำให้เจ็บป่วยและเสียชีวิตทั้งในระยะสั้นและระยะยาว เหตุผลของการสูบบุหรี่คือ การสูบบุหรี่ตามเพื่อน ต้องการการยอมรับ และสาเหตุของการสูบบุหรี่ครั้งแรก คือ ความรู้สึกลอยลางทดลอง อิทธิพลจากเพื่อน และสภาพแวดล้อมที่ชักจูง โดยปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับการสูบบุหรี่ของวัยรุ่นอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ได้แก่ เพศ อายุ บุคคลในครอบครัวที่สูบบุหรี่ การอยู่โดยลำพัง การอยู่ร่วมกับครอบครัว การถูกเพื่อนชักชวน ทศนคติเกี่ยวกับบุหรี่ (จิราภรณ์ จันทรแก้ว และคณะ, 2557) จากที่กล่าวจะเห็นได้ว่าวัยรุ่นเป็นกลุ่มที่เสี่ยงต่อการติดบุหรี่ได้ง่ายเนื่องจากมีความอยากรู้อยากลอง มีความท้าทายในการปฏิบัติในสิ่งที่ตนเองไม่เคยปฏิบัติ (ศศิธร ชิตนายิ และคณะ, 2561) ผลกระทบที่เกิดขึ้นจากการสูบบุหรี่แก่นักศึกษาจะส่งผลกระทบต่อร่างกายเหมือนกับบุคคลทั่วไป แต่เมื่อสูบบุหรี่ในระยะเวลาอันอาจทำให้เกิดการเจ็บป่วย อาจส่งผลกระทบต่อค่าใช้จ่ายและการศึกษาได้ (สุปาณี เสนาดีสัย และคณะ, 2563)

จากการสำรวจพฤติกรรมการสูบบุหรี่ของเยาวชนไทย พ.ศ.2562 พบว่า เยาวชนอายุ 13 – 15 ปีมีการสูบบุหรี่มากที่สุด โดยพบว่าอายุที่เริ่มสูบบุหรี่น้อยที่สุด คือช่วงอายุ 8 – 12 ปี และพบว่าผู้ที่อายุน้อยมีโอกาสที่จะสูบบุหรี่เร็วขึ้น¹ และปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการสูบบุหรี่ของกลุ่มวัยรุ่น ได้แก่ เพศ โดยพบว่าเพศชายสูบบุหรี่มากกว่าเพศหญิง การอยู่ตามลำพัง การได้รับค่าใช้จ่ายมาก และคนที่มีความรู้ น้อยจะมีพฤติกรรมการสูบบุหรี่มากกว่าคนที่มีความรู้มาก (ลักษณาพร กรุงไกรเพชร และคณะ, 2560)

ความรู้ทางสุขภาพ (health literacy) เป็นทักษะทางปัญญาและทางสังคมของบุคคล ประกอบด้วยความสามารถในการเข้าถึง การทำความเข้าใจ และการใช้ข้อมูลเพื่อส่งเสริมและการคงไว้ซึ่งการมีสุขภาพดี (Nutbeam D, 2008) และเป็นการเข้าถึง เข้าใจข้อมูล ความรู้ และการจัดการสุขภาพ สามารถตัดสินใจด้านสุขภาพ และการปรับเปลี่ยนพฤติกรรมสุขภาพเพื่อการมีสุขภาพที่ดีได้ โดยความรู้ทางสุขภาพ เปรียบเสมือนกุญแจที่สำคัญในการปรับเปลี่ยนพฤติกรรมทางสุขภาพ และความรู้ทางสุขภาพเป็นสิ่งที่สามารถอธิบายการเปลี่ยนแปลงผลลัพธ์ทางสุขภาพ ได้เป็นความสามารถและทักษะในการเข้าถึงข้อมูลความรู้ ความเข้าใจ เพื่อวิเคราะห์ ประเมินการปฏิบัติและจัดการตนเอง รวมทั้งสามารถชี้แนะเรื่องของสุขภาพส่วนบุคคล เพื่อสุขภาพที่ดี เมื่อบุคคลมีความรู้ด้านสุขภาพไม่เพียงพอ นำไปสู่การดูแลสุขภาพและมีภาวะสุขภาพที่ไม่เหมาะสม (Nutbeam D, 2008) บุคคลและโดยเฉพาะอย่างยิ่งนักศึกษา ควรมีความรู้ทางสุขภาพที่เหมาะสม เพื่อป้องกันการสูบบุหรี่ และเป็นนักสูบหน้าใหม่ได้ต่อไป ผู้วิจัยจึงมีความสนใจในการศึกษาปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับความรู้ทางสุขภาพเกี่ยวกับบุหรี่และการป้องกันการสูบบุหรี่ของนักศึกษา เพื่อนำข้อมูลที่ได้จากการศึกษามาวางแผนในการส่งเสริมให้นักศึกษามีความรู้เกี่ยวกับบุหรี่และการป้องกันการสูบบุหรี่ รวมไปถึงส่งเสริมความรู้ทางสุขภาพเพื่อป้องกันการสูบบุหรี่ต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

เพื่อศึกษาปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับความรู้ทางสุขภาพเกี่ยวกับบุหรี่และ คำนานาทาง สำหรับป้องกันการสูบบุหรี่ของนักศึกษามหาวิทยาลัยแห่งหนึ่ง กรุงเทพมหานคร

ระเบียบวิธีวิจัย

การวิจัยนี้ศึกษาปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับความรู้ทางสุขภาพเกี่ยวกับบุหรี่และการป้องกันการสูบบุหรี่ ประชากร คือ นักศึกษามหาวิทยาลัยแห่งหนึ่ง เขตกรุงเทพมหานคร ระดับชั้นศึกษาปีที่ 1 – 4 ปีการศึกษา 2563 จำนวน 9,857 คน

กลุ่มตัวอย่าง คือ นักศึกษามหาวิทยาลัยแห่งหนึ่ง เขตกรุงเทพมหานคร ที่กำลังศึกษาในระดับชั้นศึกษาปีที่ 1 – 4 ปีการศึกษา 2563 ทั้งเพศชายและเพศหญิง สุ่มใจในการเข้าร่วมการวิจัย การคำนวณกลุ่มตัวอย่าง โดยการเปิดตารางของ Krejcie and Morgan (1970) ได้ จำนวน 370 คน ผู้วิจัยเพิ่มขึ้นร้อยละ 20 เพื่อป้องกันแบบสอบถามสูญหายและไม่สมบูรณ์ จึงได้กลุ่มตัวอย่างทั้งสิ้น 400 คน กลุ่มตัวอย่างได้มาจากการสุ่มหลายขั้นตอน ได้แก่ 1) การสุ่มคณะที่จะใช้เป็นคณะในการเก็บกลุ่มตัวอย่าง ได้มาทั้งสิ้น 4 คณะ 2) การสุ่มเลือกกลุ่มตัวอย่าง โดยการสุ่มอย่างง่าย (simple random sampling) ในการเลือกกลุ่มตัวอย่างเข้าเป็นผู้ให้ข้อมูลตามเกณฑ์ที่กำหนดไว้

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ คือ แบบสอบถาม ประกอบด้วย 3 ส่วน ดังนี้

ส่วนที่ 1 ข้อมูลทั่วไป ประกอบด้วย เพศ อายุ ศาสนา คณะ/สาขาวิชา ระดับชั้นปี เกรดเฉลี่ยสะสมล่าสุด การพักอาศัย รายได้ที่ได้รับต่อเดือน การสูบบุหรี่ของบุคคลในครอบครัว/ผู้ที่พักอาศัยด้วยการได้รับความรู้เกี่ยวกับบุหรี่ พฤติกรรมการสูบบุหรี่ ลักษณะคำตอบเป็นแบบเลือกตอบและเติมคำ

ส่วนที่ 2 พฤติกรรมการสูบบุหรี่ พัฒนาจากแบบสอบถามพฤติกรรมการสูบบุหรี่ของธนะวัฒน์ รวมสุก และคณะ (2561) จำนวน 6 ข้อ ตอบเฉพาะผู้ที่มีพฤติกรรมสูบบุหรี่เท่านั้น ข้อคำถามประกอบด้วย ประวัติการสูบบุหรี่ กรณีที่สูบบุหรี่จะตอบคำถามในประเด็นดังนี้ ลักษณะบุหรี่ที่สูบ ลักษณะการสูบ จำนวนมวนที่สูบบุหรี่ต่อวัน สาเหตุของการสูบบุหรี่ ประวัติการเลิกสูบบุหรี่ ความพร้อมในการเลิกสูบบุหรี่ ลักษณะคำตอบเป็นแบบเลือกตอบและเติมคำ

ส่วนที่ 3 ความรอบรู้ทางสุขภาพ พัฒนาจากแบบสอบถามของวิลม โรมา และคณะ (2561) จำนวน 30 ข้อ ประกอบด้วย 6 ด้าน ได้แก่ ด้านการเข้าถึงข้อมูลเกี่ยวกับบุหรี่และการป้องกันการสูบบุหรี่ ด้านความเข้าใจข้อมูลเกี่ยวกับบุหรี่และการป้องกันการสูบบุหรี่ ด้านการโต้ตอบชักถาม แลกเปลี่ยนเรียนรู้ เกี่ยวกับบุหรี่และการป้องกันการสูบบุหรี่ ด้านการตัดสินใจด้านสุขภาพเกี่ยวกับบุหรี่และการป้องกันการสูบบุหรี่ ด้านการเปลี่ยนพฤติกรรมสุขภาพตนเองในการเลิกสูบบุหรี่ และด้านการบอกต่อในการเลิกสูบบุหรี่ ลักษณะคำตอบเป็นมาตราประมาณค่า (Rating scale) 5 ระดับ ได้แก่ มากที่สุด มาก ปานกลาง น้อย และน้อยที่สุด คะแนน 0 – 120 คะแนน โดยผู้ที่มีคะแนนสูง หมายถึง มีความรอบรู้ทางสุขภาพระดับดี และผู้ที่มีคะแนนน้อย หมายถึง มีความรอบรู้ทางสุขภาพระดับไม่ดี

การหาคุณภาพของเครื่องมือ

ผู้วิจัยนำแบบสอบถามที่พัฒนาขึ้น ตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหา จากผู้ทรงคุณวุฒิ 3 คน เป็นผู้ทรงคุณวุฒิที่มีความเชี่ยวชาญในการควบคุมการบริโภคยาสูบ และนำมาวิเคราะห์หาค่าดัชนีความตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity Index: CVI) ได้เท่ากับ 1.00 1.00 และ 0.93 ตามลำดับ ผู้วิจัยปรับแก้ข้อคำถามตามคำแนะนำของผู้ทรงคุณวุฒิ และนำไปทดลองใช้ (Try out) กับกลุ่มนักศึกษาที่มีความใกล้เคียงกับกลุ่มตัวอย่างที่กำหนดไว้ จำนวน 30 คน วิเคราะห์ความเชื่อมั่นโดยคำนวณค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาครอนบาค (Cronbach's Alpha Coefficient) ได้เท่ากับ 0.95

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ภายหลังจากผ่านการรับรองจริยธรรมการวิจัยในมนุษย์ ผู้วิจัยเริ่มเก็บรวบรวมข้อมูล ระหว่างเดือนมีนาคม - เมษายน พ.ศ. 2564 ผู้วิจัยเก็บรวบรวมข้อมูลร่วมกับผู้ช่วยผู้วิจัย โดยการเข้าพบกลุ่มตัวอย่าง เพื่อชี้แจงวัตถุประสงค์ของการวิจัย การดำเนินการวิจัย สิทธิของกลุ่มตัวอย่างในการเข้าร่วม

การวิจัย รายละเอียดของแบบสอบถาม กลุ่มตัวอย่างจะใช้เวลาในการตอบแบบสอบถามประมาณ 15 – 30 นาที

จริยธรรมการวิจัย

การวิจัยนี้ ได้รับการรับรองจริยธรรมการวิจัยในมนุษย์ เลขที่ COA-1-003/2021 ลงวันที่ 4 มีนาคม พ.ศ. 2564 หลังจากผ่านการรับรองจริยธรรมการวิจัยในมนุษย์แล้ว ผู้วิจัยขออนุญาตเข้าพบกลุ่มตัวอย่าง และชี้แจงวัตถุประสงค์ให้แก่กลุ่มตัวอย่างทราบในการดำเนินการวิจัย และขอความยินยอมในการให้ข้อมูลหรือการเข้าร่วมการวิจัย โดยสามารถปฏิเสธการให้ข้อมูลได้ โดยไม่มีผลต่อการศึกษาของกลุ่มตัวอย่างแต่อย่างใด พร้อมทั้งชี้แจงถึงการนำเสนอข้อมูลจะเป็นความลับ จะไม่มีการนำเสนอรายบุคคล และจะทำลายข้อมูลทันทีเมื่อสิ้นสุดการวิจัย

สถิติที่ใช้ในการวิจัย

การวิจัยในครั้งนี้วิเคราะห์ผลโดยใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์สำเร็จรูป โดยใช้สถิติเชิงพรรณนา (Descriptive statistics) ได้แก่ ค่าเฉลี่ย ค่าร้อยละ ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ใช้ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของสถิติ Spearman Rank-Order Correlation Coefficient และ Eta coefficient ในการหาความสัมพันธ์ กำหนดค่านัยสำคัญทางสถิติที่ .05 การทดสอบพบว่า การกระจายของข้อมูลเป็นไปตามข้อตกลงของการใช้สถิติความ สัมพันธ์ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของ Spearman Rank-Order Correlation Coefficient และ Eta coefficient

ผลการวิจัย

ผลการวิจัย พบว่า กลุ่มตัวอย่างคือนักศึกษามหาวิทยาลัยแห่งหนึ่ง เขตกรุงเทพมหานคร ส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง คิดเป็นร้อยละ 58.8 ส่วนเพศชาย คิดเป็นร้อยละ 41.2 ส่วนใหญ่มีอายุ ≤ 20 ปี คิดเป็นร้อยละ 53.0 โดยมีอายุเฉลี่ย 20.4 ± 1.2 ปี นับถือศาสนาพุทธ คิดเป็นร้อยละ 95.8 รองลงมาคือศาสนาอิสลาม คิดเป็นร้อยละ 2.3 ส่วนใหญ่ศึกษาอยู่ในระดับชั้นปีที่ 3 คิดเป็นร้อยละ 38.8 รองลงมาคือระดับชั้นปีที่ 1 คิดเป็นร้อยละ 27.5 เกรดเฉลี่ยสะสมล่าสุดของกลุ่มตัวอย่าง อยู่ในช่วง 3.00-4.00 คิดเป็นร้อยละ 66.0 รองลงมา คือ 2.00 - 2.99 คิดเป็นร้อยละ 31.3 รายได้เฉลี่ยต่อเดือนอยู่ระหว่าง 5,000-10,000 บาท โดยมีรายได้เฉลี่ยที่ได้รับต่อเดือน เท่ากับ $10,038 \pm 26,220$ บาท/เดือน สถานภาพสมรสของบิดามารดา อยู่ด้วยกัน คิดเป็นร้อยละ 76.0 และพักอาศัยอยู่กับบิดามารดา คิดเป็นร้อยละ 56.0

ในส่วนของการสูบบุหรี่ของบุคคลในครอบครัว/ที่พักอาศัยด้วย พบว่า ส่วนใหญ่ไม่มีผู้สูบบุหรี่ คิดเป็นร้อยละ 62.0 และมีบุคคลในครอบครัว/ผู้ที่พักอาศัยด้วย คิดเป็นร้อยละ 38.0 และส่วนใหญ่ได้รับ/สัมผัสควันบุหรี่ คิดเป็นร้อยละ 97.8 โดยได้รับจากเพื่อน/บุคคลอื่น/สถานที่สาธารณะ คิดเป็นร้อยละ

82.3 และได้รับจากบุคคลในครอบครัว คิดเป็นร้อยละ 15.5 กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ จะได้รับความรู้เกี่ยวกับบุหรี คิดเป็นร้อยละ 84.5 ในด้านของพฤติกรรมการสูบบุหรี่พบว่า ส่วนใหญ่ไม่มี พฤติกรรมการสูบบุหรี่ คิดเป็นร้อยละ 72.3 สูบบุหรี่ คิดเป็นร้อยละ 16.7 และเคยคิดลองสูบ แต่ไม่ได้สูบบุหรี่ คิดเป็นร้อยละ 11.0

ด้านปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับความรอบรู้ทางสุขภาพเกี่ยวกับบุหรีและการป้องกันการสูบบุหรี่พบว่า ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์ทางบวกกับความรอบรู้ทางสุขภาพของนักศึกษามหาวิทยาลัย ได้แก่ ปัจจัยด้านเพศ ($\eta = .288, p = .010$) คณะ/สาขาที่ศึกษา ($\eta = .392, p < .001$) เกรดเฉลี่ยสะสม ($r = .226, p < .001$) และพฤติกรรมการสูบบุหรี่ ของนักศึกษา ($\eta = .338, p = .001$) ดังแสดงในตารางที่ 1 ต่อไปนี้

ตารางที่ 1 การวิเคราะห์ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับความรอบรู้ทางสุขภาพเกี่ยวกับบุหรีและการป้องกันการสูบบุหรี่ ($n = 400$)

ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์	ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์	
	ความรอบรู้ทางสุขภาพเกี่ยวกับบุหรีและการป้องกันการสูบบุหรี่	p -value
เพศ	.288*	.010
คณะ/สาขาที่ศึกษา	.392*	<.001
เกรดเฉลี่ยสะสมล่าสุด	.226**	<.001
พฤติกรรมการสูบบุหรี่	.338*	.001

*Eta coefficient, **Spearman Rank-Order Correlation Coefficient

สรุปผลและอภิปรายผล

จากผลการวิจัยพบว่า ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับความรอบรู้ทางสุขภาพเกี่ยวกับบุหรีและการป้องกันการสูบบุหรี่ของกลุ่มนักศึกษา ได้แก่ ปัจจัยด้านเพศ คณะ/สาขาที่ศึกษา เกรดเฉลี่ยสะสมล่าสุด และพฤติกรรมการสูบบุหรี่ โดยเมื่อพิจารณารายชื่อพบว่า กลุ่มนักศึกษาที่มีพฤติกรรมการสูบบุหรี่ เป็นเพศชาย มีบุคคลในครอบครัวสูบบุหรี่ และได้รับ/สัมผัสควันบุหรี เป็นไปในทิศทางเดียวกันกับผู้ศึกษาตัวแปรดังกล่าว พบว่า ปัจจัยที่มีผลต่อพฤติกรรมการสูบบุหรี่ของกลุ่มวัยรุ่นที่พบว่าเพศชายจะมี พฤติกรรมการสูบบุหรี่มากกว่าเพศหญิง การมีบุคคลในครอบครัวสูบบุหรี่รวมไปถึงการได้รับควันบุหรีจากที่อื่นทำให้กลุ่มวัยรุ่นมีพฤติกรรมการสูบบุหรี่ ในด้านปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับความรอบรู้ทางสุขภาพนั้น พบว่า เพศ คณะ/สาขาที่ศึกษา เกรดเฉลี่ยสะสมล่าสุด และพฤติกรรมการสูบบุหรี่ มี

ความสัมพันธ์กับความรอบรู้ทางสุขภาพ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($p < .05$) (ศศิธร ชิตนาค และคณะ, 2561 และศิริลักษณ์ อัครพิน และคณะ, 2563)

ทั้งนี้สามารถอภิปรายผลการวิจัยตามแนวคิดความรอบรู้ทางสุขภาพ ได้ว่า การที่บุคคลจะมีพฤติกรรมสุขภาพหรือคงไว้ซึ่งการมีสุขภาพที่ดีได้นั้น ต้องมีการเข้าถึง และการเข้าใจ ความรู้ในข้อมูล รวมไปถึงการตัดสินใจด้านสุขภาพได้ (Nutbeam D, 2008) โดยเมื่อพิจารณาข้อมูลรายชื่อในกลุ่มนักศึกษาที่มีพฤติกรรมการสูบบุหรี่ (ร้อยละ 16.7) นั้น ทำให้ทราบว่า กลุ่มนักศึกษากลุ่มนี้มีคะแนนในภาพรวมของความรอบรู้ทางสุขภาพในระดับที่ไม่ดี โดยเฉพาะอย่างยิ่งด้านความเข้าใจข้อมูลเกี่ยวกับ บุหรี่และการป้องกันการสูบบุหรี่ ที่มีผู้ศึกษา พบว่า ปัจจัยด้านความรู้มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรม การสูบบุหรี่ โดยพบว่าผู้ที่มีความรู้น้อยจะมีพฤติกรรมการสูบบุหรี่ ทั้งนี้อาจเป็นผลให้นักศึกษาที่มีระดับ ความรอบรู้ทางสุขภาพด้านความเข้าใจข้อมูลเกี่ยวกับบุหรี่ และการป้องกันการสูบบุหรี่ที่ไม่ดี มีพฤติกรรมการสูบบุหรี่และไม่สามารถเลิกสูบบุหรี่ได้อย่างสำเร็จ (ลักษณาพร กรุงไกรเพชร และคณะ, 2560)

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้ประโยชน์

1. สถาบันการศึกษาควรให้ความสำคัญและส่งเสริมให้นักศึกษาตระหนักและเห็นถึงอันตราย ของบุหรี่ และผลกระทบของการสูบบุหรี่ต่อสุขภาพ โดยการจัดกิจกรรมให้ความรู้เกี่ยวกับบุหรี่ การ ป้องกันการสูบบุหรี่อย่างต่อเนื่อง รวมไปถึงการให้คำแนะนำ/คำปรึกษาให้แก่ผู้ที่ต้องการเลิกสูบบุหรี่ และการติดตามผลการเลิกสูบบุหรี่อย่างเหมาะสม

2. ควรมีการจัดกิจกรรมในการส่งเสริมความรอบรู้ทางสุขภาพ โดยเฉพาะกับกลุ่มนักศึกษาที่ ไม่ใช่ในนักศึกษาชั้นสุขภาพ โดยการสอดแทรกเนื้อหาเกี่ยวกับบุหรี่ ผลกระทบของบุหรี่ต่อสุขภาพเข้ากับการ จัดการเรียนการสอน เพื่อความต่อเนื่องและการนำไปใช้ประโยชน์ได้จริง

3. สถาบันการศึกษาควรให้ความสำคัญและดูแลกลุ่มนักศึกษาที่ยังมีพฤติกรรมการสูบบุหรี่ และควรมีการจัดกิจกรรมหรือดูแลกลุ่มนักศึกษาที่มีพฤติกรรมการสูบบุหรี่ เช่น การค้นหาสาเหตุของ การสูบบุหรี่ การประเมินความพร้อมของนักศึกษาในการเลิกสูบบุหรี่ การให้คำปรึกษาเพื่อช่วยเลิกบุหรี่ หรือลดจำนวนมวนบุหรี่ที่สูบลง เป็นต้น เพื่อส่งเสริมให้นักศึกษาเหล่านี้สามารถเลิกสูบบุหรี่ ได้อย่างสำเร็จ

ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรมีการศึกษาเกี่ยวกับนโยบายและการดำเนินการตามนโยบายมหาวิทยาลัยปลอดบุหรี่ ของสถาบันการศึกษา ในการควบคุมพฤติกรรมการสูบบุหรี่ของนักศึกษา

2. ควรมีการศึกษาข้อมูลเชิงลึกเกี่ยวกับสาเหตุและสิ่งที่ทำให้นักศึกษามีพฤติกรรมการสูบบุหรี่ ในสถาบันการศึกษา

วารสารสวนสุนันทาวิชาการและวิจัย

Suan Sunandha Academic & Research Review

3. ศึกษาต่อ ยอดถึงปัจจัยทำนายของปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อความรอบรู้ด้านสุขภาพเกี่ยวกับบุหรี่ และการป้องกันการสูบบุหรี่ และพฤติกรรมการสูบบุหรี่ของกลุ่มนักศึกษา

4. ควรมีการพัฒนาโปรแกรมส่งเสริมความรอบรู้ทางสุขภาพเกี่ยวกับบุหรี่และการป้องกันการสูบบุหรี่ รวมไปถึงการพัฒนาโปรแกรมช่วยเหลือกลุ่มนักศึกษาโดยการมีส่วนร่วมของสถาบันการศึกษาเพื่อให้เกิดความต่อเนื่องของกิจกรรมต่อไป

References

- Baker, D. W., Wolf, M. S., Feinglass, J., Thompson, J. A., Gazmararian, J. A., & Huang, J. (2007). Health literacy and mortality among elderly persons. **Archives of Internal Medicine**, 167(14), 1503-1509.
- Jirapon Jankaew, Ponnapa Homsin, and Rungrat Srisuriyawet. (2015). Factors related to smoking initiation among male students in lower secondary school, Pathum Tani. **Journal of Nursing Science Chulalongkorn University**, 27(2), 99-109.
- Krejcie, R. V., & Morgan, D. W. (1970). Determining sample size for research activities. **Educational and Psychological Measurement**, 30(3), 607-610.
- Luksanapon Krungkraipetch and Kittti Krungkraipetch. (2017). Factor affecting Smoking behavior of Undergraduate students in Burapha University. **Burapha Journal of Medicine**, 4(1), 21-30.
- Nutbeam, D. (2008). The evolving concept of health literacy. **Social Science & Medicine**, 67(12), 2072-2078.
- Prakit Vateesathogkit. (2008). **Tobacco and health**. Nonthaburi: Teerakan Graphic.
- Roma W, Kloyiam S, Sumnuanklang M, Tanasugarn S, Tipayamongkhogul M, Aimyong N, et al. (2018). **The Thai health literacy survey of Thai aged 15 years and above**. Bangkok: Department of Health and Health system research institute.
- Sasidhorn Chidnayee and Waraporn Yottavee. (2018). Factors related with smoking behaviors of youth at Uttaradit. **Boromarajonani College of Nursing, Uttaradit Journal**, 10(1), 83-93.
- Sisilak Akaphin, Konganok Saodaen, Lalada Thongjumnog, and Yatavee Senchaowanich. (2020). **Health literacy of Thammasat university students towards medical use of cannabis** (Master's thesis). Faculty of Social Administration, Thammasat University.

วารสารสวนสุนันทาวิชาการและวิจัย

Suan Sunandha Academic & Research Review

- Supanee Senadisai and Surintorn Kalampakorn. (2020). **Tobacco and health: Nurse and tobacco control**. Nonthaburi: Suetawan.
- Tanawat Ruamsook, Surintorn Kalampakorn, and Tassanee Rawiworakul. (2018). The effect of smoking cessation program by applying the Protection Motivation Theory in patients with hypertension. **Thai Journal of Nursing**, 67(1), 1-10.
- Tobacco Control Research and Knowledge Management Center. (2020). **Thailand tobacco consumption report**. Bangkok: Sinthaveegit.

วารสารสวนสุนันทาวิชาการและวิจัย

Suan Sunandha Academic & Research Review

การบริหารกิจกรรมดนตรีในสถานการณ์โควิด - 19

ปริญญ์ ปัญญานันท์

คณะดุริยางคศาสตร์ มหาวิทยาลัยกรุงเทพธนบุรี

E-mail: pt.pipe@gmail.com

บทคัดย่อ

การวิจัยนี้เป็นการวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาการบริหารกิจกรรมดนตรี สำหรับโรงเรียนดนตรี ศิลปะการแสดง มีภูมิ ในสถานการณ์โควิด - 19 เนื่องจากผู้วิจัยเป็นผู้บริหารของโรงเรียนดนตรีแห่งนี้ และได้หยุดให้บริการตามคำสั่งของกระทรวงศึกษาธิการ ซึ่งเป็นผลมาจากสถานการณ์ดังกล่าว จึงได้ทำการสร้างผลงานเพลง "รอยยิ้มของเรา" ในรูปแบบบทเพลงและมิวสิกวิดีโอ ให้กับนักเรียน ผ่านการเรียนรู้ในรูปแบบออนไลน์ และวางแผนบริหารจัดการตามแนวทาง 1) ทฤษฎีการขับเคลื่อนด้วยดิจิทัล 2) ทฤษฎีปลูกให้ต้น 3) แนวคิดการบริหารลูกค้าสัมพันธ์ และ 4) ทฤษฎีการบริหารจัดการองค์กร ทำกิจกรรมต่าง ๆ ผ่านระบบออนไลน์ ทำการศึกษาระหว่างเดือนมีนาคม - กรกฎาคม 2563 หลังจบกระบวนการได้ทำการประเมินผลความพึงพอใจของนักเรียนที่มีส่วนร่วมจำนวน 32 คน พบว่า

ผลจากการดำเนินการวิจัยเป็นไปตามการวางแผนบริหารจัดการทำให้เกิดกิจกรรมดนตรีอันได้แก่ การสร้างสรรค์ผลงานเพลง "รอยยิ้มของเรา" ร่วมกับการจัดการโดยใช้โปรแกรมออนไลน์ ได้แก่ เฟสบุ๊ก (Facebook) ไลน์ (Line) ชูม (Zoom) โอบีเอส (OBS) กูเกิ้ลฟอร์ม (Google form) และกูเกิ้ลไดรฟ์ (Google Drive) และหลังจากการจัดกิจกรรมดนตรีนักเรียนมีความพึงพอใจในการร่วมกิจกรรมในระดับ 4.7 ซึ่งเป็นความพึงพอใจมากที่สุด การบริหารกิจกรรมดนตรีในครั้งนี้สามารถทำให้กิจการธุรกิจของโรงเรียนดนตรี ศิลปะการแสดง มีภูมิ ยังสามารถดำเนินอยู่ได้ เนื่องจากนักเรียนสามารถทำกิจกรรมดนตรีในครั้งนี้ได้เป็นอย่างดี ส่งผลให้นักเรียนและผู้ปกครองไว้วางใจในการบริหารกิจกรรมต่างๆ ของโรงเรียน แม้จะอยู่ในสถานการณ์โควิด - 19 และเชื่อมั่นในการเรียนการสอนรูปแบบออนไลน์ของโรงเรียนจากการเข้าร่วมกิจกรรมดนตรีในครั้งนี้

คำสำคัญ : การบริหาร, กิจกรรมดนตรี, โควิด - 19

ปีที่ ๑๕ ฉบับที่ ๑ (มกราคม - มิถุนายน) ๒๕๖๔

Volume 15 Number 1 (January-June) 2021

วารสารสวนสุนันทาวิชาการและวิจัย
Suan Sunandha Academic & Research Review

Management of Music Activities during the COVID-19 pandemic

Parinya Punyanunt
Faculty of Music, Bangkokthonburi University
E-mail: pt.pipe@gmail.com

ABSTRACT

This research is a participatory action with an objective to study how the Mephoom Music School, in Bangkok, has been managing during the Covid-19 pandemic. The researcher is also the manager of the school. As Covid-19 continues to spread, the Ministry of Education announced the closure of the school and prohibited physical operations. Therefore the production of “Our Smile” music and video have been conducted digitally through online channels following the instructions of 1) digital transformation, 2) creating a sense of urgency, 3) customer relations management, and 4) POLC during March–July 2020. After the training, we did an appraisal with all 32 students.

The school has been successful in managing the production of “Our Smile” through online channels. Training was conducted via Facebook, Line, Zoom, OBS, Google Form and Google Drive. The satisfaction results indicated 4.7 out of 5, demonstrating that the success of the new training strategy and that the school can still operate even under the closure. After training and online rehearsals, all students are able to perform, which leads to parent satisfaction and confidence in the school even as it remains closed due to the pandemic. An author concluded that online training classes have contributed positively toward the improvement of the school.

Keywords : Management, Music Activities, Covid-19

บทนำ

เนื่องด้วยสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดต่อเชื้อไวรัสโคโรนา - 2019 (COVID-19) มีการแพร่ระบาดในหลายประเทศรวมถึงประเทศไทย กระทรวงศึกษาธิการ (ศธ.) ตระหนักถึงความปลอดภัยในชีวิตของนักเรียนนักศึกษาที่จะได้รับผลกระทบจากการแพร่ระบาดดังกล่าว จึงให้สถานศึกษาทุกแห่งของรัฐและเอกชน ทั้งในระบบและนอกระบบซึ่งอยู่ในสังกัดและในกำกับของศธ. ปิดเรียนด้วยเหตุพิเศษตั้งแต่วันที่ 18 มีนาคม พ.ศ.2563 เป็นต้นไปจนกว่าจะมีประกาศเปลี่ยนแปลง (กระทรวงศึกษาธิการ, 2563)

ผลจากการแพร่ระบาดของโรคติดต่อเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (COVID-19) ส่งผลกระทบเป็นวงกว้างอย่างมาก รวมไปถึงผลกระทบด้านการศึกษา ทั้งในระบบและนอกระบบ การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ต้องปรับรูปแบบ การเรียนรู้มาเป็นรูปแบบออนไลน์เท่าที่จะทำได้ในสถานการณ์โควิดที่เกิดขึ้นสำหรับการเรียนแล้วควรเปลี่ยน ให้ทุก ๆ ที่กลายเป็นโรงเรียนเพราะการเรียนรู้ยังต้องดำเนินอยู่แม้นักเรียนไม่สามารถไปโรงเรียนตามปกติ ใน หลายประเทศที่ประกาศมาตรการปิดโรงเรียนก็จะมีการออกมาตรการด้านการเรียนรู้รองรับด้วยการเรียนในรูปแบบออนไลน์ หรือการเรียนทางไกลรูปแบบต่าง ๆ (ภูษิมา ภิญญสินวัฒน์, 2563)

การเรียนการสอนแบบออนไลน์ เป็นการศึกษาผ่านเครือข่ายอินเทอร์เน็ต ด้วยตนเอง ผู้เรียนสามารถเลือกเรียนตามความชอบของตนเอง ในส่วนของเนื้อหาของการเรียน ประกอบด้วย ข้อความ รูปภาพ เสียงวิดีโอ และสื่อผสมอิเล็กทรอนิกส์ (Electronic Multi-media) สิ่งเหล่านี้จะถูกส่งตรงไปยังผู้เรียนผ่านโปรแกรมบนอินเทอร์เน็ต เว็บไซต์ต่าง ๆ ทั้งผู้เรียน ผู้สอน และเพื่อนร่วมชั้นทุกคนสามารถติดต่อสื่อสาร ปรีक्षा แลกเปลี่ยนความคิดเห็นแบบเดียวกับการเรียนในชั้นเรียนทั่วไป ซึ่งการเรียนในลักษณะนี้จะเป็นการเรียนด้วยโปรแกรมออนไลน์ต่าง ๆ ด้วยเหตุนี้การเรียนการสอนแบบออนไลน์จึงเหมาะสำหรับทุกคนเพราะสามารถเรียนได้ทุกที่ ทุกเวลา ทั้งช่วยในการเพิ่มประสิทธิภาพในการเรียนการสอนได้ (พิริยะ ผลพิรุฬห์, 2563)

ในส่วนของกลุ่มผู้ประกอบการธุรกิจทางด้านการศึกษา นอกจากจะต้องปรับตัวในเรื่องของการให้บริการ การบริหารกิจการต่าง ๆ ในองค์กรก็เป็นเรื่องที่สำคัญอย่างมากในสถานการณ์โควิด - 19 และสำหรับผู้บริหารธุรกิจในประเทศไทย ได้มีผู้เชี่ยวชาญด้านการพัฒนาและการบริหารจัดการได้ให้คำแนะนำองค์กร และมองถึงวิถีใหม่หรือความปกติใหม่ (New Normal) ในประเทศไทย เพื่อให้เห็นภาพและสามารถเตรียมความพร้อมเดินหน้าได้อย่างมีประสิทธิภาพหลังสถานการณ์โควิด - 19 คลี่คลายหรือยุติลง โควิด - 19 จึงเป็นจุดเปลี่ยนสำคัญสำหรับธุรกิจในประเทศไทย และสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคครั้งนี้ เป็นที่ชัดเจนว่าธุรกิจควรหาแนวทางในการเปลี่ยนแปลงสู่ดิจิทัลอย่างเร่งด่วนเนื่องจากต้องเปลี่ยนแปลงรูปแบบการทำงานอย่างกระตือรือร้น เช่นการให้พนักงานเปลี่ยนวิธีการปฏิบัติงานจากที่บ้านแทน การเข้าทำงานในสำนักงาน (Work from home) เพื่อลดความแออัด และลด

โอกาสการแพร่เชื้อในที่ทำงานและที่สาธารณะโดยใช้ระบบการประชุมทางไกลในการช่วยประสานงานร่วมกัน (กาญจนา บุญภักดี, 2563)

จากที่กล่าวมาทั้งหมดข้างต้น ผู้วิจัยเป็นคนหนึ่งที่ได้รับผลกระทบจากสถานการณ์นี้เป็นอย่างมาก เนื่องจากผู้วิจัยได้ทำธุรกิจด้านการศึกษา ในชื่อ โรงเรียนดนตรี ศิลปะการแสดง มีภูมิ เปิดสอนหลักสูตรดนตรี และศิลปะการแสดง ซึ่งอยู่ในรูปแบบของสถานศึกษาเอกชนนอกระบบ และได้หยุดให้บริการตามคำสั่งของกระทรวงศึกษาธิการ อันเป็นผลมาจากจากสถานการณ์ต่าง ๆ ดังกล่าว และด้วยเหตุนี้ทำให้ผู้วิจัยเกิดความสนใจที่จะจัดกิจกรรมดนตรี โดยการสร้างสรรค์ผลงานเพลง “รอยยิ้มของเรา” ผ่านการเรียนรู้ในรูปแบบออนไลน์ และวางแผนบริหารจัดการกระบวนการทั้งหมดผ่านโปรแกรมต่าง ๆ ในรูปแบบออนไลน์ ซึ่งจะทำให้นักเรียนในโรงเรียนสามารถเรียนรู้กิจกรรมดนตรีผ่านการเรียนรู้กระบวนการต่าง ๆ จากการทำกิจกรรมดนตรีในครั้งนี้ ไม่ว่าจะเป็นการขับร้อง บรรเลงกีตาร์ เปียโน การประพันธ์เพลง การเรียบเรียงเสียงประสาน การบันทึกภาพและเสียง กระบวนการตัดต่อภาพและเสียง รวมไปถึงการเผยแพร่ผลงานในรูปแบบออนไลน์ ซึ่งจะสามารถสร้างความพึงพอใจให้กับนักเรียนและไว้วางใจในการดำเนินกิจกรรมต่าง ๆ ของโรงเรียนต่อไป ทั้งนี้ผู้วิจัยยังหวังว่าการวิจัยในครั้งนี้ยังสามารถใช้เป็นแนวทางในการบริหารกิจกรรมดนตรีในสถานการณ์ภัยพิบัติต่าง ๆ ที่อาจจะเกิดขึ้นได้ในอนาคต

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

เพื่อบริหารกิจกรรมดนตรี สำหรับโรงเรียนดนตรี ศิลปะการแสดง มีภูมิ ในสถานการณ์โควิด - 19 โดยการสร้างผลงานเพลง "รอยยิ้มของเรา" ในรูปแบบบทเพลง และมีสคิวดิโอ และสร้างความพึงพอใจให้กับนักเรียนที่มีส่วนร่วมในกิจกรรมนี้

ระเบียบวิธีวิจัย

หลังจากเกิดสถานการณ์โควิด - 19 โรงเรียนดนตรี ศิลปะการแสดง มีภูมิ ได้หยุดให้บริการตามคำสั่งของกระทรวงศึกษาธิการซึ่งเป็นผลมาจากจากสถานการณ์ดังกล่าว ผู้วิจัยจึงได้ทำการบริหารกิจกรรมดนตรีครั้งนี้ด้วยการวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม (Participatory Action research) และใช้การบริหารจัดการตามแนวทาง 1) ทฤษฎีการขับเคลื่อนด้วยดิจิทัล (Digital Transformation) 2) ทฤษฎีปลูกให้ตื่น (Create sense of urgency) 3) แนวคิดการบริหารลูกค้าสัมพันธ์ (CRM) และ 4) ทฤษฎีการบริหารจัดการองค์กร POLC โดยการกำหนดแผนงานต่าง ๆ และจัดประชุมออนไลน์กับทีมงานภายในโรงเรียนดนตรี ศิลปะการแสดง มีภูมิ ผ่านระบบออนไลน์ เพื่อให้เข้าใจถึงกระบวนการทำงาน และสามารถแบ่งหน้าที่รับผิดชอบได้อย่างรวดเร็ว และเป็นการกระตุ้นให้ทีมงานตื่นตัวกับการทำงานออนไลน์อย่างเร่งด่วน โดยผู้วิจัยได้มอบหมายงานให้กับสมาชิกในทีมรวมกับผู้วิจัยด้วยทั้งหมด 4 คน ซึ่งผู้วิจัยกำหนดหน้าที่ของทีมงานภายในโรงเรียนและกลุ่มประชากรที่ใช้ในการวิจัยดังนี้

ประชากร

นักเรียนในโรงเรียน จำนวน	32	คน
บุคลากร ทีมงานภายในโรงเรียน รวมผู้วิจัย	4	คน

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

1. บทเพลง “รอยยิ้มของเรา”
2. โปรแกรมออนไลน์ ได้แก่ เฟสบุ๊ก (Facebook) เพื่อใช้สำหรับการเผยแพร่ผลงานเพลง และ ไลน์ (Line) เพื่อใช้สำหรับการนัดหมายกิจกรรมต่าง ๆ กับนักเรียน และทีมงานภายในโรงเรียน Zoom (Zoom) เพื่อใช้ในการประชุมและนัดหมายกิจกรรมกับนักเรียนในระบบออนไลน์ โอบีเอส (OBS) เพื่อใช้ในการประชุมและนัดหมายกิจกรรมกับนักเรียน ซึ่งทำการถ่ายทอดสดผ่านกลุ่มเฟสบุ๊ก กูเกิ้ลไดรฟ์ (Google Drive) ใช้ในการส่งไฟล์ภาพและไฟล์วิดีโอของนักเรียนกลับมายังโรงเรียน และกูเกิ้ลฟอร์ม (Google form) เพื่อใช้สำหรับทำแบบสอบถามประเมินความพึงพอใจจากกิจกรรมดนตรีในครั้งนี้
3. แบบสอบถามความพึงพอใจ แบบ 5 ระดับ

ขั้นตอนการวิจัย

1. วางแผนและวิเคราะห์ปัญหาร่วมกัน
2. การมอบหมายหน้าที่
 - ฝ่ายประสานงาน ทำหน้าที่ในการติดต่อประสานงานกับนักเรียน แจ้งข่าวสารประชาสัมพันธ์กิจกรรมดนตรีในครั้งนี้
 - ฝ่ายตัดต่อวิดีโอ และเผยแพร่ผลงาน ทำหน้าที่ในการตัดต่อไฟล์ภาพและวิดีโอ รวมไปถึงการเผยแพร่ผลงานลงบนสื่อสังคมออนไลน์
3. เผยแพร่ผลงานผ่านหน้าเพจเฟสบุ๊ก (Facebook) ของโรงเรียน
4. ทำแบบสอบถามความพึงพอใจกิจกรรมดนตรีครั้งนี้ผ่านออนไลน์ โดยการใช้กูเกิ้ลฟอร์ม (Google Form)

การทบทวนวรรณกรรม

ในสถานการณ์วิกฤตโควิด - 19 จำเป็นอย่างยิ่งที่ธุรกิจต่าง ๆ จะต้องมีการวางแผนรับมืออย่างรัดกุม เพื่อที่จะพาธุรกิจฝ่าวิกฤตไปได้ซึ่งขึ้นอยู่กับความสามารถในการบริหารจัดการของฝ่ายบริหารขององค์กรต่าง ๆ และองค์กรธุรกิจแต่ละองค์กรได้ใช้วิธีการต่าง ๆ ที่หลากหลายแตกต่างกันออกไปในการปรับตัวและแก้ปัญหา สำหรับการบริหารกิจกรรมดนตรีในครั้งนี้ผู้วิจัยกำหนดให้นักเรียนและ

ทีมงานภายในโรงเรียนเข้ามามีส่วนร่วมกับงานวิจัยด้วย การวิจัยในครั้งนี้จึงเป็นการวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม (Participatory Action research) โดย (สุภางค์ จันทวนิช, 2547 : 67) กล่าวว่า การวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม (PAR) หมายถึงวิธีการที่ทุกคนที่เกี่ยวข้องเข้ามามีส่วนร่วมกับการวิจัย เป็นการเรียนรู้จากประสบการณ์ โดยอาศัยการมีส่วนร่วมอย่างแข็งขันจากทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องกับกิจกรรมการวิจัยในทุกกระบวนการ นับตั้งแต่การกำหนดปัญหาการดำเนินการ การวิเคราะห์ข้อมูล ตลอดจนหาแนวทางในการแก้ปัญหาหรือส่งเสริมกิจกรรม ทั้งนี้ผู้วิจัยได้นำทฤษฎีและกลยุทธ์การบริหาร มาปรับใช้กับการบริหารกิจกรรมดนตรีไว้ดังนี้

การขับเคลื่อนด้วยดิจิทัล (Digital Transformation)

ในปัจจุบันเทคโนโลยีเปลี่ยนแปลงไปอย่างรวดเร็วและก้าวกระโดด ธุรกิจหรือองค์กรจึงควรมีความเข้าใจถึงการเปลี่ยนแปลงของเทคโนโลยีและให้ความสำคัญมากยิ่งขึ้น ต้องมีทักษะความรู้ทางดิจิทัลให้มากขึ้นและเร็วขึ้นกว่าเดิม เพราะองค์กรต่างๆได้นำเทคโนโลยีมาช่วยในการทำงานได้ในทุกสถานที่เช่น การใช้โปรแกรมต่าง ๆ ในการประชุมออนไลน์ ดังนั้นเทคโนโลยีจะเข้ามาเป็นแกนหลักที่สำคัญในการทำงานของทุกฝ่าย (นางนุช อุณอนันต์ และธัชพงศ์ เศรษฐบุตร, 2563) ทั้งนี้ผู้วิจัยได้นำเอาเทคโนโลยีโปรแกรมต่างๆทั้งโปรแกรมออนไลน์ และโปรแกรมประยุกต์ (Application) มาใช้สำหรับการบริหารกิจกรรมดนตรีครั้งนี้ อันได้แก่ การประชุมวางแผนกับทีมงานภายในโรงเรียน เพื่อแบ่งภาระหน้าที่และยังใช้สำหรับเพื่อประชุมนัดหมาย และประสานงานกับนักเรียนที่มีส่วนร่วมกับการกิจกรรมในครั้งนี้ รวมไปถึงกระบวนการผลิตผลงานในครั้งนี้อีกด้วย

ทฤษฎีปลูกให้ตื่น (Create sense of urgency)

(John P. Kotter, 2019) กล่าวว่าไว้ว่าทฤษฎีปลูกให้ตื่นคือการทำให้คนในองค์กรตระหนักว่าตอนนี้มีปัญหาอะไร ทำไมต้องมีการเปลี่ยนแปลง มีเหตุผลหรือความจำเป็นเร่งด่วนอย่างไร ขั้นตอนการอธิบายให้พนักงานในองค์กรเข้าใจนี้สำคัญมาก มิฉะนั้นจะเกิดแรงต้านได้ง่าย จากทฤษฎีดังกล่าว ผู้วิจัยได้ทำการประชุมและวางแผนงานกับทีมงานภายในโรงเรียนผ่านระบบออนไลน์ และได้ทำการพูดคุยให้เห็นถึงปัญหาที่เกิดขึ้นจากสถานการณ์โควิด - 19 และหาแนวทางการแก้ปัญหาต่าง ๆ เพื่อปรับตัวให้องค์กรยังสามารถเดินหน้าต่อไปได้ ผลงานจากการวางแผนต่างๆร่วมกัน ทำให้ทีมงานสามารถปรับตัวให้เข้าสถานการณ์ดังกล่าวได้อย่างรวดเร็ว และช่วยกันเสนอความคิดเห็น จนเกิดเป็นกิจกรรมดนตรีนี้ขึ้นมา แนวคิดการบริหารลูกค้าสัมพันธ์ : CRM (Customer Relationship Management)

(สินธุ์ฟ้า แสงจันทร์, 2557) กล่าวว่า แนวคิดการบริหารลูกค้าสัมพันธ์คือกลยุทธ์การตลาดที่ใช้ปฏิบัติต่อลูกค้า โดยแนวทางการปฏิบัติเป็นลักษณะตัวต่อตัว เพื่อให้ตอบสนองต่อความต้องการของลูกค้าในแต่ละคนหรือแต่ละกลุ่ม อันก่อให้เกิดความพึงพอใจในตัวสินค้าและบริการ รวมถึงการจรรีกรักดีต่อองค์กร ซึ่งเป็นการสร้างความสัมพันธ์ที่ยั่งยืนและเพื่อผลกำไรในระยะยาวขององค์กร

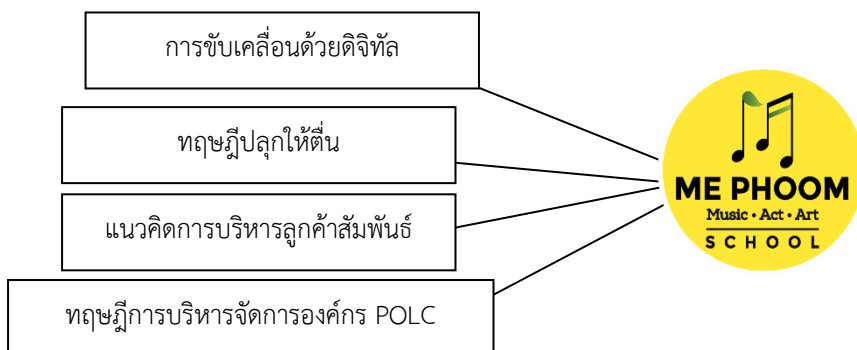
การบริหารลูกค้าสัมพันธ์ส่งผลที่ดีต่อลูกค้า และหน่วยงานที่ทำการบริหารลูกค้าสัมพันธ์เป็นอย่างมาก สำหรับงานวิจัยนี้ผู้วิจัยได้ประยุกต์แนว

ความคิดการบริหารลูกค้าสัมพันธ์ มาใช้สำหรับวัตถุประสงค์ของการบริหารจัดการกิจกรรมดนตรี โดยการประสานติดต่อโดยตรงถึงนักเรียน เพื่อวางแผนพูดคุย และหาแนวทางการทำกิจกรรมร่วมกัน เพื่อความพึงพอใจของนักเรียน ซึ่งสามารถตอบสนองความต้องการต่าง ๆ ของนักเรียนได้เป็นอย่างดี

ทฤษฎีการบริหารจัดการองค์กร POLC

ทฤษฎีการบริหารจัดการองค์กร POLC คือกระบวนการนำทรัพยากรการบริหารมาใช้ให้บรรลุ วัตถุประสงค์ตามเป้าหมายต่าง ๆ ขององค์กร ซึ่งมีขั้นตอนและกระบวนการบริหารคือ 1) การวางแผน (Planning) 2) การจัดองค์การ (Organizing) 3) การเป็นผู้นำ(Leading) 4) การควบคุม (Controlling) (ศิริวรรณ เสรีรัตน์และคณะ, 2545: 78) จากเหตุผลกระบวนการต่าง ๆ ดังกล่าว ทำให้ผู้วิจัยเห็น ความสำคัญของการใช้ทักษะการบริหาร เพื่อการบริหารองค์กร ผู้วิจัยจึงได้ใช้ทฤษฎีดังกล่าวในการ บริหารทรัพยากรที่มีอยู่ให้เกิดประสิทธิภาพสูงสุด โดย 1) เริ่มจากการวางแผนการจัดกิจกรรมดนตรีครั้ง นี้ร่วมกับทีมงานในโรงเรียน 2) จัดการองค์กรโดยการแบ่งหน้าที่ของทีมงานเป็นฝ่ายงานต่าง ๆ อย่าง ชัดเจน 3) สร้างภาวะการณ์เป็นผู้นำให้เกิดกับทีมงานโดยการกระจายงานต่าง ๆ และให้อำนาจในการ ตัดสินใจต่าง ๆ ให้กับทีมงาน ในการประสานงานกับนักเรียนที่มีส่วนร่วม 4) ดูแลการปฏิบัติงานต่าง ๆ ของทีมงานอย่างใกล้ชิด ประเมินผลงานที่เกิดขึ้นของทีมงาน รักษามาตรฐานการปฏิบัติงาน และพัฒนา ปรับปรุงให้ดียิ่งขึ้น

จากทฤษฎีต่าง ๆ ที่กล่าวมาข้างต้น ผู้วิจัยได้นำเอาทฤษฎีการบริหารจัดการองค์กร POLC มาใช้ในการบริหารทรัพยากรที่มีอยู่ให้เกิดประสิทธิภาพสูงสุด ทฤษฎีการปลูกให้ต้นมาปรับในการ ประชุมและวางแผนงานกับทีมงานภายในโรงเรียนให้เห็นถึงปัญหาที่เกิดขึ้นจากสถานการณ์โควิด - 19 ปรับตัวให้เข้าสถานการณ์ดังกล่าวได้อย่างรวดเร็ว โดยการประสานติดต่อโดยตรงถึงนักเรียน เพื่อวางแผนพูดคุยและหาแนวทางการทำกิจกรรมร่วมกัน เพื่อความพึงพอใจของนักเรียนตามแนวคิด การบริหารลูกค้าสัมพันธ์ และนำเอาเทคโนโลยีโปรแกรมออนไลน์ต่าง ๆ มาใช้สำหรับการบริหาร กิจกรรมดนตรีครั้งนี้ อันได้แก่ การประชุมวางแผนกับทีมงานภายในโรงเรียน ประสานงานกับนักเรียน และผู้ที่มีส่วนร่วมกับกิจกรรมในครั้งนี้ ตามแนวทางการขับเคลื่อนด้วยดิจิทัล จากที่กล่าวมานั้นเพื่อการ บริหารกิจกรรมดนตรีในครั้งนี้ ให้เกิดความพึงพอใจสูงสุดแก่นักเรียน ตามแนวคิดและทฤษฎีต่างๆที่ กล่าวมา

ภาพที่ 1 แผนผังแสดงแนวคิดและทฤษฎีที่ใช้ในการบริการกิจกรรมดนตรี ของโรงเรียนดนตรี
ศิลปะการแสดง มีภูมิ
ที่มา : (ปริญา ปัญญานันท์, 2563)

กรอบแนวคิดในการวิจัย

1. บริหารกิจกรรมดนตรี โดยการสร้างสรรค์ผลงานเพลง “รอยยิ้มของเรา” ออกมาในรูปแบบเพลง และมีสโลว์วิดีโอของนักเรียนโรงเรียนดนตรี ศิลปะการแสดง มีภูมิ โดยการใช้โปรแกรมบนอินเทอร์เน็ตต่าง ๆ สำหรับใช้ในการบริหารจัดการติดต่อประสานงาน ประชุมวางแผนงาน รวมไปถึงการเผยแพร่ผลงาน และใช้โปรแกรมประยุกต์ต่าง ๆ เพื่อใช้ในการตัดต่อไฟล์ภาพ เสียง และวิดีโอ
2. กำหนดหน้าที่ของทีมงานภายในโรงเรียนร่วมผู้วิจัยด้วยทั้งหมด 4 คน และเลือกนักเรียนในโรงเรียนดนตรี ศิลปะการแสดง มีภูมิ จำนวน 32 คน ให้มีส่วนร่วม และแบ่งหน้าที่ในการขับร้อง บรรเลง กีตาร์เปียโน การประพันธ์เพลง เรียบเรียงเสียงประสาน รวมไปถึงการบันทึกภาพและเสียง
3. ประเมินผลการบริหารกิจกรรมดนตรี จากแบบสอบถามความพึงพอใจกิจกรรมดนตรีในครั้งนี้

ผลการวิจัย

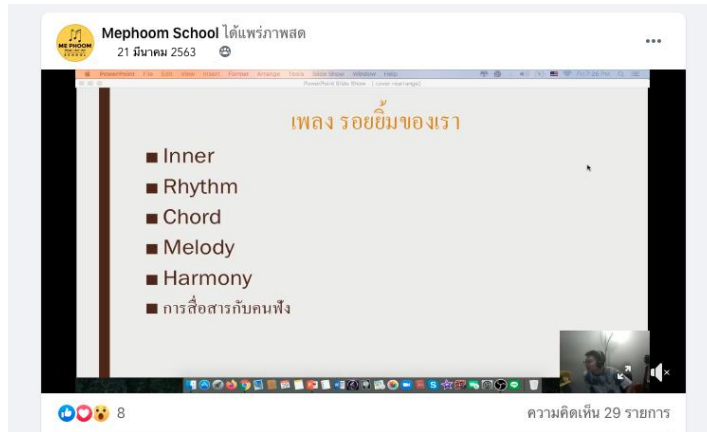
ผู้วิจัยได้ทำการวางแผนและวิเคราะห์ปัญหาโดยการประชุมร่วมกันกับทีมงาน เมื่อกำหนดแผนงานต่าง ๆ แล้ว ผู้วิจัยจึงได้ทำการสร้างผลงานเพลงขึ้นมาใหม่ 1 บทเพลง ชื่อบทเพลงว่า “รอยยิ้มของเรา” และได้เลือกนักเรียนในโรงเรียนดนตรี ศิลปะการแสดง มีภูมิจำนวน 32 คน ให้มีส่วนร่วมในกิจกรรมดนตรีนี้ โดยแบ่งนักเรียนตามเครื่องดนตรีเอกของตนเอง ซึ่งสามารถแบ่งเป็นนักเรียนที่มีส่วนร่วมในการประพันธ์ทำนองเพลงและบรรเลงเปียโน 1 คน การขับร้อง 15 คน บรรเลงกีตาร์ 6 คน และนักเรียนที่มีส่วนร่วมในภาพถ่ายและวิดีโออื่น ๆ ที่ใช้ในการประกอบเป็นมิวสิกวิดีโออีก 10 คน โดยให้นักเรียนอัดคลิปการร้อง และเล่นเครื่องดนตรี บทเพลงรอยยิ้มของเรา มาในรูปแบบวิดีโอ มอบหมาย

หน้าที่ให้ทีมงานฝ่ายประสานงานทำการประชาสัมพันธ์กิจกรรม นัดหมายกำหนดการแผนงานต่างๆกับนักเรียน ผ่านโปรแกรมไลน์ (line) ด้วยการส่งข้อความ

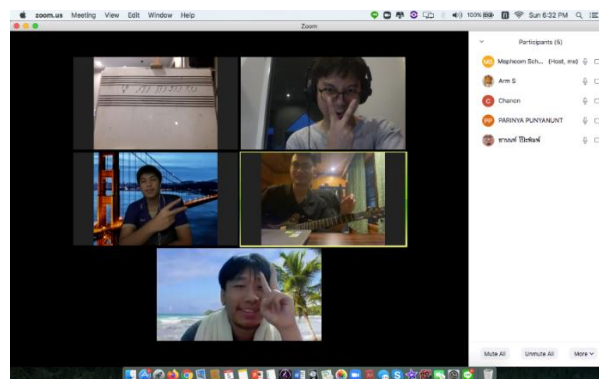
ภาพที่ 2 แสดงการประชาสัมพันธ์กิจกรรม นัดหมายกำหนดการ กับนักเรียนผ่านโปรแกรมไลน์ (line)
ที่มา : (โรงเรียนดนตรี ศิลปะการแสดง มีภูมิ, 2563)

ขั้นตอนต่อมา ผู้วิจัยได้นัดประชุมและวางแผนการทำกิจกรรมร่วมกันกับนักเรียนที่มีส่วนร่วมกับกิจกรรมทั้งหมดโดยการใช้งานโปรแกรมออนไลน์โอบีเอส (OBS) ซึ่งทำการถ่ายทอดสดในกลุ่มเฟสบุ๊ก(Facebook) ที่มีนักเรียนเป็นสมาชิกอยู่

ภาพที่ 3 แสดงภาพประชุมวางแผนกับนักเรียนโดยโปรแกรมโอบีเอส (OBS)
ที่มา : (โรงเรียนดนตรี ศิลปะการแสดง มีภูมิ, 2563)

เมื่อกำหนดแผนงานต่าง ๆ ทั้งหมดแล้ว ในส่วนต่อมาผู้วิจัยได้ทำการประชุมย่อย เพื่อแบ่งสัดส่วนการมีส่วนร่วม และหน้าที่ต่าง ๆ ของนักเรียนในบทเพลงและมิวสิกวิดีโอ โดยการประชุมวางแผน แยกตามกลุ่มชนิดเครื่องดนตรี โดยการแบ่งเป็นกลุ่มขับร้องกลุ่มบรรเลงกีตาร์ และกลุ่มอื่น ๆ โดยการประชุมผ่านโปรแกรมออนไลน์ซูม (Zoom) เพื่อแบ่งภาระหน้าที่ต่าง ๆ ที่จะต้องทำการแสดงในบทเพลงนี้ แล้วให้นักเรียนแต่ละคนทำการบันทึกภาพและเสียงผ่านโทรศัพท์มือถือ หรืออุปกรณ์ใดก็ได้ที่สามารถใช้ในการบันทึกภาพและเสียงได้

ภาพที่ 4 แสดงกิจกรรมการวางแผนงาน กับกลุ่มนักเรียนที่ทำการบรรเลงกีตาร์ในบทเพลงนี้
ที่มา : (โรงเรียนดนตรี ศิลปะการแสดง มีภูมิ, 2563)

เมื่อเสร็จสิ้นกระบวนการวางแผนงานต่าง ๆ นักเรียนทุกคนได้ทำการบันทึกการแสดง คลิปวิดีโอของตนเอง แล้วส่งคลิปวิดีโอกลับมาให้กับผู้วิจัยผ่านทางออนไลน์ เช่น กูเกิ้ลไดรฟ์ (Google Drive) และไลน์ (line) ขั้นตอนต่อมาผู้วิจัยได้นำคลิปต่าง ๆ มาทำการรับชม และได้ทำประเมินผลงานการแสดง รวมไปถึงแสดงความคิดเห็นต่าง ๆ ให้กับนักเรียนที่ส่งวิดีโอมา ซึ่งมีนักเรียน 2 คน ที่ในวิดีโอ

มีอาการเสียงร้องกับภาพไม่ตรงกัน จึงได้ให้นักเรียนทั้ง 2 คนทำการแก้ไข ทำการบันทึกภาพและเสียงให้ใหม่แล้วส่งกลับมายังฝ่ายตัดต่อวิดีโอตามลำดับ หลังจากนั้นฝ่ายตัดต่อวิดีโอจึงได้นำวิดีโอต่าง ๆ มาตัดต่อ แล้วสร้างเป็นบทเพลงรอยยิ้มของเรา ในรูปแบบบทเพลงและ มิวสิควิดีโอ

ภาพที่ 5 แสดงภาพถ่ายจากวิดีโอที่นักเรียนได้ทำการขับร้องบทเพลง“รอยยิ้มของเรา”

ที่มา : (โรงเรียนดนตรี ศิลปะการแสดง มีภูมิ, 2563)

เมื่อทำการตัดต่อวิดีโอเสร็จแล้ว ฝ่ายประสานงานก็ทำการเผยแพร่วิดีโอ บทเพลง “รอยยิ้มของเรา” ผ่านสื่อโซเชียลมีเดียหน้าเพจเฟซบุ๊ก (Facebook) ของโรงเรียนดนตรี ศิลปะการแสดง มีภูมิ ในวันที่ 20 เมษายน 2563 ตามลำดับ

ทั้งนี้ เพื่อเป็นการประเมินการบริหารกิจกรรมดนตรีในครั้งนี้ ผู้วิจัยได้กำหนดเครื่องมือวิจัย โดยการออกแบบสอบถามความพึงพอใจจากกิจกรรมดนตรี โดย (จิตติรัตน์ แสงเลิศอุทัย, 2558) กล่าวว่า แบบสอบถามคือเครื่องมือที่ใช้วัดพฤติกรรมภายในของบุคคลเกี่ยวกับความรู้สึก ความคิดเห็น ความสนใจซึ่งกล่าวได้ว่าเป็นพฤติกรรมด้านจิตพิสัยนั่นเองแบบสอบถามมีลักษณะเป็นชุดของคำถามที่สร้างขึ้นเพื่อให้ศึกษาหาข้อมูลตามจุดประสงค์

(อุทัยพรรณ สุดใจ, 2545) ได้กล่าวถึงความพึงพอใจว่าเป็นความรู้สึกรักชอบยินดีเต็มใจ หรือมีเจตคติที่ดีของบุคคลต่อสิ่งใดสิ่งหนึ่ง ความพอใจจะเกิดเมื่อได้รับตอบสนองความต้องการ ทั้งด้านวัตถุและด้านจิตใจ ความพึงพอใจเป็นเรื่องเกี่ยวกับอารมณ์ความรู้สึก และทัศนคติของบุคคล อันเนื่องมาจากสิ่งเร้าและสิ่งจูงใจ โดยอาจเป็นไปในเชิงประเมินค่าว่าความรู้สึกหรือทัศนคติต่อสิ่งเหล่านั้น เป็นไปในทางลบหรือบวก

ผู้วิจัยจึงได้ทำแบบสอบถามความพึงพอใจจากกิจกรรมครั้งนี้ โดยการทำแบบสอบถามผ่านทางออนไลน์ โดยการใช้กูเกิ้ลฟอร์ม (Google Form) เพื่อความสะดวกต่อการตอบแบบสอบถามของนักเรียน โดยผู้วิจัยได้กำหนดคำถามไว้ทั้งหมด 8 หัวข้อดังนี้ 1) กิจกรรมดนตรีในครั้งนี้ ได้เพิ่มศักยภาพทางด้านดนตรีให้กับนักเรียน 2) นักเรียนได้มีส่วนร่วมกับการจัดกิจกรรมในครั้งนี้ 3) นักเรียนได้รับ

ความรู้/ประโยชน์จากการเข้าร่วมกิจกรรมเพื่อไปปรับใช้ได้ 4) การจัดกิจกรรมดนตรีในครั้งนี้เป็นรูปแบบออนไลน์ นักเรียนได้รับความสะดวกสบาย ในระดับใด 5) โรงเรียนสามารถให้ข้อมูล หรือตอบข้อซักถาม ประสานงานกับนักเรียนได้เป็นอย่างดี 6) ความเหมาะสมของรูปแบบกิจกรรมดนตรี เพลงรอยยิ้มของเรา ในครั้งนี้ 7) ในภาพรวม นักเรียนมีความประทับใจ พอใจต่อการจัดกิจกรรมในระดับใด และ 8) ข้อเสนอแนะอื่น ๆ โดยในแบบสอบถามได้มีระดับให้นักเรียนเลือกตอบ 5 ระดับ ได้แก่ (5) มากที่สุด (4) มาก (3) ปานกลาง (2) น้อย และ (1) น้อยที่สุด

แบบสอบถามกิจกรรมดนตรีช่วงสถานการณ์ COVID - 19 บทเพลง "รอยยิ้มของเรา"

ขออนุญาตรบกวนผู้ปกครอง และนักเรียนมีภูมิทุกคนที่เข้าร่วมในกิจกรรมดนตรี บทเพลงเพลงรอยยิ้มของเรา ตอบแบบประเมิน ความพึงพอใจ จากกิจกรรมดนตรีในครั้งนี้ เพื่อใช้เป็นแนวทาง ในการพัฒนากิจกรรมดนตรีอื่นๆต่อไป

จึงเรียนมาเพื่อทราบ
โรงเรียนดนตรี ศิลปะการแสดง มีภูมิ

ช่วงอายุของนักเรียน

☐ อายุ 7 - 12 ปี

☐ อายุ 13 - 18 ปี

ภาพที่ 6 แสดงแบบสอบถามความพึงพอใจออนไลน์บนกูเกิ้ลฟอร์ม (Google Form)
ที่มา : (โรงเรียนดนตรี ศิลปะการแสดง มีภูมิ, 2563)

ผลการประเมินความพึงพอใจ

สามารถบริหารกิจกรรมดนตรีสำหรับโรงเรียนดนตรี ศิลปะการแสดง มีภูมิ ในสถานการณ์ โควิด - 19 โดยการสร้างผลงานเพลง "รอยยิ้มของเรา" ในรูปแบบเพลง และมีสคิวิดีโอ และสร้างความ พึงพอใจให้กับนักเรียนและผู้ปกครองได้เป็นอย่างดี ดังจะเห็นได้จากการผลงานการแสดงของนักเรียนใน มีวสิคิวิดีโอบทเพลง "รอยยิ้มของเรา" รวมไปถึงผลแสดงจากการตอบแบบสอบถามของนักเรียนและ ผู้ปกครองบนกูเกิ้ล ฟอร์ม (Google Form) สรุปเป็นตาราง ดังนี้

ตารางที่ 1 แสดงผลการตอบแบบสอบถามความพึงพอใจ จากการบริหารกิจกรรมดนตรี บทเพลง "รอยยิ้มของเรา"

รายการ	ระดับความพึงพอใจ	ค่า
--------	------------------	-----

หัวข้อ		5	4	3	2	1	เฉลี่ย	เกณฑ์ การ ประเมิน
1	กิจกรรมดนตรีในครั้งนี้ได้เพิ่มศักยภาพทางด้านดนตรีให้กับนักเรียน	23	-	8	1	-	4.40	มาก
2	นักเรียนได้มีส่วนร่วมกับการจัดกิจกรรมในครั้งนี้	25	-	7	-	-	4.56	มากที่สุด
3	นักเรียนได้รับความรู้/ประโยชน์จากการเข้าร่วมกิจกรรมเพื่อไปปรับใช้ได้	26	-	6	1	-	4.69	มากที่สุด
4	การจัดกิจกรรมดนตรีในครั้งนี้เป็นรูปแบบออนไลน์ นักเรียนได้รับความสะดวกสบาย ในระดับใด	24	-	8	-	-	4.50	มากที่สุด
5	โรงเรียนสามารถให้ข้อมูลหรือตอบข้อซักถามประสานงานกับนักเรียนได้เป็นอย่างดี	30	-	2	-	-	4.87	มากที่สุด
6	ความเหมาะสมของรูปแบบกิจกรรมดนตรีเพลงรอยยิ้มของเราในครั้งนี้	32	-	-	-	-	5	มากที่สุด
7	ในภาพรวมนักเรียน มีความประทับใจ พอใจต่อการจัดกิจกรรมในระดับใด	31	-	1	-	-	4.94	มากที่สุด
8	ข้อเสนอแนะอื่น ๆ							
รวม		191	0	32	2	0	4.7	มากที่สุด

หัวข้อที่ 1 กิจกรรมดนตรีในครั้งนี้ ได้เพิ่มศักยภาพทางด้านดนตรีให้กับนักเรียน จากการตอบแบบสอบถามแสดงให้เห็นว่านักเรียนมีความพึงพอใจมากที่สุด 23 คน ปานกลาง 8 คน และน้อยอีก 1 คน

หัวข้อที่ 2 นักเรียนได้มีส่วนร่วมกับการจัดกิจกรรมในครั้งนี้ จากการตอบแบบสอบถามแสดงให้เห็นว่านักเรียนมีความพึงพอใจมากที่สุด 25 คน และปานกลางอีก 7 คน

หัวข้อที่ 3 นักเรียนได้รับความรู้/ประโยชน์จากการเข้าร่วมกิจกรรมเพื่อไปปรับใช้ได้ จากการตอบแบบสอบถามแสดงให้เห็นว่านักเรียนมีความพึงพอใจมากที่สุด 26 คน ปานกลาง 6 คน และน้อยอีก 1 คน

หัวข้อที่ 4 การจัดกิจกรรมดนตรีในครั้งนี้เป็นรูปแบบออนไลน์ นักเรียนได้รับความสะดวกสบาย ในระดับใด จากการตอบแบบสอบถามแสดงให้เห็นว่านักเรียนมีความสะดวกสบายในการร่วมกิจกรรมในระดับมากที่สุด 24 คน และปานกลางอีก 8 คน

หัวข้อที่ 5 โรงเรียนสามารถให้ข้อมูล หรือตอบข้อซักถามประสานงานกับผู้ปกครองได้เป็นอย่างดี จากการตอบแบบสอบถามแสดงให้เห็นว่านักเรียนมีความพึงพอใจมากถึง 30 คน ปานกลาง 2 คน

หัวข้อที่ 6 ความเหมาะสมของรูปแบบกิจกรรมดนตรี เพลงรอยยิ้มของเราในครั้งนี้ จากการตอบแบบสอบถามแสดงให้เห็นว่านักเรียนมีความพึงพอใจมากถึง 32 คน

หัวข้อที่ 7 ในภาพรวม ผู้ปกครองและนักเรียน มีความประทับใจ พอใจต่อการจัดกิจกรรมในระดับใด จากการตอบแบบสอบถามแสดงให้เห็นว่านักเรียนมีความพึงพอใจมากถึง 31 คน และปานกลาง 1 คน

หัวข้อที่ 8 ข้อเสนอแนะอื่นๆ จากการตอบแบบสอบถาม ได้มีนักเรียนแสดงข้อเสนอแนะมา 3 ข้อ ได้แก่ 1) อยากให้คุณครูทุกคนในโรงเรียนเข้ามามีส่วนร่วมกับกิจกรรมดี ๆ แบบนี้ 2) อัดผ่าน application Zoom พร้อม ๆ กัน 3) อยากให้มีการโปรโมทเพลงนี้หรือทำให้มีคนเข้าถึงมากกว่านี้

การบริหารกิจกรรมดนตรีครั้งนี้ เกิดจากการประชุมวางแผน และดำเนินกิจกรรมต่าง ๆ ผ่านระบบออนไลน์อันเนื่องมาจากสถานการณ์โควิด - 19 ซึ่งโรงเรียนสามารถปรับตัวให้เข้ากับสถานการณ์ดังกล่าวได้อย่างรวดเร็ว สามารถสร้างสรรค์บทเพลง “รอยยิ้มของเรา” มิวสิควิดีโอสามารถรับชมได้ทาง <https://www.facebook.com/Mephoomschool/posts/3072961286050046> จำนวนคนรับชมและเข้าถึงวิดีโอตั้งวันที่ 20 เม.ย. 2563 จนถึงวันที่ 31 ธ.ค. 2563 จำนวน 8,666 ครั้ง และจากกิจกรรมครั้งนี้ยังสร้างความพึงพอใจให้กับผู้ปกครองและนักเรียนในการร่วมกิจกรรม ในระดับ 4.7 ซึ่งเป็นความพึงพอใจมากที่สุด ผลที่แสดงจากการตอบแบบสอบถามความพึงพอใจ มี 2 หัวข้อเท่านั้น ที่มีนักเรียนเพียง 1 คน ตอบแบบสอบถามในระดับน้อย คือหัวข้อที่ 1 และหัวข้อที่ 3 ซึ่งทั้ง 2 หัวข้อเป็นแบบสอบถามที่ใช้สอบถามความพึงพอใจเกี่ยวกับการพัฒนาศักยภาพด้านดนตรีและการนำไปใช้ ซึ่งจากการพูดคุยสอบถามกับนักเรียนผ่านระบบออนไลน์พบว่า นักเรียนที่ตอบแบบสอบถามในระดับน้อยและปานกลาง เป็นกลุ่มนักเรียนในช่วงมัธยม โดยที่นักเรียนในกลุ่มนี้ มีศักยภาพทางดนตรีที่ดีอยู่แล้ว แต่ในบทเพลงนี้มีการร้องและบรรเลงในระดับที่ไม่ยาก จึงส่งผลต่อการพัฒนาศักยภาพด้านดนตรีให้กับนักเรียนในกลุ่มนี้ได้ไม่มาก นอกจากนี้การบริหารกิจกรรมดนตรีในครั้งนี้ ยังสามารถทำให้กิจการธุรกิจของโรงเรียนดนตรีศิลปะการแสดง มีภูมิยังดำเนินอยู่ได้ เนื่องจากผู้ปกครองไว้วางใจในการบริหารกิจกรรมต่าง ๆ ของโรงเรียน แม้จะอยู่ในสถานการณ์โควิด - 19 และเชื่อมั่นในการเรียนการสอนรูปแบบออนไลน์ของโรงเรียนจากการทำกิจกรรมดนตรีในครั้งนี้

สรุปผลและอภิปรายผลการวิจัย

ผลการดำเนินการผู้วิจัยได้ใช้หลักการบริหารกิจกรรมดนตรีตามแนวทางทฤษฎีการจัดการ คือเริ่มจากการวางแผนการจัดกิจกรรมดนตรีครั้งนี้ร่วมกับทีมงานในโรงเรียน จัดการองค์กรโดยการแบ่งหน้าที่ของทีมงานเป็นฝ่ายงานต่าง ๆ อย่างชัดเจน สร้างภาวะการเป็นผู้นำให้เกิดกับทีมงาน โดยการกระจายงานต่าง ๆ ให้กับทีมงาน ปฏิบัติงานร่วมกับทีมงานและดูแลการปฏิบัติงานของทีมงานอย่างใกล้ชิด แนวคิดทฤษฎีการปลูกให้ต้น มาปรับในการประชุมและวางแผนงานกับทีมงานภายในโรงเรียนให้เห็นถึงปัญหาที่เกิดขึ้นจากสถานการณ์โควิด - 19 ปรับตัวให้เข้าสถานการณ์ดังกล่าวได้อย่างรวดเร็ว โดยการประสานติดต่อโดยตรงถึงนักเรียน เพื่อวางแผน พูดคุย และหาแนวทางการทำกิจกรรมร่วมกันเพื่อความพึงพอใจของนักเรียน ตามแนวคิดการบริหารลูกค้าสัมพันธ์ และนำเอาเทคโนโลยีโปรแกรมออนไลน์ต่าง ๆ มาใช้สำหรับการบริหารกิจกรรมดนตรีครั้งนี้ อันได้แก่ การประชุมวางแผนกับทีมงานภายในโรงเรียน ประสานงานกับนักเรียนที่มีส่วนร่วมกับกิจกรรมในครั้งนี้ตามแนวทางการขับเคลื่อนด้วยดิจิทัล ทำให้การบริหารกิจกรรมดนตรีในครั้งนี้ สามารถสร้างความพึงพอใจสูงสุดแก่นักเรียน ซึ่งนักเรียนมีความพึงพอใจในการร่วมกิจกรรมในระดับ 4.7 การบริหารกิจกรรมดนตรีในครั้งนี้ยังสามารถทำให้กิจการธุรกิจของโรงเรียนดนตรี ศิลปะการแสดง มีภูมิ ยังดำเนินอยู่ได้เนื่องจากนักเรียนและผู้ปกครองไว้วางใจในการบริหารกิจกรรมต่าง ๆ ของโรงเรียนแม้จะอยู่ในสถานการณ์โควิด - 19 และเชื่อมั่นในการเรียนการสอนรูปแบบออนไลน์ของโรงเรียน จากการเข้าร่วมกิจกรรมดนตรีในครั้งนี้

ผลจากงานวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้นำทฤษฎีการจัดการจัดการองค์กร POLC มาเป็นหนึ่งในทฤษฎีสำหรับการบริหารจัดการโดยแบ่งการทำงานออกเป็น 4 ด้าน 1. ด้านการวางแผน (Plan) 2. ด้านการจัดองค์กร (Organizing) 3. ด้านภาวะการเป็นผู้นำ (Leading) 4. ด้านการควบคุม (Controlling) ซึ่งทั้ง 4 ด้านต้องมีการทำงานอย่างชัดเจนและใกล้ชิดกันภายในองค์กร มีความรวดเร็วในการปฏิบัติงาน สามารถสร้างผลงาน และประเมินผลงานจากการปฏิบัติงานได้ผลการวิจัยในครั้งนี้ยังสอดคล้องกับงานวิจัย ของ (พิชัย ฉันทลาภม, 2546) พบว่าด้านการวางแผน ด้านการจัดองค์กร ด้านการเป็นผู้นำ และด้านการควบคุมต้องมีความชัดเจน มีการติดตามงานของหัวหน้างานอย่างใกล้ชิด และสร้างความมั่นคงในการทำงานให้เกิดขึ้นและยังสอดคล้องกับงานวิจัยของออลเลนและคณะ (Allen and et. al., 2005) พบว่าการใช้กระบวนการบริหารอย่างมีคุณภาพ ทั้งการวางแผน การจัดองค์กร การเป็นผู้นำ และการควบคุมอย่างเป็นระบบ ทำให้ผลการดำเนินงานดีขึ้น และผู้บริหารที่มีหน้าที่รับผิดชอบการดำเนินงานในองค์กร จะต้องมียกย่องด้านเทคนิค ทักษะด้านมนุษยสัมพันธ์และทักษะด้านความคิดด้วยเป็นอย่างดี

กล่าวโดยสรุปคือ การที่จะทำให้องค์กรต่าง ๆ สามารถดำเนินกิจการต่าง ๆ อยู่ได้ ไม่ว่าจะเป็นภายใต้สถานการณ์ใด ๆ ก็ตาม ผู้บริหารขององค์กรจะต้องมีกระบวนการ บริหาร คือ ด้านการวางแผน ด้านการจัดองค์กร ด้านภาวะการเป็นผู้นำ และด้านการควบคุม โดยเฉพาะอย่างยิ่งด้านการวางแผน และ ด้านการควบคุมที่ดี จะส่งผลต่อการบริหารกิจกรรมต่าง ๆ ให้เป็นไปได้อย่างมีระบบ และรวดเร็ว ทั้งนี้ต้องอาศัยการนำเอาเทคโนโลยีออนไลน์ต่าง ๆ มาปรับใช้เพื่อให้ทันต่อสถานการณ์โลกในปัจจุบัน และจะต้องคำนึงถึงความต้องการของลูกค้าขององค์กรเป็นสำคัญอีกด้วย

ข้อเสนอแนะ

1. สำหรับองค์กรธุรกิจที่ต้องการใช้งานโปรแกรมออนไลน์ต่าง ๆ เพื่อรองรับการทำงานในรูปแบบออนไลน์จะต้องใช้โปรแกรมแท้เพื่อความสะดวกสบายต่อการใช้งาน ซึ่งจะต้องใช้เงินลงทุนประมาณ 10,000 บาท ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับขนาดขององค์กรนั้น ๆ
2. วิจัยฉบับนี้สามารถใช้เป็นแนวทางในการจัดกิจกรรมดนตรีต่าง ๆ ในรูปแบบออนไลน์ เช่น การจัดคอนเสิร์ตเด็กนักเรียนจัดอบรมการปฏิบัติดนตรีในรูปแบบออนไลน์
3. จากการจัดกิจกรรมดนตรีในครั้งนี้ คุณภาพผลงานของนักเรียนในรูปแบบวิดีโอมีความแตกต่างกันเนื่องมาจากความสามารถในการเข้าถึงเครือข่ายอินเทอร์เน็ตของนักเรียนที่ไม่เท่ากัน
4. งานวิจัยฉบับนี้ยังสามารถใช้หลักการ การบริหารต่าง ๆ เพื่อเป็นแนวทางในการบริหารกิจกรรมต่าง ๆ ขององค์กร ในสถานการณ์ภัยพิบัติที่อาจเกิดขึ้นได้อีกในอนาคต

References

- Announcement of the Ministry of Education Subject to the closure of educational institutions under and under the supervision of the Ministry of Education special events of 2020.** (2020, March 17). Bangkok: Author.
- Berger, A. N., Clarke, G. R., Cull, R., Klapper, L., & Udell, G. F. (2005). Corporate governance and bank performance: A joint analysis of the static, selection, and dynamic effects of domestic, foreign, and state ownership. *Journal of Banking & Finance*, 29(8-9), 2179-2221.
- Jiraporn Srinak. (2013). **Analysis of content formats and social media use in Thailand** (Master's thesis). Department of Communication Studies, Chiang Mai University. Chiang Mai.
- Jittirat Saenglertuthai. (2015). **Research Instrument.** *Journal of Graduate School Sakon Nakhon Rajabhat University*, 12(58), 13-24.
- Kanchana Boonphak. (2020). Knowledge management for new normal era. *Journal of Industrial Education*, 19(2), A1-A6.
- Kotter, J. P. (2018). **8-step process for leading change [e-book]**. Retrieved July 27, 2020, from <https://www.kotterinc.com/wp-content/uploads/2019/04/8-Steps-eBook-Kotter-2018.pdf>.
- Phiriya Phonphirun. (2020). **Study "online" with the closure and opening of schools during COVID-19.** Retrieved June 27, 2020, from <https://www.posttoday.com/finance-stock/columnist/621935>
- Phusima Pinyosinwat. (2020). **How is teaching and learning conducted in the COVID-19 situation: Different lessons the country to learning management of Thailand.** Retrieved November 22, 2020, from <https://tdri.or.th/2020/05/examples-of-teaching-and-learning-in-covid-19-pandemic/>

- Pichai Chantalap. (2003). **Factors affecting performance of employees of electricity authority region 2 (Southern part) Nakhon Si Province** (Master's thesis). Walailak University. Nakhon Si Thammarat.
- Roschongporn Komol Sawin. (2003). **Organizational communication behavior: Teaching document set of theory and behavior of organizational behavior: Communication unit 9** (Master's thesis). Thammathirat Open University Press. Nonthaburi.
- Sinfa Saengchan. (2014). **Factors affecting customer satisfaction in the company's customers relationship management representatives in the airport of Thailand** (Master's thesis). Business Administration, Phranakorn Rajabhat University. Bangkok.
- Somyot Navalakarn. (2001). **Management for excellence**. Bangkok: Dokya.
- Songsri Danpattanaphum. (2014). The performance of customer relationship management of hotel business in the east of Thailand. **Veridian E-Journal**, 7(1), 245-260.
- Supang Chanthawanich. (2004). **Data analysis in qualitative research**. (6th ed.). Chulalongkorn University Press.
- Uthaipan Sudjai. (2002). **Satisfaction of service users towards the service of the telephone company district of Thailand, Chonburi Province** (Master's thesis). Applied Sociology, Faculty of Social Sciences, Kasetsart University. Bangkok.
- White, C. M. (2012). **Social media, crisis communication, and emergency management: Leveraging web 2.0 technologies**. Boca Raton, FL: CRC Press.

วารสารสวนสุนันทาวิชาการและวิจัย
SuanSunandha Academic & Research Review

แนวทางการพัฒนาศักยภาพด้านการสื่อสารภาษาอังกฤษของพนักงาน ต้อนรับส่วนหน้าโรงแรมระดับ 3 ดาว จังหวัดพังงา

ภูษงค์กร จินดาพล

คณะกรรมการจัดการท่องเที่ยว สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์

E-mail: Jindapol_phu@hotmail.com

บทคัดย่อ

การศึกษาการประเมินศักยภาพด้านการสื่อสารภาษาอังกฤษของพนักงานต้อนรับส่วนหน้าโรงแรมระดับ 3 ดาว จังหวัดพังงาศึกษาปัจจัยด้านการสื่อสารภาษาอังกฤษของพนักงานต้อนรับส่วนหน้าโรงแรมระดับ 3 ดาว จังหวัดพังงาเพื่อเสนอแนวทางการพัฒนาศักยภาพด้านการสื่อสารภาษาอังกฤษของพนักงานต้อนรับส่วนหน้าโรงแรมระดับ 3 ดาว จังหวัดพังงาโดยใช้วิธีการวิจัยเชิงปริมาณ คือ ใช้แบบสอบถามกับนักท่องเที่ยวชาวต่างชาติที่ใช้ภาษาอังกฤษในการสื่อสารเท่านั้น และมีระยะเวลาในการเข้าพักจำนวน 2 คืนขึ้นไป วิเคราะห์ข้อมูลด้านประชากรศาสตร์ โดยใช้สถิติเชิงพรรณนาหาค่าความถี่ ร้อยละ และข้อมูลเกี่ยวกับศักยภาพ และปัจจัยด้านการสื่อสารภาษาอังกฤษของพนักงานต้อนรับส่วนหน้าโรงแรมระดับ 3 ดาว จังหวัดพังงา วิเคราะห์โดยใช้สถิติหาค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และทดสอบสมมติฐานด้วยการวิเคราะห์ความแปรปรวนโดยใช้สถิติ F-test (One Way ANOVA) ในการประเมินค่าด้านกระบวนการเรียนรู้ ด้านไวยากรณ์ภาษาอังกฤษ มีระดับสมรรถนะอยู่ในระดับน้อย มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 2.08 ด้านการมีไหวพริบในการแก้ไขปัญหา มีระดับสมรรถนะอยู่ในระดับปานกลาง มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.50 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 0.61 ปัจจัยด้านการสื่อสารภาษาอังกฤษของพนักงานต้อนรับส่วนหน้า พบว่า การแสดงความเคารพอย่างไทย มีระดับสมรรถนะอยู่ในระดับมากที่สุด มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.13 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 0.61 การกล่าวต้อนรับอย่างสุภาพ มีระดับสมรรถนะอยู่ในระดับมากที่สุด มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.37 การกล่าวประโยคสร้างความประทับใจให้กลับมาใช้บริการอีก มีระดับสมรรถนะอยู่ในระดับน้อย มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 1.97 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 0.65 ความตั้งใจด้านพฤติกรรมของผู้รับบริการ พบว่า การได้รับการบริการที่ดีอย่างต่อเนื่อง มีระดับสมรรถนะอยู่ในระดับมากที่สุด มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.51 ข้อเสนอแนะ มีระดับสมรรถนะอยู่ในระดับน้อยที่สุด มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 1.00 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 0.00

วารสารสวนสุนันทาวิชาการและวิจัย
SuanSunandha Academic & Research Review

คำสำคัญ : ศักยภาพ, พนักงานต้อนรับส่วนหน้า, จังหวัดพังงา, โรงแรมระดับ 3 ดาว, ความตั้งใจด้าน
พฤติกรรม

วารสารสวนสุนันทาวิชาการและวิจัย
SuanSunandha Academic & Research Review

The Development Guideline of English Communication Potentiality for Receptionists: A case study of a 3-star hotel in Phang Nga province Phuchongkorn Jindapol

The Graduate School of Tourism Management, National Institute of Development Administration.
E-mail: Jindapol_phu@hotmail.com

ABSTRACT

The objective of this study was to assess the English communication potential of a 3-star hotel front desk staff in Phang Nga province, to study the English communication factors and propose guidelines for developing the English communication skills of hotel front desk staff in Phang Nga province. The study employed quantitative research, namely a questionnaire with foreign tourists who use only English for communication and stay for two nights or more. Using descriptive statistics to find frequency, percentage, and information about English communication factors of 3-star hotel front desk staffs in Phang Nga province, the results were analyzed by using average statistics, standard deviation, and hypothesis testing by analyzing variance using static F-test (One-Way ANOVA), the study showed that the learning process of English grammar had a low level of competency. The average was 2.08 in problem-solving tact. For a moderate level of competency, the mean was 3.50, with a standard deviation of 0.61. The English communication factor of the front desk staff found that the respect of Thais for the highest level of competency showed a mean of 4.13, with a standard deviation of 0.61. The highest level of competency carried an average value of 4.37. Impressing the client to return to use the service again – To have a low level of competency, the mean was 1.97, and standard deviation 0.65. Intention of client behavior found that receiving good service continued. For a high level of competency, the mean value was 3.51. Suggestions had the lowest level of performance, with a mean of 1.00 and standard deviation of 0.00.

Keywords: Potential, Front desk staff, Phang Nga province, 3-star hotels, behavioral intention

ปีที่ ๑๕ ฉบับที่ ๑ (มกราคม-มิถุนายน) ๒๕๖๔
Volume 15 Number 2 (January-June) 2021

บทนำ

ปัญหาที่พบมากเกี่ยวกับการทำงานของพนักงานต้อนรับส่วนหน้าของโรงแรมระดับ 3 ดาวในจังหวัดพังงาก็คือ การใช้ภาษาอังกฤษในการสื่อสารกับนักท่องเที่ยวชาวต่างชาติ ทั้งที่เป็นการสนทนาซึ่งหน้า และ การสนทนาผ่านทางโทรศัพท์ ที่เกี่ยวข้องกับการให้ข้อมูลเกี่ยวกับโรงแรมในเรื่องของการให้บริการ และการท่องเที่ยวโดยส่วนมากพนักงานต้อนรับส่วนหน้าไม่สามารถที่จะพูดเป็นประโยคภาษาอังกฤษได้ ไม่เข้าใจความหมายในประโยคภาษาอังกฤษที่ซับซ้อน และไม่คุ้นเคยกับสำเนียงของนักท่องเที่ยวชาวต่างชาติ ทำให้เกิดปัญหาในการสื่อสารภาษาอังกฤษซึ่งเป็นหัวใจสำคัญของการทำงานในตำแหน่งพนักงานต้อนรับส่วนหน้า เพราะภาษาอังกฤษเป็นเครื่องมือสำคัญที่ใช้ติดต่อสื่อสารกับนักท่องเที่ยวชาวต่างชาติ เป็นสื่อกลางที่พนักงานต้อนรับส่วนหน้าใช้ในการเผยแพร่ข่าวสารให้ข้อมูลแก่นักท่องเที่ยว ดังนั้นในการพัฒนาการท่องเที่ยวในด้านธุรกิจโรงแรมในจังหวัดพังงาให้มีความเจริญก้าวหน้า และทัดเทียมกับจังหวัดภูเก็ตและจังหวัดกระบี่จำเป็นต้องพัฒนาศักยภาพของประชากรของจังหวัดพังงา ให้มีความรู้ความสามารถในการสื่อสารภาษาอังกฤษ การเติบโตของอุตสาหกรรมการท่องเที่ยวนั้นมีจำนวนที่เพิ่มสูงขึ้นในทุก ๆ ปี นับว่าเป็นช่องทางและโอกาสที่ดีที่จะเตรียมการรับมือเพื่อให้เกิดรายได้สู่คนไทยให้ได้มากที่สุดธุรกิจการบริการด้านที่พักหรือโรงแรมนั้น ผู้วิจัยคิดว่าเป็นธุรกิจที่สำคัญมากดังที่ได้อธิบายไว้ข้างต้นบางส่วนของความพร้อมในการรับรองนักท่องเที่ยวชาวต่างชาติที่จะเข้ามาพักอาศัยนั้นเป็นสิ่งที่จำเป็น และสำคัญ ไม่ว่าจะเป็นในเรื่องของสถานที่ สภาพแวดล้อม อาหาร บุคลากร และสิ่งอำนวยความสะดวกต่าง ๆ ที่โรงแรมพึงมีเพื่อตอบสนองความต้องการของนักท่องเที่ยวชาวต่างชาติ ผู้วิจัยมองว่าทรัพยากรที่สำคัญที่สุดในการให้บริการด้านที่พักแก่นักท่องเที่ยวชาวต่างชาตินั้นก็คือ บุคลากร โดยงานวิจัยชิ้นนี้จะมุ่งไปที่ พนักงานต้อนรับส่วนหน้าที่คอยให้บริการนักท่องเที่ยวชาวต่างชาติที่เข้ามาพักในโรงแรมเป็นด่านแรกซึ่งเป็นขั้นตอนที่ละเอียดอ่อนเพราะต้องใส่ใจในทุก ๆ รายละเอียดของลูกค้าตั้งแต่การลงทะเบียนเข้าพัก การตรวจสอบตัวตนที่แท้จริง การให้คำแนะนำ การส่งมอบกุญแจห้องพัก เป็นต้น ซึ่งในทุก ๆ ขั้นตอนนี้ต้องอาศัยการใช้ภาษาอังกฤษในการสื่อสาร เพราะภาษาอังกฤษเป็นภาษากลางของสังคมโลก ดังนั้นการสื่อสารโดยใช้ภาษาอังกฤษให้นักท่องเที่ยวชาวต่างชาติเข้าใจได้ง่ายและถูกต้องแม่นยำนั้นยังเป็นปัญหาสำคัญของโรงแรมระดับ 3 ดาวในจังหวัดพังงาอยู่ สืบเนื่องมาจากจังหวัดพังงาเป็นจังหวัดที่ถูกล้อมรอบด้วยจังหวัดการท่องเที่ยวที่เป็นที่นิยม กล่าวคือ จังหวัดพังงามีอาณาเขตติดต่อกับจังหวัดกระบี่ จังหวัดภูเก็ต และจังหวัดระนอง ซึ่งเป็นจังหวัดที่ได้รับความนิยมในการท่องเที่ยวสูงสำหรับนักท่องเที่ยวชาวต่างชาติ ประกอบด้วยจังหวัด พังงานั้นเป็นจังหวัดที่เงียบสงบอยู่ท่ามกลางธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมที่ไม่มีการ

แต่งแต้มเติมสีใด ๆ จึงทำให้ไม่เกิดจุดที่น่าสนใจสำหรับนักท่องเที่ยวต่างชาติ โดยส่วนมากนั้น นักท่องเที่ยวต่างชาติที่มาเที่ยวจังหวัดพังงาก็จะไปท่องเที่ยวที่ เกาะสิมิลัน ซึ่งเป็นเกาะที่นักท่องเที่ยวขนานนามว่ามีความสวยงามระดับโลก เมื่อท่องเที่ยวเสร็จก็มักจะไปเข้าพักที่จังหวัดภูเก็ต เสียมากกว่าเนื่องจากมีความหลากหลาย สวยงาม และมีแหล่งบันเทิงอย่างครบครัน ทำให้โรงแรมที่พักในจังหวัดพังงานั้นซบเซา ไม่เกิดการกระตุ้นและการสนับสนุนทั้งจากภาครัฐและเอกชนในการพัฒนา เพราะถ้ามองในเรื่องของผลกำไรแล้วนั้นไม่มีความคุ้มค่าต่อการลงทุน อีกปัจจัยหนึ่งที่สำคัญก็คือ ทรัพยากร มนุษย์ เนื่องด้วยจังหวัดพังงาเป็นจังหวัดที่มีอัตราการจ้างงานต่ำเมื่อเทียบกับจังหวัดท่องเที่ยวอื่น ๆ ซึ่งมีการให้ค่าจ้างและความต้องการปริมาณของบุคลากรที่สูงกว่าหลายเท่า ทำให้คนส่วนใหญ่ที่มีความรู้ความสามารถในการสื่อสารภาษาอังกฤษนั้นเดินทางเข้าไปสมัครงานและทำงานเลี้ยงชีพในจังหวัดภูเก็ตและจังหวัดกระบี่เสียส่วนมาก ทำให้จังหวัดพังงาขาดแคลนบุคลากรที่มีความรู้ความสามารถในการสื่อสารภาษาอังกฤษ พนักงานส่วนมากที่ทำงานในโรงแรมภายในจังหวัดพังงาจึงมีปัญหาในด้านการสื่อสารภาษาอังกฤษกับนักท่องเที่ยวต่างชาติเนื่องจากระดับการศึกษาที่จำกัด และการอบรมฝึกการใช้ทักษะการสื่อสารภาษาอังกฤษที่ไม่มากพอ เพราะเป็นปัญหาหลักและสำคัญมากที่จะต้องแก้ไขและหาแนวทางในการพัฒนาอย่างเร่งด่วน ส่วนมากนั้นโรงแรมในจังหวัดพังงาจะมีมาตรฐานโรงแรมอยู่ที่ 3 ดาว เพราะว่าส่วนใหญ่จะเป็นธุรกิจโรงแรมของคนไทยซึ่งมีข้อจำกัดในการการลงทุน ซึ่งแตกต่างกับจังหวัดภูเก็ตและจังหวัดกระบี่ที่ส่วนมากจะเป็นโรงแรมต่างชาติที่มีขนาดใหญ่ หรือไม่มีสาขาทั่วโลก จึงมีเม็ดเงินมากพอในการลงทุนเพื่อให้เกิดความทันสมัยอยู่ตลอดเวลา

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อประเมินศักยภาพด้านการสื่อสารภาษาอังกฤษของพนักงานต้อนรับส่วนหน้าโรงแรมระดับ 3 ดาว จังหวัดพังงา
2. เพื่อศึกษาปัจจัยด้านการสื่อสารภาษาอังกฤษของพนักงานต้อนรับส่วนหน้าโรงแรมระดับ 3 ดาว จังหวัดพังงา
3. เพื่อเสนอแนวทางการพัฒนาศักยภาพด้านการสื่อสารภาษาอังกฤษของพนักงานต้อนรับส่วนหน้าโรงแรมระดับ 3 ดาว จังหวัดพังงา

ระเบียบวิธีวิจัย

การศึกษานี้เป็นการวิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative Research) ได้กำหนดวิธีการศึกษาเพื่อให้ได้ข้อมูลในการนำมาวิเคราะห์ผลการศึกษา โดยแสดงรายละเอียด ดังนี้

การวิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative Research) เป็นกระบวนการดำเนินงานทางการวิจัยโดยใช้แบบสอบถาม (Questionnaire) ปลายปิด คือ มีการจำกัดข้อความ จำกัดคำตอบ ให้อยู่ในกรอบของงานวิจัย ซึ่งเก็บผลสำรวจจากนักท่องเที่ยวชาวต่างชาติที่เข้ามาพักและใช้บริการภายในโรงแรม โดยแบ่งทั้งหมดออกเป็น 4 ส่วน ประกอบด้วย ข้อมูลทั่วไปของนักท่องเที่ยวชาวต่างชาติ ศักยภาพด้านการสื่อสารภาษาอังกฤษของพนักงานต้อนรับส่วนหน้า ปัจจัยด้านการสื่อสารภาษาอังกฤษของพนักงานต้อนรับส่วนหน้า และความตั้งใจด้านพฤติกรรมของผู้รับบริการ เพื่อนำผลที่ได้ดังกล่าวมาบูรณาการร่วมกันกับข้อมูลจากการวิจัยเชิงปริมาณ เพื่อเสนอแนวทางการพัฒนาศักยภาพด้านการสื่อสารภาษาอังกฤษสำหรับพนักงานต้อนรับ โรงแรมระดับ 3 ดาว จังหวัดพังงา ต่อไป

จำนวนประชากรสำหรับการวิจัยครั้งนี้มีจำนวนมาก และข้อจำกัดในเรื่องของเวลา ดังนั้นงานวิจัยนี้ผู้วิจัยได้เลือกวิธีการวิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative Approach) โดยใช้แบบสอบถามเป็นเครื่องมือช่วยในการวิเคราะห์ข้อมูลและผลการวิจัยผู้วิจัยได้กำหนดให้กลุ่มนักท่องเที่ยวชาวต่างชาติที่เข้ามาพักและใช้บริการภายในโรงแรม 3 ดาวจังหวัดพังงา เป็นผู้ทำการประเมินตามเครื่องมือสำรวจศักยภาพด้านการสื่อสารภาษาอังกฤษของพนักงานต้อนรับส่วนหน้า โดยนักท่องเที่ยวที่เข้ามาพักและใช้บริการในโรงแรมระดับ 3 ดาว จังหวัดพังงา ทั้งนี้นักท่องเที่ยวที่สามารถทำการตอบแบบสอบถามได้นั้นต้องมีอายุ 18 ปีขึ้นไป เนื่องจากเป็นผู้ที่มีวิจรรย์ญาณและคุณสมบัติเพียงพอในการตัดสินใจโดยไม่จำเป็นต้องเคยมาใช้บริการหรือเคยเข้าพักมาก่อน เนื่องจากต้องการวัดระดับความพึงพอใจที่สอดคล้องต่อการพัฒนาตามแนวทางการพัฒนาศักยภาพทางภาษาอังกฤษสำหรับพนักงานต้อนรับ อย่างเป็นปัจจุบันและเป็นจริงมากที่สุดแต่ด้วยสถานการณ์ โควิด-19 ที่ส่งผลกระทบทางตรงในการเก็บข้อมูลแบบสอบถามจากนักท่องเที่ยวชาวต่างชาติ ผู้วิจัยจำเป็นต้องใช้วิธีการส่งแบบสอบถามทาง e-mail ไปถึงนักท่องเที่ยวชาวต่างชาติตามฐานข้อมูลเดิมประจำปี พ.ศ. 2560 – 2561 ซึ่งเป็นนักท่องเที่ยวชาวต่างชาติที่ใช้ภาษาอังกฤษในการสื่อสาร และเข้ามาพักในโรงแรมระดับ 3 ดาว จังหวัดพังงา 2 คืน เป็นต้นไป ในการทำแบบสอบถามโดยใช้สูตรการคำนวณขนาดของกลุ่มตัวอย่าง ในกรณีที่ไม่ทราบจำนวนประชากร จากสูตร Cochran (1953)

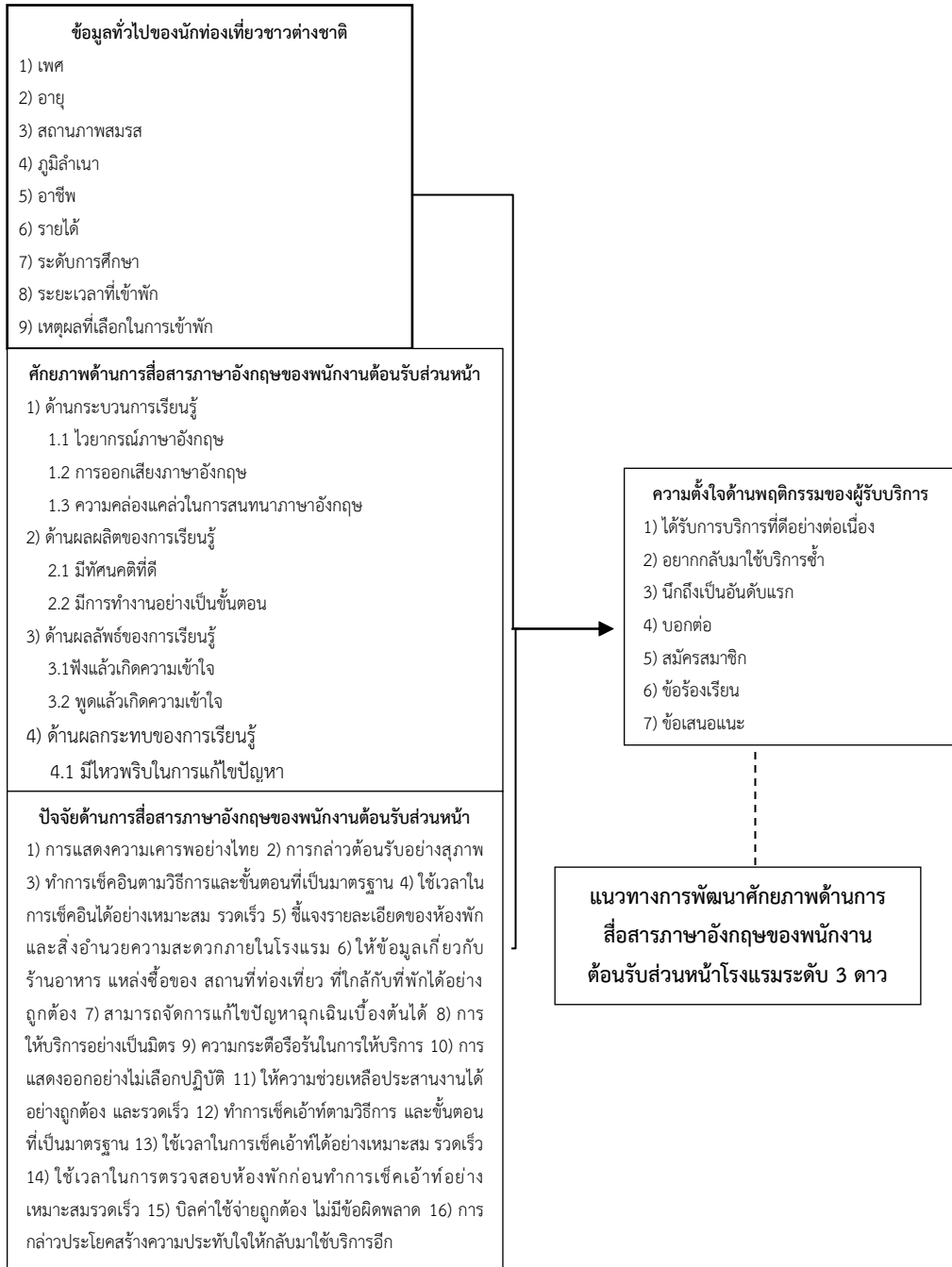
ในการศึกษาครั้งนี้ ผู้วิจัยต้องการสุ่มตัวอย่างเป็น 50% หรือ 0.50 จากประชากรทั้งหมด กำหนดระดับความเชื่อมั่นอยู่ที่ 95% และยอมรับค่าความคลาดเคลื่อนจากการสุ่มตัวอย่างได้ 5% หรือ 0.05 ขนาดของกลุ่มตัวอย่างสามารถคำนวณได้ ดังนั้น ผู้วิจัยจึงกำหนดขนาดของกลุ่มตัวอย่างในการศึกษาจำนวน 400 ตัวอย่างและมีกรอบแนวคิดในการวิจัย ดังนี้

วารสารสวนสุนันทาวิชาการและวิจัย
SuanSunandha Academic & Research Review

ตัวแปรอิสระ

ตัวแปรตาม

ผลการวิจัย

การศึกษานี้จะทำให้ทราบถึงระดับสมรรถนะ และศักยภาพโดยรวมของพนักงานต้อนรับส่วนหน้าโรงแรมระดับ 3 ดาว จากการตอบแบบสอบถามเป็นการสำรวจเชิงปริมาณจากนักท่องเที่ยวชาวต่างชาติที่ใช้ภาษาอังกฤษเป็นภาษาหลักในการสื่อสาร เพื่อเสนอแนะทางทางการพัฒนาศักยภาพด้านการสื่อสารภาษาอังกฤษของพนักงานต้อนรับส่วนหน้าโรงแรมระดับ 3 ดาว จังหวัดพังงา ที่จะเป็นประโยชน์ต่อภาครัฐไปใช้ในการวางแผนเพื่อเป็นแนวทางในการสนับสนุนเกี่ยวกับการพัฒนาศักยภาพของกลุ่มอาชีพในพื้นที่ และภาคเอกชนในการพัฒนาขีดความสามารถของพนักงานต้อนรับในองค์กรของตนเอง เพื่อการบริการของพนักงานที่ตอบสนองความต้องการของนักท่องเที่ยวชาวต่างชาติได้อย่างมีประสิทธิภาพ และประสบผลสำเร็จมากยิ่งขึ้นทั้งนี้ผู้ศึกษาได้นำผลการศึกษามาพิจารณาประกอบกับแนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ตลอดจนข้อมูลที่ได้จากแบบสอบถามเกี่ยวกับแนวทางการพัฒนาศักยภาพด้านการสื่อสารภาษาอังกฤษของพนักงานต้อนรับส่วนหน้าโรงแรมระดับ 3 ดาว จังหวัดพังงา ซึ่งสามารถอภิปรายผลการศึกษาดังนี้

ข้อมูลทั่วไปของนักท่องเที่ยวชาวต่างชาติ ผู้เข้าพักส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง ส่วนมากมีช่วงอายุระหว่าง 23-38 ปี สถานภาพสมรสแล้ว ภูมิลำเนาจากทวีปเอเชียเป็นส่วนใหญ่ มีอาชีพเป็นพนักงานบริษัท รายได้เฉลี่ยต่อเดือนอยู่ที่ 60,001-70,000 บาท ระดับการศึกษาคือปริญญาตรี ระยะเวลาที่เข้าพัก 2-4 วัน และเหตุผลที่เลือกมาเข้าพักคือการท่องเที่ยวส่วนตัว เนื่องจากจังหวัดพังงาไม่ใช่จุดหมายปลายทางสำคัญของนักท่องเที่ยวชาวต่างชาติ จำนวนโรงแรม 5-6 ดาวก็มีจำนวนน้อยเนื่องจากไม่คุ้มค่าต่อการลงทุนเพื่อให้มีสิ่งอำนวยความสะดวกครบครันพร้อมกับแสงสีเสียงที่ตื่นตาตื่นใจ โดยส่วนมากนักท่องเที่ยวชาวต่างชาติจะเข้ามาพักในจังหวัดพังงาเพื่อต้องการความสงบ เป็นส่วนตัว ดังนั้นโรงแรมระดับ 3 ดาว จึงเป็นตัวเลือกที่นักท่องเที่ยวชาวต่างชาติสามารถเลือกใช้บริการได้อย่างอิสระเสรีเนื่องจากมีจำนวนมาก นักท่องเที่ยวชาวต่างชาติสามารถหาข้อมูลได้ในอินเทอร์เน็ต และที่สำคัญคือราคาการใช้จ่ายในการบริการประหยัด โดยภาพรวมสอดคล้องใกล้เคียงกับผลการศึกษาของ น้ำฝน จันทร์นวล. (2556). ได้ทำการศึกษาปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการตัดสินใจของนักท่องเที่ยวชาวจีนที่เดินทางเข้ามาท่องเที่ยวในประเทศไทย ในส่วนของปัจจัยด้านราคา พบว่า การที่นักท่องเที่ยวชาวจีนนิยมเดินทางมาเที่ยวในประเทศไทยโดยค่าใช้จ่ายในการท่องเที่ยวมีผลต่อการตัดสินใจค่อนข้างมาก เพราะประเทศไทยมีราคาค่าใช้จ่ายในการท่องเที่ยวไม่สูงจนเกินไป ซึ่งตรงกับผลงานวิจัยของ Ouchrungs. (2003). ที่ศึกษาความแปรผันระหว่างราคาของการท่องเที่ยวต่อจำนวนคนที่ได้ข้อสรุปว่าถ้าหากสถานที่ท่องเที่ยวหนึ่ง ๆ มีค่าใช้จ่ายในการบริการที่สูงจำนวนคนที่จะไปจะลดลง แต่ในทางกลับกัน หากว่าราคาที่

จ่ายในการบริการนั้นต่ำลง จำนวนนักท่องเที่ยวก็จะเพิ่มขึ้น โดยโรงแรมระดับ 3 ดาว จังหวัดพังงา นั้นมีข้อดีที่นักท่องเที่ยวต่างชาตินิยมมาใช้บริการนั้นก็คือ คุณภาพเหมาะสมกับราคา กล่าวคือ นักท่องเที่ยวต่างชาติสามารถเข้าพักในโรงแรมที่มีความปลอดภัยสูง สะดวกสบาย แต่ไม่ต้องจ่ายค่าบริการในราคาที่สูง ดังงานวิจัยของ สินีนาถ ต้นตราพล (2546) ที่ได้กล่าวว่า ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการเลือกใช้บริการโรงแรมแห่งหนึ่งในจังหวัดเชียงใหม่ของนักท่องเที่ยวต่างชาติ พบว่า ปัจจัยทางด้านราคาที่เหมาะสมมีผลต่อการตัดสินใจเลือกใช้บริการของโรงแรม ผู้รับบริการจะรับรู้ว่าคุณภาพของโรงแรมมีความเหมาะสมกับราคา

ตารางที่ 1 ศักยภาพด้านการสื่อสารภาษาอังกฤษ (ด้านกระบวนการเรียนรู้)

ศักยภาพด้านการสื่อสาร ภาษาอังกฤษของ พนักงานต้อนรับส่วนหน้า (ด้านกระบวนการเรียนรู้)	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ สมรรถนะ
1. ไวยากรณ์ภาษาอังกฤษ	2.08	0.65	น้อย
2. การออกเสียงภาษาอังกฤษ	2.52	0.75	น้อย
3. ความคล่องแคล่วในการสนทนา	3.10	0.72	ปานกลาง
รวม	2.56	0.83	ปานกลาง

ด้านกระบวนการเรียนรู้ พบว่า ปัจจัยส่วนบุคคลของนักท่องเที่ยวต่างชาติในจำนวน 9 ปัจจัย มีผลต่อการประเมินศักยภาพด้านการสื่อสารภาษาอังกฤษของพนักงานต้อนรับส่วนหน้าเพียง 1 ปัจจัยเท่านั้น คือ ระยะเวลาที่เข้าพักกล่าวคือ นักท่องเที่ยวต่างชาติที่มีระยะเวลาเข้าพักต่างกันส่งผลต่อศักยภาพด้านกระบวนการเรียนรู้การสื่อสารภาษาอังกฤษของพนักงานต้อนรับส่วนหน้าโรงแรมระดับ 3 ดาว จังหวัดพังงาแตกต่างกันสามารถอธิบายได้ ดังนี้ ผลการศึกษาสอดคล้องกับสมมติฐาน H₁ นักท่องเที่ยวต่างชาติที่มีระยะเวลาเข้าพักต่างกันส่งผลต่อศักยภาพด้านกระบวนการเรียนรู้การสื่อสารภาษาอังกฤษของพนักงานต้อนรับส่วนหน้าโรงแรมระดับ 3 ดาว จังหวัดพังงาแตกต่างกัน เพราะมีค่านัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 อีกนัยหนึ่งคือ ระยะเวลาที่นักท่องเที่ยวต่างชาติเข้าพักที่

แตกต่างกันนั้นสามารถเป็นตัวชี้วัดในการประเมินระดับสมรรถนะด้านกระบวนการเรียนรู้ของพนักงานต้อนรับส่วนหน้าได้ชัดเจน สอดคล้องกับบทความของ สุรพงศ์ เอื้อศิริพรฤทธิ์ (2547) กล่าวว่า ตัวแปรตัวประกอบหรือองค์ประกอบที่มีค่าแสดงถึงลักษณะหรือปริมาณ ณ จุดเวลาหรือช่วงเวลาใดเวลาหนึ่งมีลักษณะเชิงคุณภาพหรือปริมาณโดยการนำข้อมูลหรือตัวแปรหรือข้อเท็จจริงมาสัมพันธ์กันเพื่อให้เกิดคุณค่าที่สามารถชี้ให้เห็นถึงคุณลักษณะหรือสภาพการณ์นั้นได้และใช้ในการเปรียบเทียบระหว่างช่วงเวลาที่แตกต่างกันเพื่อให้ทราบถึงความเปลี่ยนแปลง ดังตาราง ต่อไปนี้

ตารางที่ 2 ศักยภาพด้านการสื่อสารภาษาอังกฤษ (ด้านผลผลิตของการเรียนรู้)

ศักยภาพด้านการสื่อสารภาษาอังกฤษของพนักงานต้อนรับส่วนหน้า (ด้านผลผลิตของการเรียนรู้)	$\bar{X}$	S.D.	ระดับสมรรถนะ
1. มีทัศนคติที่ดีต่อการบริการ	3.63	0.79	มาก
2. มีการทำงานอย่างเป็นขั้นตอน	3.19	0.78	ปานกลาง
รวม	3.41	0.82	ปานกลาง

ด้านผลผลิตของการเรียนรู้ พบว่า ปัจจัยส่วนบุคคลของนักท่องเที่ยวชาวต่างชาติในจำนวน 9 ปัจจัย มีผลต่อการประเมินศักยภาพด้านการสื่อสารภาษาอังกฤษของพนักงานต้อนรับส่วนหน้าเพียง 1 ปัจจัยเท่านั้น คือ ระยะเวลาที่เข้าพักกล่าวคือ นักท่องเที่ยวชาวต่างชาติที่ระยะเวลาเข้าพักต่างกันส่งผลต่อศักยภาพด้านผลผลิตของการเรียนรู้การสื่อสารภาษาอังกฤษของพนักงานต้อนรับส่วนหน้าโรงแรมระดับ 3 ดาว จังหวัดพังงาแตกต่างกัน สามารถอธิบายได้ ดังนี้ ผลการศึกษาสอดคล้องกับสมมติฐาน H₁ นักท่องเที่ยวชาวต่างชาติที่มีระยะเวลาเข้าพักต่างกันส่งผลต่อศักยภาพด้านผลผลิตของการเรียนรู้การสื่อสารภาษาอังกฤษของพนักงานต้อนรับส่วนหน้าโรงแรมระดับ 3 ดาว จังหวัดพังงาแตกต่างกัน เพราะมีค่านัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 อีกนัยหนึ่งคือ ระยะเวลาที่นักท่องเที่ยวชาวต่างชาติเข้าพักที่แตกต่างกันนั้นสามารถเป็นตัวชี้วัดในการประเมินระดับสมรรถนะด้านผลผลิตของการเรียนรู้ของพนักงานต้อนรับส่วนหน้าได้ชัดเจน สอดคล้องกับบทความของ Allport (1968, p.17) กล่าวว่า ทัศนคติคือ สภาวะความพร้อมทางจิตและประสาทที่ตอบโต้ได้ เกิดจากประสบการณ์ซึ่งจะเป็นแรงที่จะกำหนดทิศทางหรือมีผลในการเปลี่ยนแปลงของการสนองตอบของบุคคลต่อสิ่งต่าง ๆ หรือสถานการณ์ต่าง ๆ ดังตาราง ต่อไปนี้

ตารางที่ 3 ศักยภาพด้านการสื่อสารภาษาอังกฤษ (ด้านผลลัพธ์ของการเรียนรู้)

ศักยภาพด้านการสื่อสารภาษาอังกฤษของพนักงาน ต้อนรับส่วนหน้า (ด้านผลลัพธ์ของการเรียนรู้)	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ สมรรถนะ
1. ฟังแล้วเกิดความเข้าใจ	2.76	0.65	ปานกลาง
2. พูดแล้วเกิดความเข้าใจ	2.18	0.64	น้อย
รวม	2.47	0.71	น้อย

ด้านผลลัพธ์ของการเรียนรู้ พบว่า ปัจจัยส่วนบุคคลของนักท่องเที่ยวชาวต่างชาติในจำนวน 9 ปัจจัย ไม่มีผลต่อการประเมินศักยภาพด้านการสื่อสารภาษาอังกฤษของพนักงานต้อนรับส่วนหน้า กล่าวคือ นักท่องเที่ยวชาวต่างชาติส่งผลต่อศักยภาพด้านผลลัพธ์ของการเรียนรู้การสื่อสารภาษาอังกฤษของพนักงานต้อนรับส่วนหน้าโรงแรมระดับ 3 ดาว จังหวัดพังงาไม่แตกต่างกัน ซึ่งสอดคล้องกับบทความของ ธวัชชัย ชัยจิรธาดายกุล (2534) กล่าวว่า ส่วนของความเข้าใจคือความเชื่อหรือความนึกคิดหรือการสำเหนียก ต่อสิ่งใดสิ่งหนึ่งที่เป็นไปได้ทั้งทางดี และทางไม่ดี และความรู้ความเข้าใจนี้เป็นสิ่งที่ถ่ายทอดจากกลุ่มสังคมมาสู่ตัวบุคคล เช่น ถ้ามีผู้สอนให้บุคคลเข้าใจ และรู้ว่าสิ่งหนึ่งสิ่งนั้นต่ออย่างไรผู้นั้นก็จะมีเจตคติที่ดีต่อสิ่งนั้น ๆ ดังนั้น ผลลัพธ์ของการเรียนรู้ของพนักงานต้อนรับส่วนหน้านั้นมีความแตกต่างกัน จึงมีความหลากหลายของข้อมูลสูงค่าจึงสำคัญจึงมากกว่า 0.05 ดังตารางต่อไปนี้

ตารางที่ 4 ศักยภาพด้านการสื่อสารภาษาอังกฤษ (ด้านผลกระทบต่อการเรียนรู้)

ศักยภาพด้านการสื่อสารภาษาอังกฤษของพนักงาน ต้อนรับส่วนหน้า (ด้านผลกระทบต่อการเรียนรู้)	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ สมรรถนะ
1. มีไหวพริบในการแก้ไขปัญหา	3.50	0.61	ปานกลาง
รวม	3.50	0.61	ปานกลาง

ด้านผลกระทบของการเรียนรู้ พบว่า ปัจจัยส่วนบุคคลของนักท่องเที่ยวต่างชาติในจำนวน 9 ปัจจัย ไม่มีผลต่อการประเมินศักยภาพด้านการสื่อสารภาษาอังกฤษของพนักงานต้อนรับส่วนหน้า กล่าวคือ นักท่องเที่ยวต่างชาติส่งผลต่อศักยภาพด้านผลกระทบของการเรียนรู้การสื่อสารภาษาอังกฤษของพนักงานต้อนรับส่วนหน้าโรงแรมระดับ 3 ดาว จังหวัดพังงาไม่แตกต่างกันซึ่งสอดคล้องกับบทความของ กัลยา ตากุล (2550) กล่าวว่า การแก้ไขปัญหา หมายถึง ความสามารถในการคิดรวบรวมหรือเชื่อมโยงประสบการณ์เดิมกับสถานการณ์ที่เป็นปัญหาเข้าด้วยกัน เพื่อหาทางแก้ไขอุปสรรคที่เกิดขึ้นให้บรรลุเป้าหมายในการจัดปัญหาให้หมดไป และ Johnson & Morrow (1981) ได้ให้ความหมายของการแก้ไขปัญหาไว้ว่า การแก้ปัญหาเป็นการสื่อสารระหว่างบุคคล 2 คน หรือมากกว่า 2 คนขึ้นไป เพื่อแลกเปลี่ยนความรู้ ความรู้สึก และแลกเปลี่ยนข้อมูลในการแก้ปัญหา ทั้งนี้เพื่อให้ได้รับทักษะ ความรู้ และสามารถนำไปใช้ในชีวิตประจำวันได้อย่างเหมาะสม ดังนั้น ผลกระทบของการเรียนรู้ของพนักงานต้อนรับส่วนหน้านั้นมีความแตกต่างกัน จึงมีความหลากหลายของข้อมูลสูง คำนัยสำคัญจึงมากกว่า 0.05 ดังตาราง ต่อไปนี้

ตารางที่ 5 ปัจจัยด้านการสื่อสารภาษาอังกฤษ

ปัจจัยด้านการสื่อสารภาษาอังกฤษของพนักงาน ต้อนรับส่วนหน้า	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ สมรรถนะ
1. การแสดงความเคารพอย่างไทย	4.13	0.61	มากที่สุด
2. การกล่าวต้อนรับอย่างสุภาพ	4.37	0.48	มากที่สุด
3. ทำการเช็คอินตามวิธีการและขั้นตอนที่เป็นมาตรฐาน	3.09	0.63	ปานกลาง
4. ใช้เวลาในการเช็คอินได้อย่างเหมาะสม	3.07	0.62	ปานกลาง
5. ชี้แจงรายละเอียดของห้องพักและสิ่งอำนวยความสะดวก ภายในโรงแรม	1.94	0.63	น้อย
6. ให้ข้อมูลเกี่ยวกับ ร้านอาหาร แหล่งซื้อของ สถานที่ท่องเที่ยว ที่ใกล้กับที่พักได้อย่างถูกต้อง	2.28	0.61	น้อย
7. สามารถจัดการแก้ไขปัญหาฉุกเฉินเบื้องต้นได้	2.72	0.65	ปานกลาง
8. การให้บริการอย่างเป็นมิตร	3.98	0.57	มาก

9. ความกระตือรือร้นในการให้บริการ	2.84	0.91	ปานกลาง
10. การแสดงออกอย่างไม่เลือกปฏิบัติ	3.91	0.61	มาก
11. ให้ความช่วยเหลือประสานงานได้อย่างถูกต้องและรวดเร็ว	3.33	0.66	ปานกลาง
12. ทำการเช็คเอาท์ตามวิธีการและขั้นตอนที่เป็นมาตรฐาน	3.00	0.64	ปานกลาง
13. ใช้เวลาในการเช็คเอาท์ได้อย่างเหมาะสม รวดเร็ว	3.82	0.65	มาก
14. ใช้เวลาในการตรวจสอบห้องพักก่อนทำการเช็คเอาท์ได้อย่างเหมาะสม รวดเร็ว	3.75	0.60	มาก
15. บิลค่าใช้จ่ายถูกต้อง ไม่มีข้อผิดพลาด	3.17	0.64	ปานกลาง
16. การกล่าวประโยคสร้างความประทับใจให้กลับมาใช้บริการอีก	1.97	0.65	น้อย
รวม	3.21	0.97	ปานกลาง

ปัจจัยด้านการสื่อสารภาษาอังกฤษของพนักงานต้อนรับส่วนหน้า ซึ่งมีทั้งหมด 16 ปัจจัย ประกอบด้วย 1) การแสดงความเคารพอย่างไทย 2) การกล่าวต้อนรับอย่างสุภาพ 3) ทำการเช็คอินตามวิธีการและขั้นตอนที่เป็นมาตรฐาน 4) ใช้เวลาในการเช็คอินได้อย่างเหมาะสม 5) ชี้แจงรายละเอียดของห้องพักและสิ่งอำนวยความสะดวกภายในโรงแรม 6) ให้ข้อมูลเกี่ยวกับร้านอาหาร แหล่งซื้อของ สถานที่ท่องเที่ยว ที่ใกล้กับที่พักได้อย่างถูกต้อง 7) สามารถจัดการแก้ปัญหาฉุกเฉินเบื้องต้นได้ 8) การให้บริการอย่างเป็นมิตร 9) ความกระตือรือร้นในการให้บริการ 10) การแสดงออกอย่างไม่เลือกปฏิบัติ 11) ให้ความช่วยเหลือประสานงานได้อย่างถูกต้องและรวดเร็ว 12) ทำการเช็คเอาท์ตามวิธีการและขั้นตอนที่เป็นมาตรฐาน 13) ใช้เวลาในการเช็คเอาท์ได้อย่างเหมาะสมและรวดเร็ว 14) ใช้เวลาในการตรวจสอบห้องพักก่อนทำการเช็คเอาท์ได้อย่างเหมาะสม รวดเร็ว 15) บิลค่าใช้จ่ายถูกต้อง ไม่มีข้อผิดพลาด และ 16) การกล่าวประโยคสร้างความประทับใจให้กลับมาใช้บริการอีก ซึ่งปัจจัยทั้งหลายเหล่านี้ไม่มีผลต่อการประเมินปัจจัยด้านการสื่อสารภาษาอังกฤษของพนักงานต้อนรับส่วนหน้า กล่าวคือ นักท่องเที่ยวชาวต่างชาติส่งผลต่อศักยภาพด้านผลลัพธ์ของการเรียนรู้การสื่อสารภาษาอังกฤษของพนักงานต้อนรับส่วนหน้าโรงแรมระดับ 3 ดาว จังหวัดพังงาไม่แตกต่างกัน โดยการประเมินด้านปัจจัยนี้ขึ้นอยู่กับความคิดเห็นส่วนตัวของนักท่องเที่ยวชาวต่างชาติ สอดคล้องกับบทความของ อุทัยพรรณ สุดใจ (2544) กล่าวว่า ความพึงพอใจ หมายถึง ความรู้สึกหรือทัศนคติของบุคคลที่มีต่อสิ่งใดสิ่งหนึ่ง โดยอาจจะเป็นไปได้ในเชิงประเมินค่าว่า ความรู้สึกหรือทัศนคติสิ่งหนึ่งสิ่งใดนั้นเป็นไปในทางบวกหรือเป็นไปในทางลบ

ดังนั้น การประเมินปัจจัยด้านการสื่อสารภาษาอังกฤษของพนักงานต้อนรับส่วนหน้านั้นมีความแตกต่างกัน จึงมีความหลากหลายของข้อมูลสูง คำนัยสำคัญจึงมากกว่า 0.05 ดังตาราง ต่อไปนี้

ตารางที่ 6 ความตั้งใจด้านพฤติกรรมของผู้รับบริการ

ความตั้งใจด้านพฤติกรรมของผู้รับบริการ	$\bar{X}$	S.D.	ระดับความเชื่อมั่น
1. ได้รับความบริการที่ดีอย่างต่อเนื่อง	3.51	0.73	มาก
2. อยากกลับมาใช้บริการซ้ำ	2.44	0.82	น้อย
3. นึกถึงเป็นอันดับแรก	2.20	0.65	น้อย
4. บอกต่อ	1.93	0.78	น้อย
5. สัมผัสสมาชิก	1.52	0.67	น้อย
6. ขอร้องเรียน	1.00	0.00	น้อยที่สุด
7. ขอเสนอแนะ	1.00	0.00	น้อยที่สุด
รวม	1.94	1.03	น้อย

ความตั้งใจด้านพฤติกรรมของผู้รับบริการ จากนักท่องเที่ยวที่ใช้บริการ ซึ่งมีทั้งหมด 7 องค์ประกอบ คือ 1) ได้รับความบริการที่ดีอย่างต่อเนื่อง 2) อยากกลับมาใช้บริการซ้ำ 3) นึกถึงเป็นอันดับแรก 4) การบอกต่อ 5) สัมผัสสมาชิก 6) ขอร้องเรียน และ 7) ขอเสนอแนะพบว่า ไม่มีผลต่อการประเมินความตั้งใจด้านพฤติกรรมของผู้รับบริการ กล่าวคือ นักท่องเที่ยวชาวต่างชาติส่งผลต่อพฤติกรรมของผู้รับบริการที่มีต่อโรงแรมระดับ 3 ดาว จังหวัดพังงาไม่แตกต่างกัน มาจากการส่งมอบการบริการให้แก่ นักท่องเที่ยว ซึ่งสอดคล้องกับบทความของ ชัยสมพล ชาวประเสริฐ (2552) กล่าวว่า บริการที่ยอดเยี่ยมตรงกับความต้องการ หมายถึง สิ่งที่ถูกคาดหวังหรือหวังไว้ได้รับการตอบสนอง ส่วนการบริการที่เกินต่อความต้องการของลูกค้า หมายถึง บริการที่ลูกค้าได้รับนั้นดีกว่าที่หวังไว้ ทำให้เกิดความรู้สึกประทับใจ ดังนั้น การประเมินความตั้งใจด้านพฤติกรรมของผู้รับบริการนั้นมีความแตกต่างกัน จึงมีความหลากหลายของข้อมูลสูงค่านัยสำคัญจึงมากกว่า 0.05

สรุปและอภิปรายผลการวิจัย

ด้านกระบวนการเรียนรู้ จากผลการศึกษา พบว่า พนักงานต้อนรับส่วนหน้าโรงแรมระดับ 3 ดาว จังหวัดพังงา มีความคล่องแคล่วในการสนทนาภาษาอังกฤษอยู่ในระดับปานกลางซึ่งแสดงให้เห็นว่ามีความกล้าแสดงออก และความมั่นใจในการสนทนากับชาวต่างชาติ แต่ยังขาดทักษะการใช้ภาษาอังกฤษให้ถูกต้องตามไวยากรณ์ และการออกเสียงคำในภาษาอังกฤษที่ยังไม่ถูกต้อง ดังนั้น ภาครัฐและผู้ประกอบการควรคำนึงถึงความสำคัญในการส่งเสริมให้พนักงานได้รับความรู้ที่ถูกต้อง เพิ่มทักษะ และกระบวนการเรียนรู้ในเรื่องของภาษาอังกฤษให้มาก เพื่อพนักงานสามารถนำความรู้ที่ถูกต้องมาใช้ในการปฏิบัติงานได้อย่างถูกต้อง และเกิดประสิทธิภาพอย่างสูงสุด

ด้านผลผลิตของการเรียนรู้ จากผลการศึกษา พบว่า พนักงานต้อนรับส่วนหน้าโรงแรมระดับ 3 ดาว จังหวัดพังงา มีศักยภาพด้านผลผลิตของการเรียนรู้ในระดับที่ไม่เป็นปัญหาสักเท่าไร เนื่องจากพนักงานต้อนรับมีทัศนคติที่ดีต่อการบริการอยู่ในระดับการประเมินสมรรถนะในระดับมาก เพียงแต่การทำงานที่เป็นขั้นตอนนั้นอยู่ในระดับปานกลาง ซึ่งเป็นสิ่งที่สามารถพัฒนา และเรียนรู้กันได้โดยไม่มียากลำบาก ซึ่งผลผลิตของการเรียนรู้เน้นเป็นการพัฒนาทักษะมาจากการทำงานจริงที่เป็นระบบที่ถูกต้อง ผู้ประกอบการควรเพิ่มทักษะ การคิดเชิงวิพากษ์ (Critical Thinking) เพื่อให้พนักงานมีทักษะการลำดับขั้นตอนตามเหตุและผลที่ถูกต้อง และผู้ประกอบการควรย้ำขั้นตอนในการทำงานที่เป็นมาตรฐานโดยเน้นให้พนักงานทำอย่างสม่ำเสมอจนสามารถจำได้ขึ้นใจ

ด้านผลลัพธ์ของการเรียนรู้ จากการศึกษา พบว่า ยังเป็นปัญหาซึ่งเป็นจุดสำคัญที่จะต้องแก้ไข โดยด่วน ผลการประเมินศักยภาพด้านการฟังของพนักงานต้อนรับส่วนหน้าอยู่ในระดับปานกลาง แต่ทักษะด้านการพูดของพนักงานต้อนรับส่วนหน้าอยู่ในระดับที่น้อย แสดงให้เห็นได้ว่า พนักงานยังสื่อสารภาษาอังกฤษได้ไม่ดี อาจจะเกิดขึ้นจากพนักงานต้อนรับส่วนหน้ารู้คำศัพท์น้อย ขาดการผูกประโยคตามหลักไวยากรณ์ภาษาอังกฤษที่ถูกต้อง จึงทำให้นักท่องเที่ยวชาวต่างชาติสับสน ไม่เข้าใจ ประโยคในการสื่อสาร ดังนั้น ผู้ประกอบการอาจจะแก้ไขด้วยตัวเองหรือร่วมมือกับทางภาครัฐในการทำหลักสูตรพัฒนาการสื่อสารภาษาอังกฤษให้กับพนักงานต้อนรับส่วนหน้า เพื่อเพิ่มศักยภาพด้านการสื่อสาร โดยเฉพาะให้กับพนักงานต้อนรับส่วนหน้าได้นำมาใช้ในการทำงานได้อย่างถูกต้องเต็มประสิทธิภาพ

ด้านผลกระทบของการเรียนรู้ จากการศึกษา พบว่า พนักงานต้อนรับส่วนหน้ามีทักษะไหวพริบในการแก้ไขปัญหาอยู่ในระดับปานกลาง แสดงให้เห็นว่าพนักงานต้อนรับส่วนหน้ามีการลำดับเหตุการณ์อย่างเป็นขั้นตอนได้ดีในระดับหนึ่ง ซึ่งต้องเกิดจากทักษะเฉพาะตัวของแต่ละบุคคล โดยส่วนมากจากการสังเกตบุคลิกภาพของพนักงานต้อนรับส่วนหน้าโรงแรมระดับ 3 ดาว จังหวัดพังงา นั้นจะมีความกระตือรือร้น กระฉับกระเฉง พุดจาฉะฉานไม่อ้อมค้อม ซึ่งสิ่งทั้งหลายเหล่านี้เป็นสิ่งที่ช่วย

เสริมสร้างบุคลิกให้มีความน่าเชื่อถือ คล้อยตาม เมื่อนักท่องเที่ยวชาวต่างชาติรับรู้ได้โดยความรู้สึกจะเกิดการร่วมมือในการแก้ไขปัญหา นั้น ๆ ด้วยความเต็มใจ การแก้ปัญหาก็จะอยู่ในระดับที่เกือบดี ซึ่งไม่มีปัญหาแต่อย่างใด

ปัจจัยด้านการสื่อสารภาษาอังกฤษของพนักงานต้อนรับส่วนหน้า จากการศึกษา พบว่า ปัจจัยที่ยังเป็นปัญหาในจำนวนปัจจัยทั้งหมดคือ 1) การชี้แจงรายละเอียดของห้องพักและสิ่งอำนวยความสะดวกภายในโรงแรม 2) การให้ข้อมูลเกี่ยวกับร้านอาหาร แหล่งซื้อของ สถานที่ท่องเที่ยว ที่ใกล้เคียงที่พักรได้อย่างถูกต้อง 3) การกล่าวประโยคสร้างความประทับใจให้กลับมาใช้บริการอีก โดยทั้ง 3 ปัจจัยนี้ถ้ามองโดยผิวเผินอาจจะไม่เห็นถึงความสำคัญ แต่จริง ๆ แล้วทั้ง 3 ปัจจัยนี้คือสิ่งที่สร้างความจงรักภักดีต่อองค์กรภาคธุรกิจบริการ แต่ทำไมถึงเป็นปัญหาสำหรับพนักงานต้อนรับส่วนหน้าโรงแรมระดับ 3 ดาว จังหวัดพังงา จากการสอบถามพนักงานต้อนรับส่วนหน้า พบว่า ทั้ง 3 ปัจจัยนี้ เป็นสิ่งที่ทำให้สิ้นเปลืองเวลา เนื่องจากต้องใช้เวลาในการให้บริการที่รวดเร็วที่สุด อีกด้านหนึ่งคือ 3 ปัจจัยนี้ บางครั้งต้องใช้ไวยากรณ์ภาษาอังกฤษที่สูงขึ้น เนื่องจากความต้องการที่จะรับรู้ของนักท่องเที่ยวชาตินั้นมีความแตกต่างกัน จึงเป็นสิ่งที่พนักงานต้อนรับส่วนหน้าจะพยายามหลีกเลี่ยงกันเสียเป็นส่วนใหญ่ ดังนั้น ผู้ประกอบการควรที่จะเน้นย้ำให้พนักงานต้อนรับตระหนักถึงความสำคัญของทั้ง 3 ปัจจัยนี้ เพราะถ้าหากสามารถปรับให้ขึ้นมาอยู่ในระดับที่ดีได้จะส่งผลต่อความประทับใจจากนักท่องเที่ยวชาวต่างชาติเป็นอย่างมาก

ความตั้งใจด้านพฤติกรรม จากการศึกษา พบว่า นักท่องเที่ยวชาวต่างชาติยังไม่อยากกลับมาใช้บริการซ้ำ ไม่นึกถึงเป็นอันดับแรกหากจะต้องมาพักที่จังหวัดพังงา ไม่อยากบอกต่อ และไม่ต้องการสมัครสมาชิก ซึ่งหากทบทวนเหตุ และผลถึงสาเหตุก็สืบเนื่องมาจากปัญหาในทุก ๆ ด้านที่เป็นการประเมินระดับสมรรถนะที่น้อยจากการประเมินของนักท่องเที่ยวชาวต่างชาติ ดังนั้น ผู้ประกอบการต้องทำการแก้ไขอย่างเร่งด่วน โดยการส่งเสริมและพัฒนาทักษะทางภาษาอังกฤษให้กับพนักงาน และปรับทัศนคติที่ดีให้กับพนักงานอย่างสม่ำเสมอ เพื่อผลสัมฤทธิ์ที่มีประสิทธิภาพในการทำงานในองค์กรต่อไป

ข้อเสนอแนะ

จากผลการศึกษาในครั้งนี้ นอกจากผลการศึกษาที่ได้รับแล้วผู้ศึกษายังพบว่า งานวิจัยชิ้นนี้สามารถนำไปขยายประเด็นศึกษาได้ในอนาคตต่อไป จึงขอเสนอข้อแนะนำสำหรับผู้ที่ต้องการศึกษาค้นต่อไป ดังนี้

วารสารสวนสุนันทาวิชาการและวิจัย
SuanSunandha Academic & Research Review

1) ควรมีการศึกษาแนวทางการใช้ภาษาอังกฤษเป็นภาษากลางในการสื่อสารขององค์กร ภาคส่วนที่เป็นธุรกิจโรงแรม ในจังหวัดพังงา เพื่อส่งผลต่อการมีสมรรถนะที่ดีในการทำงานตำแหน่ง พนักงานต้อนรับส่วนหน้าได้อย่างมีประสิทธิภาพ

2) ควรมีการศึกษาเกี่ยวกับจริยธรรม และความรับผิดชอบต่องานในองค์กรภาคส่วนที่เป็นธุรกิจโรงแรม ในจังหวัดพังงา เพื่อส่งผลต่อการรู้สำนึก และตระหนักความรับผิดชอบต่อในงานที่ทำ เพื่อให้บรรลุผลอย่างสูงสุด และลดปัญหาด้านภาพลักษณ์ และความรู้สึกด้านที่ไม่ดีจากนักท่องเที่ยวชาวต่างชาติ

References

- Buncha Chanton. (2016). **A study of methods for cost reduction and efficiency improvement of finish good of warehouse: A case study of ABC co., Ltd.** (Master's thesis). Burapha University. Chonburi.
- Chaisomporn Prasert. (2004). **Marketing executive**. Bangkok: Bangkok Sealy UK Ran.
- Iam clean industrial estate. (1996). **Customer satisfaction with service of Bangkok Bank, Searide Scary Branch**. Bangkok: National Institute of Development Administration.
- Ministry of Interior in Muang District (Master's thesis). Chiang Mai University. Chiang Mai.
- Nantawan Chumtanti. (2011). The English writing achievement and the satisfaction of students majoring in chemistry towards the process writing approach. **Chandrakasem Rajabhat University Journal**, 17(33), 127-136.
- Nattapong Puttipong and Thananya Wasusri. (2006). Inventory control in rubber textile factories. **KMUTT Research and Development Journal**, 29(1), 91-108.
- Nuan Wichien. (2006). **Customer satisfaction towards service of Krung Thai Bank Co., Ltd. Bang Pakong Branch** (Master's thesis). Sripatum University. Bangkok.
- Preeyaporn Wongutarot. (2003). **Degree in education**. Bangkok: Bangkok Center.
- Ranee Chaoonpreecha. (2538). **Satisfaction of service users at a large police station in the provinces** (Master's thesis). Chulalongkorn University. Bangkok.
- Saroch Occult Sombat. (1991). **Working satisfaction of tutoring school teachers Department of Education** (Master's thesis). Srinakharinwirot University. Bangkok.

วารสารสนนันทวิชาการและวิจัย
SuanSunandha Academic & Research Review

- Siriwan Serirat. (1995). **Bangkok regulations**. Bangkok: Thai Wattana Panich.
- Sopawan Trisuwan. (2007). **Reliability and service quality of Thai people with continue to Phra Nakhon Si Ayutthaya hotel** (Master's thesis). Naresuan University. Phitsanulok.
- Suthichart Amarthin. (2000). **Satisfaction of the office of the marketplace service district agriculture in Udon Thani Province** (Master's thesis). Khon Kaen: KhonKaen University.
- Teerakit Nawaratana Na Ayudhya. (2004). **Marketing for service and standard**. Bangkok: Chulalongkorn University Press.
- Veer Please. (2015). **Regulations for learning English for education**. Bangkok: Mahidol University.
- Warit Sanritikham. (2005). **The satisfaction of the people with the services of the administrative division. Ban Suksa Subdistrict, administrative teacher, Don Ngu Subdistrict, Thelid District** (Master's thesis). Sukhothai Thammathirat Open University. MahaSarakhm.
- Wichintana Panupong. (1982). **Bangkok language desk**. Bangkok: Chulalongkorn University Press.
- Wirunphan Devi. (2542). **Satisfaction of each person in the service of the leave**.

วารสารสวนสุนันทาวิชาการและวิจัย
Suan Sunandha Academic & Research Review

ศึกษารูปแบบการเรียนรู้ผ่านระบบเมฆาวิธิในรายวิชาศึกษาทั่วไป

มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา

ศิลป์ชัย พูลคล้าย

คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา

E-mail: sinchai.po@ssru.ac.th

บทคัดย่อ

การศึกษารูปแบบการเรียนรู้ผ่านระบบเมฆาวิธิในรายวิชาศึกษาทั่วไปมหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา ได้พัฒนาขึ้นตามแนวคิดการจัดการศึกษาผ่านระบบเมฆาวิธิ ในบริบทของการเรียนการสอนรายวิชาศึกษาทั่วไปของมหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา โดยมีวัตถุประสงค์เฉพาะดังนี้ 1. เพื่อพัฒนารูปแบบการเรียนรู้ผ่านระบบเมฆาวิธิในรายวิชาศึกษาทั่วไปมหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา 2. เพื่อหาประสิทธิภาพทางการเรียนรู้ผ่านระบบเมฆาวิธิในรายวิชาศึกษาทั่วไปมหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา ตามเกณฑ์ $E1 / E2 = 80 / 80$ โดยวิธีดำเนินการวิจัยประกอบด้วย 1) ศึกษาเอกสาร หลักการ ทฤษฎี และงานวิจัยเกี่ยวกับการศึกษาผ่านระบบเมฆาวิธิ 2) พัฒนาร่างรูปแบบการเรียนรู้ผ่านระบบเมฆาวิธิ 3) ตรวจสอบคุณภาพของรูปแบบการเรียนรู้ผ่านระบบเมฆาวิธิ 4) ทดสอบประสิทธิภาพของรูปแบบการเรียนรู้ผ่านระบบเมฆาวิธิ ผลการวิจัยพบว่า

รูปแบบการเรียนรู้ผ่านระบบเมฆาวิธิในรายวิชาศึกษาทั่วไปมหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา ประกอบด้วย 3 องค์ประกอบ ได้แก่ 1) การวิเคราะห์สถานการณ์ 2) การจัดกิจกรรมการสอนออนไลน์บน Google App for Education 3) การประเมินผล และแก้ไขปรับปรุง และผลการทดสอบประสิทธิภาพการเรียนการสอน $E1 / E2$ เท่ากับ $82.87 / 83.75$ ซึ่งเป็นไปตามเกณฑ์ที่กำหนดไว้ รวมถึงผลการทดสอบประสิทธิภาพของนักศึกษาหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน แสดงให้เห็นว่านักศึกษามีความก้าวหน้าทางการเรียนหลังจากที่ใช้รูปแบบการเรียนรู้ผ่านระบบเมฆาวิธิในรายวิชาศึกษาทั่วไปมหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา

คำสำคัญ : ออนไลน์, การสอนออนไลน์

วารสารสวนสุนันทาวิชาการและวิจัย

Suan Sunandha Academic & Research Review

Study Learning Style through Cloud Computing Technology in General Education Courses at Suan Sunandha Rajabhat University

Sinchai Poolklai

Faculty of Education, Suan Sunandha Rajabhat University

E-mail: sinchai.po@ssru.ac.th

ABSTRACT

A Study of the Learning Method through the Cloud Way System in the General Education Courses at Suan Sunandha Rajabhat University was developed according to the concept of educational management through the cloud trajectory system of the university's general education courses. The specific objectives are as follows: 1) To develop a learning model through the Cloud Pathway system in general education courses at Suan Sunandha Rajabhat University; 2) To find learning efficiency through the Cloud Way System in general education courses at Suan Sunandha Rajabhat University, according to the criteria $E1/E2 = 80/80$. Methods for conducting the research consisted of a) Studying documents, principles, theories, and research; b) Develop a learning model; c) Inspect the quality of the learning pattern; d) Test the effectiveness.

Research results found that the learning model through the Cloud Way System in the general education course at Suan Sunandha Rajabhat University consists of three components: 1) Situation analysis, 2) Online teaching activities on Google App for Education, 3) and Evaluation and revision. Results: The teaching and learning efficiency test $E1/E2$ is 82.87/83.75. It meets the criteria set. Last, the performance test result of students after studying is higher than before studying. This shows that students have progressed in their studies after using the Cloud Way learning model in the general education course at Suan Sunandha Rajabhat University.

Keywords: Online, Online learning

บทนำ

ในปัจจุบันได้มีการพัฒนาเทคโนโลยีด้านต่าง ๆ โดยเฉพาะอย่างยิ่งเทคโนโลยี ทางด้าน คอมพิวเตอร์และเทคโนโลยีทางการสื่อสาร (ICT: Information and Communication Technology) เป็นไปอย่างรวดเร็วและต่อเนื่อง ส่งผลให้เกิดความพยายามในการนำเทคโนโลยี ต่าง ๆ มาประยุกต์ใช้ในการจัดการศึกษา เพื่อให้การศึกษามีคุณภาพและมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น วิวัฒนาการ ของความพยายามในการผสมผสานระหว่างเทคโนโลยีใหม่ ๆ กับกระบวนการ ออกแบบการเรียนการสอนทางคอมพิวเตอร์ เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพทางการเรียนรู้ด้วยตนเอง และแก้ปัญหาในเรื่องข้อจำกัด ทางด้านสถานที่และเวลาในการเรียน ทำให้เกิดคำศัพท์ต่าง ๆ ที่หมายถึงรูปแบบการเรียนทาง คอมพิวเตอร์อยู่ด้วยกันมากมายอาทิการสอนบนเว็บ (WBI) การสอนออนไลน์ (Online Learning) หรือ การเรียนการสอนทางอิเล็กทรอนิกส์ (e-Learning) ถือเป็นทางเลือกใหม่ทางเลือกหนึ่งในการนำ เทคโนโลยีมาใช้ เพื่อพัฒนาระบบการศึกษา คำว่า e-Learning ได้รับการกล่าวถึงอย่างแพร่หลายใน วงการการศึกษา E-Learning เป็นการเรียนเนื้อหา หรือสารสนเทศสำหรับการสอนหรือการอบรม ซึ่งใช้ การนำเสนอด้วยตัวอักษร ภาพนิ่ง ผสมผสานกับการใช้ภาพเคลื่อนไหว วิดิทัศน์และเสียง โดยอาศัย เทคโนโลยีของเว็บใน การถ่ายทอดเนื้อหา รวมทั้งการใช้เทคโนโลยีระบบการจัดการรายวิชา ในการ บริหารจัดการ การสอนด้านต่าง ๆ โดยผู้เรียนที่เรียนจาก e-Learning ส่วนใหญ่จะศึกษาเนื้อหาใน ลักษณะ ออนไลน์ และการนำระบบ e-Learning มาใช้สำหรับการเรียนการสอน ประโยชน์ย่อมเกิดกับผู้ ที่เกี่ยวข้องทุกฝ่าย อาทิ ผู้เรียนสามารถเรียนได้ทุกเวลา เลือกบททวนหรือเรียนวนซ้ำในบทเรียนที่สนใจ ได้ตามต้องการ หากความรู้เพิ่มเติมได้กว้างไกลการเรียนรู้ไม่น่าเบื่อ สามารถสื่อสารตอบโต้กันได้ อนุกรมพร เลาะห์จรัสแสง, 2545 : 3-5. 2 ระหว่างผู้เรียนกับผู้สอน ทั้งสามารถทำการทดสอบและประเมินผลการ เรียนได้ด้วยตนเอง เป็นต้น สำหรับผู้สอนก็ได้รับประโยชน์สามารถทำการสอนได้ตลอด 24 ชั่วโมงทุกวัน สามารถสร้าง บทเรียนหรือปรับปรุงบทเรียนออนไลน์ได้ตลอดเวลา มีเวลาสำหรับการศึกษาค้นคว้าลด เวลาใน การตรวจข้อสอบ สามารถติดต่อสื่อสารกับผู้เรียนได้ตลอดเวลา ทั้งสามารถติดตามพฤติกรรม การ เรียนของผู้เรียนได้โดยละเอียดทุกขั้นตอนตั้งแต่เริ่มเรียนจนกระทั่งสอบ/ประเมินผล สามารถแสดง ข้อมูลวัน เวลาและระยะเวลาที่ใช้ในแต่ละกิจกรรมการเรียนรู้ตามที่กำหนดไว้ได้สำหรับ ผู้ดูแลระบบ สามารถกำหนดโครงสร้างหลักสูตรภายใต้กฎเกณฑ์ตามมาตรฐานของแต่ละสถาบัน ได้ตามต้องการ สามารถจัดการข้อมูลพื้นฐานต่าง ๆ และมีอิสระในการกำหนดสิทธิของผู้สอน และผู้เรียนได้ตามความ เหมาะสมโดยสามารถรองรับกฎเกณฑ์ของทุกสถาบัน สามารถสื่อสารกับ ผู้สอนและผู้เรียนได้ตรง กลุ่มเป้าหมาย ทั้งสามารถรองรับรูปแบบการให้บริการการศึกษาในทุกระดับ ไม่ว่าจะเป็นการศึกษาใน ระบบ นอกกระบบ และการศึกษาตามอัธยาศัยตลอดจนการอบรม สัมมนา สิ่งสำคัญที่สถาบันการศึกษา จะได้รับคือการประหยัดงบประมาณใช้จ่ายด้านอาคารสถานที่ และสามารถรองรับผู้เรียนได้ไม่จำกัด จำนวน สามารถนำเทคโนโลยีมาใช้ประโยชน์ได้เต็มที่ ทั้งจะเป็นรูปแบบให้ผู้เรียนนำไปประยุกต์ใช้กับ ธุรกิจหรือในชีวิตประจำวันต่อไป ซึ่งจะมีความสอดคล้องเหมาะสมกับการเป็นอยู่ในยุคดิจิทัล ในการ

เรียนการสอนในศตวรรษที่ 21 นั้นมีความสมบูรณ์และความหลากหลายในเรื่องของแหล่งการเรียนรู้ในเครือข่ายอินเทอร์เน็ต อาจารย์ผู้สอนสามารถสร้างผลงานทางวิชาการมีเครื่องมือสำหรับการผลิตเนื้อหาต่าง ๆ ได้เลือกใช้ที่หลากหลายและมีความสะดวก อาจารย์ผู้สอนสามารถสร้างผลงานที่สามารถเรียนรู้วิธีใช้งานเครื่องมือต่าง ๆ ได้อย่างง่ายดายส่งผลทำให้เกิดผลงานที่ได้รับการเผยแพร่ในโลกออนไลน์มากมายตามไปด้วย ผู้เรียนสามารถเลือกสารสนเทศต่าง ๆ เพื่อประกอบการเรียนรู้ของตนเองได้ แต่การเลือกใช้สารสนเทศนั้นจะต้องคำนึงถึงความถูกต้อง ความทันสมัย สารสนเทศที่ได้มานั้นได้จากแหล่งการเรียนรู้ที่มีความน่าเชื่อถือ ระบุชื่อผู้สร้างผลงานที่เผยแพร่อย่างชัดเจน และสิ่งหนึ่งที่ควรพิจารณาคือการจัดรูปแบบเอกสารที่ควรจะมีลักษณะของเอกสารทางวิชาการ มีการเขียนอ้างอิงต่าง ๆ ครบถ้วน เทคโนโลยีทางคอมพิวเตอร์และการสื่อสารโทรคมนาคมมีพัฒนาการที่ทำให้การจัดการเรียนการสอนแบบไม่เผชิญหน้าสามารถทำได้อย่างสะดวกมากขึ้น ผู้สอนสามารถสร้างบทเรียนเพื่อนำเข้าสู่ระบบการบริหารและจัดการความรู้ทางออนไลน์ได้ง่าย ซึ่งสภาพแวดล้อมทางการเรียนรู้ออนไลน์ได้เปลี่ยนแปลงไปจากยุค WEB 1.0 มีความยืดหยุ่นและสะดวกมากขึ้นในการจัดการความรู้ไปยังผู้เรียน (วรวิทย์ พงษ์กุลนันท์, 2550) รูปแบบการเรียนการสอนย่อมมีการเปลี่ยนแปลงไปจากการเรียนการสอนเดิมที่มีลักษณะครูเป็นศูนย์กลาง กลายมาเป็นครูทำหน้าที่โค้ชหรือผู้กำกับกับการเรียนรู้ให้กับผู้เรียน ฉะนั้นสภาพแวดล้อมทางการเรียนในมิติการรับรู้ของผู้เรียนก็เปลี่ยนไปด้วยเช่นกัน จากแบบเผชิญหน้าเป็นการพบเจอแบบเสมือนจริงผ่านโปรแกรมหรือสื่อสังคมออนไลน์ต่าง ๆ มากขึ้น ผู้สอนเองก็ต้องมีการปรับตัวให้ทัน จากนั้นก็บรรยายเป็นผู้จัดการเรียนรู้ให้เหมาะสมกับผู้เรียน โดยใช้ทรัพยากรการเรียนรู้ในโลกออนไลน์มาจัดกระบวนการเรียนสอนให้เหมาะสมกับรูปแบบการเรียนรู้ของผู้เรียนในยุคปัจจุบันเป็นรายบุคคล ซึ่งเป็นการตอบสนองในเรื่องของความแตกต่างระหว่างบุคคลมากขึ้น

ดังที่กล่าวมาแล้ว ผู้วิจัยจึงทำศึกษารูปแบบการเรียนผ่านระบบเมฆาวิถีในรายวิชาศึกษาทั่วไป มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา เพื่อที่ผลการวิจัยนั้นจะเป็นแนวทางการจัดการเรียนรู้ที่ช่วย ส่งเสริมให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ได้อย่างเต็มศักยภาพตามความแตกต่างระหว่างบุคคลได้มากที่สุด อีกทั้ง สามารถนำไปประยุกต์ใช้เป็นรูปแบบการเรียนการสอนที่อาศัยองค์ความรู้ทางเทคโนโลยีทางการศึกษา เป็นฐานในการพัฒนาและเป็นแนวทางในการพัฒนารูปแบบการเรียนการสอนในรายวิชาศึกษาทั่วไป มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทาต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. วัตถุประสงค์ทั่วไป

เพื่อศึกษารูปแบบการเรียนผ่านระบบเมฆาวิถีในรายวิชาศึกษาทั่วไปมหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา

2. วัตถุประสงค์เฉพาะ

2.1) เพื่อสร้างและปรับปรุงการพัฒนารูปแบบการเรียนรู้ผ่านระบบเมฆาวิธิในรายวิชาศึกษาทั่วไปมหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา

2.2) เพื่อทดสอบประสิทธิภาพของรูปแบบการเรียนรู้ผ่านระบบเมฆาวิธิในรายวิชาศึกษาทั่วไปมหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา ตามเกณฑ์ $E1/E2 = 80/80$

ระเบียบวิธีวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยแบบ Pre-Experimental Design โดยให้ นักศึกษาเรียนด้วยรูปแบบการเรียนรู้ผ่านระบบเมฆาวิธิในรายวิชาศึกษาทั่วไปมหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา แทนการสอนแบบบรรยายในชั้นเรียน และจัดให้มีการสอบก่อนและหลังเรียนดังนี้

ทดสอบประสิทธิภาพหรือรับรองต้นแบบชิ้นงาน

ในขั้นตอนนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อนำรูปแบบการเรียนรู้ผ่านระบบเมฆาวิธิในรายวิชาศึกษาทั่วไปมหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา ที่มีความสมบูรณ์แล้วไปทดลองใช้กับกลุ่มตัวอย่าง นักศึกษาที่เรียนวิชาการฝึกประสบการณ์วิชาชีพนวัตกรรมและเทคโนโลยีการศึกษา ในภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2563 ระยะเวลาในการทดสอบครั้งละ 2 – 3 ชั่วโมง จำนวน 5 ครั้ง โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาผลการใช้และความพึงพอใจของนักศึกษา 1. สร้างและพัฒนาเครื่องมือเก็บข้อมูล 2. กำหนดประชากรและกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษา ประชากร ได้แก่ นักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา ที่ลงทะเบียนเรียนรายวิชาศึกษาทั่วไป 2000 คน และกลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ นักศึกษาที่ลงทะเบียนเรียนรายวิชาลงทะเบียนเรียนรายวิชาศึกษาทั่วไป จำนวน 30 คนเป็นการเลือกแบบเจาะจง (Purposive Sample)

การออกแบบการทดลอง การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยและพัฒนา (Research and Development) โดยมีกลุ่มทดลอง 1 กลุ่ม (One Group Pretest - Posttest Design) ให้กลุ่มทดลองร่วมกิจกรรมการเรียนการสอนรูปแบบการเรียนรู้ผ่านระบบเมฆาวิธิในรายวิชาศึกษาทั่วไปมหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทาไปทดลองใช้จริงในสถานการณ์จริงดังนี้

1. ทดลองใช้เบื้องต้น (try out) แบบเดี่ยว ดำเนินการดังนี้ โดย สุ่มตัวอย่างง่าย (Simple Random Sampling) จากนักศึกษานวัตกรรมและเทคโนโลยีการศึกษาชั้นปีที่ 3 จำนวน 3 คน (ที่มีคะแนนผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน สูง กลาง ต่ำ) นำแผนการจัดการเรียนการสอนที่สอดคล้องกับรูปแบบการเรียนรู้ผ่านระบบเมฆาวิธิในรายวิชาศึกษาทั่วไปมหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทาและจริยธรรมทดลองใช้เบื้องต้น (try out) กับนักศึกษาดังกล่าว พบว่ามีค่าประสิทธิภาพ $E1/E2$ ที่ระดับ $80.55 / 87.72$ เมื่อเทียบกับเกณฑ์ที่กำหนดพบว่าเป็นไปตามเกณฑ์ที่กำหนด

2. ทดลองใช้เบื้องต้น (try out) แบบกลุ่ม เพื่อให้มั่นใจได้ว่า แผนการจัดการเรียนการสอนที่สอดคล้องกับรูปแบบการเรียนรู้ผ่านระบบเมฆาวิธิในรายวิชาศึกษาทั่วไปมหาวิทยาลัยราชภัฏ

สวนสุนันทามีประสิทธิภาพ ผู้วิจัยดำเนินการ โดยสุ่มตัวอย่างง่าย (Simple Random Sampling) จาก นักศึกษานวัตกรรมและเทคโนโลยีการศึกษาชั้นปีที่ 3 จำนวน 10 คน (ที่มีคะแนนผลสัมฤทธิ์ทางการ เรียน สูง กลาง ต่ำ) นำแผนการจัดการเรียนการสอนที่สอดคล้องกับ รูปแบบการเรียนรู้ผ่านระบบเมฆา วิทยาลัยในรายวิชาศึกษาทั่วไปมหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทาทดลองใช้เบื้องต้น (try out) กับนักศึกษา ดังกล่าว พบว่ามีค่าประสิทธิภาพ E1/E2 ที่ระดับ 81.67/ 85.41 เมื่อเทียบกับเกณฑ์ที่กำหนดพบว่า เป็นไปตามเกณฑ์ที่กำหนด

3. การนำรูปแบบการเรียนรู้ผ่านระบบเมฆาวิทยาลัยในรายวิชาศึกษาทั่วไปมหาวิทยาลัย ราชภัฏสวนสุนันทาไปใช้จริง (Implementation) ดังนี้

1) กำหนดประชากรและกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษา ประชากร ได้แก่ นักศึกษาที่ลงทะเบียนเรียนรายวิชาวิชาการฝึกประสบการณ์วิชาชีพนวัตกรรมและเทคโนโลยีการศึกษา 35 คน สาขาวิชานวัตกรรมและเทคโนโลยีการศึกษา คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา โดยกลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ นักศึกษาที่ลงทะเบียนเรียนรายวิชาวิชาการฝึกประสบการณ์วิชาชีพนวัตกรรม และเทคโนโลยีการศึกษา จำนวน 30 คนเป็นการเลือกแบบเจาะจง (Purposive Sample) โดยพิจารณา ว่าตอนเรียนนี้สมควรเป็นตัวแทนของกลุ่มประชากรแบบเดียวกัน เนื่องจากมีความพร้อมทางด้าน อุปกรณ์คอมพิวเตอร์ สมาร์ทโฟน และการใช้งานอินเทอร์เน็ต

2) นำแผนการจัดการเรียนการสอนที่สอดคล้องกับ ระบบการฝึก ประสบการณ์วิชาชีพนวัตกรรมและเทคโนโลยีการศึกษาเพื่อพัฒนาคุณธรรมและจริยธรรมทดลองใช้ กับ นักศึกษาดังกล่าว พบว่าของการจัดการเรียนการสอนด้วยระบบการฝึกประสบการณ์วิชาชีพนวัตกรรม และเทคโนโลยีการศึกษาเพื่อพัฒนาคุณธรรมและจริยธรรม มีประสิทธิภาพเท่ากับ 81.25/83.75 ซึ่งเป็น ตามเกณฑ์ที่กำหนด

ปรับปรุงต้นแบบชิ้นงานและเขียนรายงานการวิจัยหลังจากที่ดำเนินตามขั้นตอนการวิจัยเชิง วิจัยและพัฒนาครบทุกขั้นตอนแล้วตั้งแต่การศึกษาองค์ความรู้หรือเนื้อหาสาระเกี่ยวกับต้นแบบชิ้นงาน สำรองและประเมินความต้องการต้นแบบชิ้นงานพัฒนากรอบแนวคิดต้นแบบชิ้นงาน สอบถามความเห็น ผู้เชี่ยวชาญ ยกร่างต้นแบบชิ้นงาน ทดสอบต้นแบบชิ้นงาน ในขั้นตอนสุดท้ายในการพัฒนาคือ กระบวนการสรุป ปรับปรุงชิ้นงานให้มีความสมบูรณ์ที่สุดและเขียนรายงานการวิจัย

ผลการวิจัย

รูปแบบการเรียนรู้ผ่านระบบเมฆาวิทยาลัยในรายวิชาศึกษาทั่วไปมหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา ได้พัฒนาตามหลักการของ หลักการออกแบบของ ADDIE model

ประสิทธิภาพของรูปแบบการเรียนการสอน ค่าเฉลี่ยของคะแนนทั้งหมดที่ผู้เรียนทำได้จากคะแนนเฉลี่ยของประสิทธิภาพของกระบวนการ (E1) คิดเป็นร้อยละ 82.87 และคะแนนเฉลี่ยของการทำแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังเรียนที่มีผู้เรียนทำได้คะแนนเฉลี่ยของประสิทธิภาพของผลสัมฤทธิ์ (E2) คิดเป็นร้อยละ 83.75 แสดงว่ารูปแบบการเรียนผ่านระบบเมฆาวิธิในรายวิชาศึกษาทั่วไป มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา ที่พัฒนาขึ้นมีประสิทธิภาพ (E1/E2) เท่ากับ 82.87/83.75 เป็นไปตามเกณฑ์ที่กำหนดสามารถนำไปใช้ในการจัดการเรียนการสอนได้ ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของ ชัยยงค์ พรหมวงศ์ (2556) นอกจากนี้ความพึงพอใจของผู้เรียนต่อรูปแบบการเรียนการสอน ผู้เรียนมีเจตคติด้านความพึงพอใจเกี่ยวกับการเรียนการสอนด้วยรูปแบบการเรียนผ่านระบบเมฆาวิธิในรายวิชาศึกษาทั่วไป มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา ที่พัฒนาขึ้นในระดับมาก ($\bar{x} = 4.89$) สอดคล้องกับงานวิจัยของ ขนิษฐา หินอ่อน (2559) ที่พบว่าการจัดกิจกรรมด้วยการเรียนการสอน มีขั้นตอน 4 ขั้นตอนได้แก่ ขั้นตอนที่ 1 ขั้นปฐมนิเทศ ขั้นที่ 2 ขั้นเตรียมความพร้อม ขั้นที่ 3 ขั้นปฏิบัติการ และขั้นที่ 4 ขั้นประเมินผล ทำให้ผู้เรียนมีความพึงพอใจต่อการเรียนในระดับมาก ซึ่งสอดคล้องจากงานวิจัยของ ปานเพชร ชินินทร และ วิเชษฐ์ พลายมาศ, (2553) ยังสร้างความเชื่อมั่นและทัศนคติที่ดีต่ออาชีพและเสริมสร้างสมรรถภาพในการประกอบอาชีพในอนาคต

สรุปผลและอภิปรายผลการวิจัย

จากการพัฒนารูปแบบการเรียนผ่านระบบเมฆาวิธิในรายวิชาศึกษาทั่วไป มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา ที่มีวัตถุประสงค์เพื่อสร้างรูปแบบการเรียนผ่านระบบเมฆาวิธิในรายวิชาศึกษาทั่วไป มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา เพื่อศึกษาผลการใช้จากการทดลองการใช้ระบบฯ สามารถอธิบายผลจากการวิจัยได้ดังต่อไปนี้

1. รูปแบบการเรียนผ่านระบบเมฆาวิธิในรายวิชาศึกษาทั่วไป มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา ที่พัฒนาขึ้นโดยประกอบไปด้วย 4 ขั้นตอน ได้แก่ ขั้นตอนที่ 1 ขั้นปฐมนิเทศ ขั้นที่ 2 ขั้นเตรียมความพร้อม ขั้นที่ 3 ขั้นปฏิบัติการ และขั้นที่ 4 ขั้นประเมินผล ซึ่งผ่านการประเมินจากผู้เชี่ยวชาญ 4 ท่าน โดยมีค่าความเหมาะสมการนำไปใช้ออยู่ในระดับมากที่สุด คือ $\bar{x} = 4.71$ จากนั้นจึงนำไปใช้ทดสอบการใช้งานโดยการนำไปใช้ในรายวิชาการศึกษาทั่วไป ซึ่งมีความสอดคล้องในเนื้อหาวิชากับการเรียนทฤษฎี
2. การพัฒนารูปแบบการเรียนผ่านระบบเมฆาวิธิในรายวิชาศึกษาทั่วไป มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา

2.1 การทดสอบรูปแบบการเรียนรู้ผ่านระบบเมฆาวิถีในรายวิชาศึกษาทั่วไปมหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทาผลการทดสอบของผู้ทรงคุณวุฒิจำนวน 4 ท่านพบว่าผู้ทรงคุณวุฒิมีความคิดเห็นว่ารูปแบบการเรียนการสอนด้วยรูปแบบการเรียนรู้ผ่านระบบเมฆาวิถีในรายวิชาศึกษาทั่วไปมหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทาโดยรวมมีความเหมาะสมอยู่ในระดับมาก ($\bar{x} = 4.73$) เมื่อพิจารณาทางด้านพบว่าด้านองค์ประกอบหลักการของรูปแบบการเรียนการสอนมีความเหมาะสมมากกว่าด้านอื่น ($\bar{x} = 4.72$) เนื่องจากมหาวิทยาลัยมีการกึ่งในการผลิตกำลังคนออกสู่ตลาดแรงงาน เมื่อมีการแข่งขันมากขึ้น เราจะต้องตระหนักในสำคัญของการสร้างคุณภาพ โอกาส ความร่วมมือ และขับเคลื่อนให้การศึกษามีความพร้อมรองรับการเปิดเสรีทางการศึกษา พ.ศ. 2558 มุ่งเน้นการผลิตผู้สำเร็จการศึกษาทั้งปริมาณและคุณภาพ มีสรีระ มีคุณธรรม จริยธรรม เป็นที่ยอมรับของสถานประกอบการ วิธีการที่จะให้นักศึกษามีความรู้ ความสามารถ ตรงตามความต้องการของผู้ใช้นักศึกษา เมื่อจบการศึกษาสามารถเข้าสู่สถานประกอบการได้ทันทีอย่างมีคุณภาพ วิธีที่ง่ายที่สุดคงต้องใช้ความร่วมมือกับสถานประกอบการที่เป็นผู้ใช้นักศึกษา เป็นผู้ร่วมหล่อหลอมความเป็นนักศึกษานั้นด้วย การฝึกประสบการณ์วิชาชีพเป็นส่วนหนึ่งของกระบวนการจัดการศึกษาในระดับอุดมศึกษาที่มุ่งเสริมให้นักศึกษาได้รับประสบการณ์ตรงในการทำงานเป็นการเรียนรู้สถานการณ์และสภาพการณ์ที่เป็นจริงของการทำงาน อีกทั้งเป็นการนำเอาความรู้ที่ได้รับทั้งทางทฤษฎีและปฏิบัติไปทดลองใช้ เพื่อเป็นการตอกย้ำให้เกิดความชัดเจนเห็นจริงในองค์ความรู้ที่ได้รับอันจะเป็นประโยชน์สำหรับนักศึกษาในการเตรียมความพร้อมในพฤติกรรมทุกด้านไม่ว่าจะเป็นในส่วนของคุณภาพ สติปัญญา เจตคติ ที่ถูกต้องเหมาะสม เพื่อที่จะออกไปดำเนินชีวิตและประกอบอาชีพได้อย่างมีประสิทธิภาพเกิดประสิทธิผลต่อสังคมในที่สุด ส่งเสริมซึ่งกันและกัน ซึ่งประกอบด้วยแนวความคิดพื้นฐานที่นำมาพัฒนารูปแบบ ได้แก่ หลักการ วัตถุประสงค์ เนื้อหา กระบวนการเรียนการสอน และหลักสูตรเทคโนโลยีการศึกษา

2.2 การทดสอบคุณภาพของรูปแบบการเรียนรู้ผ่านระบบเมฆาวิถีในรายวิชาศึกษาทั่วไปมหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา โดยมีการนำไปทดสอบจำนวน 3 ครั้งคือ ครั้งที่หนึ่งคือ การทดลองแบบหนึ่งต่อหนึ่ง(One to one testing) จำนวน 3 คน ครั้งที่สอง คือ การทดลองแบบกลุ่มเล็ก(Small Group Testing) จำนวน 10 คน และครั้งที่สาม คือ การทดลองแบบนาร่อง (Field Testing) จำนวน 30 คน เพื่อหาข้อบกพร่องของระบบ พบว่าผู้เรียนที่เรียนด้วยรูปแบบการเรียนรู้ผ่านระบบเมฆาวิถีในรายวิชาศึกษาทั่วไปมหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา มีคะแนนผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนโดยรวมหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ตลอดจนจากการนำไปทดลองแบบนาร่อง (Field Testing) เพื่อหาประสิทธิภาพและประสิทธิผลของรูปแบบการเรียนรู้ผ่านระบบเมฆาวิถีในรายวิชาศึกษา

ทั่วไปมหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา โดยใช้เกณฑ์ประสิทธิภาพ (E1/E2) เท่ากับ 80/80 พบว่า มีประสิทธิภาพของกระบวนการ (E1) เท่ากับ 80.13 และประสิทธิภาพของผลลัพธ์ (E2) เท่ากับ 81.94 ดังนั้นรูปแบบการเรียนผ่านระบบเมฆาวิทีในรายวิชาศึกษาทั่วไปมหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา แสดงให้เห็นว่ามีประสิทธิภาพ (E1/E2) เท่ากับ 80.13/81.94 มีประสิทธิภาพเป็นไปตามเกณฑ์ที่กำหนดสามารถนำไปใช้ในการจัดการเรียนการสอนได้ ดังนั้น รูปแบบการเรียนการสอนด้วยรูปแบบการเรียนผ่านระบบเมฆาวิทีในรายวิชาศึกษาทั่วไปมหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา ที่พัฒนาขึ้นมีประสิทธิภาพตามเกณฑ์สำหรับทักษะพิสัยคือ 80/80

3. ผลการใช้รูปแบบการเรียนผ่านระบบเมฆาวิทีในรายวิชาศึกษาทั่วไปมหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา

3.1 ประสิทธิภาพของรูปแบบการเรียนการสอน ค่าเฉลี่ยของคะแนนทั้งหมดที่ผู้เรียนทำได้จากคะแนนเฉลี่ยของประสิทธิภาพของกระบวนการ (E1) คิดเป็นร้อยละ 82.87 และคะแนนเฉลี่ยของการทำแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังเรียนที่มีผู้เรียนทำได้คะแนนเฉลี่ยของประสิทธิภาพของผลลัพธ์ (E2) คิดเป็นร้อยละ 83.75 แสดงว่ารูปแบบการเรียนผ่านระบบเมฆาวิทีในรายวิชาศึกษาทั่วไปมหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทาสำหรับนักศึกษาครุศาสตรบัณฑิตมหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทาที่พัฒนาขึ้นมีประสิทธิภาพ (E1/E2) เท่ากับ 82.87/83.75 เป็นไปตามเกณฑ์ที่กำหนดสามารถนำไปใช้ในการจัดการเรียนการสอนได้ ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของชัยยงค์ พรหมวงศ์ (2556) ที่กล่าวว่าเมื่อมีการพัฒนาต้นแบบชิ้นงาน (Prototype) ใหม่ เช่น สื่อการสอน แผนการสอน หรือวิธีสอน ก่อนทำการเผยแพร่หรือใช้จริงต้องผ่านการทดสอบประสิทธิภาพ (Developmental) ตามกระบวนการ 2 ขั้นตอน คือการทดลองใช้เบื้องต้น (Tryout) และการทดลองใช้จริง (Trial Run) ด้วยวิธีการทดสอบประสิทธิภาพ การใช้สูตร (E1/E2) ตามเกณฑ์ 90/90 หรือ 85/85

3.2 ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของผู้เรียน พบว่า ผู้เรียนที่เรียนด้วยรูปแบบการเรียนผ่านระบบเมฆาวิทีในรายวิชาศึกษาทั่วไปมหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา ที่พัฒนาขึ้นมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังการทดลองสูงกว่าก่อนการทดลองอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ ขนิษฐา หินอ่อน (2559) ดวงพร ธรรมมะ, มนตรี แยมกลีกร และพงศ์ประเสริฐ หกสุวรรณ (2556) พบว่า ผู้เรียนที่เรียนด้วยรูปแบบการเรียนผ่านระบบเมฆาวิทีในรายวิชาศึกษาทั่วไปมหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทาสำหรับนักศึกษาครุศาสตรบัณฑิตมหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทามีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน

ข้อเสนอแนะ

1. ควรนำผลการวิจัยไปใช้ เพื่อจะได้บริหารจัดการในรายวิชาการฝึกประสบการณ์วิชาชีพ นวัตกรรมและเทคโนโลยีการศึกษาหรือเทียบเคียงรายวิชาอื่นที่สอดคล้อง ได้สะดวกและได้รับข้อมูล ตรงกันกับอาจารย์ผู้สอนอย่างครบถ้วน
2. ควรมีการจัดการพัฒนาระบบอินเทอร์เน็ตของสถานศึกษาและสถานประกอบการให้ สามารถรองรับการทำงานและรองรับการใช้งานในการสื่อสารได้อย่างมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น
3. สามารถนำผลการวิจัยนำไปประยุกต์ใช้ช่องทางออนไลน์กับสถานประกอบการอื่นๆได้ หลายสถานประกอบการหากต้องการสื่อสารกันระหว่างผู้สอนกับผู้เรียนให้กว้างมากขึ้นได้

References

- Chaiyong Promwong. (2011). **Research and development of educational innovation.** Retrieved June 30, 2014, from http://www.educ.su.ac.th/2013/images/stories/210655_01.pdf.
- Chaiyong Promwong. (2013). Media performance testing or teaching series. **Silpakorn Education and Research Journal**, 5(1), 7-20.
- Duangporn Dharma, Montri Yaem Kasikorn, and Pongprasert Hoksuan. (2013). Development of an educational technology professional practice system to develop desirable qualities. **Journal of Educational Administration Burapha University**, 7(2), 28-41.
- Gibson (2009). **Towards the development of a work integrated learning unit.** Retrieved May 10, 2020, from <http://www.cfl.mq.edu.au/celebrate/pdf/papers/gibson1.pdf>
- Kidanan Malithong. (1998). **Contemporary educational technology.** (2nd ed.). Bangkok: Edison Press.
- Kidanan Malithong. (2000). **Technology and innovation.** Bangkok: Arun.

วารสารสวนสุนันทาวิชาการและวิจัย
Suan Sunandha Academic & Research Review

ความสัมพันธ์ระหว่างคุณภาพอาหารสดกับกระบวนการตัดสินใจ เลือกซื้อผ่านแอปพลิเคชันออนไลน์ภายใต้บรรทัดฐานใหม่

สุภาพร เขียวชู¹, จอมขวัญ สุวรรณรักษ์², วิชัย เจริญธรรมานนท์³

คณะเทคโนโลยีคหกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลพระนคร^{1,2,3}

E-mail: supaporn-khi@rmutp.ac.th¹

บทคัดย่อ

งานวิจัยนี้ศึกษาระดับความสำคัญของคุณภาพอาหารสดที่ส่งผลต่อกระบวนการตัดสินใจการเลือกซื้อผ่านแอปพลิเคชันออนไลน์ภายใต้บรรทัดฐานใหม่ และวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างคุณภาพอาหารสดกับกระบวนการตัดสินใจเลือกซื้อผ่านแอปพลิเคชันออนไลน์ภายใต้บรรทัดฐานใหม่ เป็นการวิจัยเชิงปริมาณ ซึ่งมีกลุ่มตัวอย่างเป็นผู้บริโภคชาวไทย ที่เคยใช้บริการแอปพลิเคชันออนไลน์ในการสั่งอาหารสด อย่างน้อย 1 ครั้ง จำนวน 400 คน ผลการวิจัย พบว่า ระดับความสำคัญของคุณภาพอาหารสดที่มีผลต่อการตัดสินใจในการเลือกซื้ออาหารสดผ่านทางแอปพลิเคชันออนไลน์ภายใต้บรรทัดฐานใหม่ โดยภาพรวมและรายด้าน อยู่ในระดับมากที่สุดทุกด้าน และผลการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างคุณภาพอาหารสดกับกระบวนการตัดสินใจเลือกซื้ออาหารสดผ่านทางแอปพลิเคชันออนไลน์ภายใต้บรรทัดฐานใหม่ โดยภาพรวม พบว่า อยู่ในระดับปานกลาง และมีความสัมพันธ์ในทิศทางเดียวกัน เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า มีความสัมพันธ์ในระดับปานกลาง และเป็นไปในทิศทางเดียวกัน เรียงลำดับจากมากไปน้อย ดังนี้ ด้านความปลอดภัยต่อการบริโภค ด้านคุณภาพทางประสาทสัมผัส และด้านคุณภาพทางกายภาพ

คำสำคัญ : คุณภาพอาหารสด, กระบวนการตัดสินใจ, แอปพลิเคชันออนไลน์

วารสารสวนสุนันทาวิชาการและวิจัย
Suan Sunandha Academic & Research Review

Relationship between Fresh Food Quality and the Decision-Making Process of Online Shopping through Applications by Following the New Norms

Supaporn Khiewchu¹, Jomkhwun Suwannarak², Wichai Charoenthanmanon³

Faculty of Home Economics Technology, Rajamangala University of Technology Phra Nakhon^{1,2,3}

E-mail: supaporn-khi@rmutp.ac.th¹

ABSTRACT

This study also aims to examine the significance of fresh food quality which affects the decision to buy products online. Through the application, we follow the new norms and study the correlation between food quality and decision-making procedures that encourage customers to buy food online. This research collected data from 400 Thai participants experienced in using the online application to order fresh food at least once. The results show that food quality affects customer decisions to buy fresh food through the online application under the new norms. Both individually and overall, results were at their highest levels. Analysis of the relationship between fresh food quality and decision-making progress of fresh food purchases through online application under the new norms, showed results at the medium level. In ascending order were Safety of Consumption, Quality of Sensory, and physical quality.

Keywords: Quality of fresh food, Decision-making procedures, Online application

บทนำ

จากสถานการณ์โคโรนาไวรัส (โควิด-19) มีความรุนแรงเพิ่มขึ้นเรื่อย ๆ และยังหาวิธีการรักษาไม่ได้ ทำให้ทางรัฐบาลไทยมีการจัดทำมาตรการเพื่อป้องกันและติดตามเฝ้าระวังผู้ติดเชื้อโคโรนาไวรัส (โควิด-19) อย่างเคร่งครัด ตามมติคณะรัฐมนตรี เมื่อวันที่ 17 มีนาคม 2563 หนึ่งในมาตรการที่รัฐบาลกำหนด คือ ลดความเสี่ยงของการแพร่เชื้อในสถานที่ที่มีประชาชนใช้บริการจำนวนมาก ได้แก่ ห้างสรรพสินค้า ตลาด สถานที่ราชการ และรัฐวิสาหกิจ โดยดำเนินการตามมาตรการป้องกันที่กระทรวงสาธารณสุขกำหนด (รัฐบาลไทย, 2563) นอกจากนั้นรัฐบาลยังได้ขอความร่วมมือให้ประชาชนให้ทำการมาตรการเพิ่มระยะห่างทางสังคม (Social Distancing) เพื่อควบคุมการแพร่ระบาดของโรคเชื้อไวรัสโคโรนาสายพันธุ์ใหม่ (โควิด-19) (Techsauce Team, 2563) ทำให้วิถีการใช้ชีวิตของคนไทยเปลี่ยนไปเกิดเป็นบรรทัดฐานใหม่ (New Norm) ในการดำเนินชีวิตอย่างใหม่ที่แตกต่างจากอดีตอันเนื่องจากมีบางสิ่งมากระทบ (Malee Boonsiripunth, 2563) จากที่เคยรับประทานอาหารนอกบ้านเป็นส่วนใหญ่ เมื่อต้องอยู่บ้านมากขึ้นด้วยการต้องปฏิบัติตามมาตรการของรัฐบาล โดยเฉพาะการประกาศปิดสถานที่เสี่ยง เช่น ตลาดสด ห้างสรรพสินค้า และศูนย์การค้า ยกเว้นในส่วนของซูเปอร์มาเก็ต ในเขตกรุงเทพมหานครและปริมณฑล ตั้งแต่วันที่ 22 มีนาคม 2563 จึงต้องปรุงอาหารเพื่อรับประทานกันเองมากขึ้น แม้จะมีการให้บริการอาหารพร้อมรับประทานผ่านทางแอปพลิเคชัน แต่เมื่อการอยู่บ้านเป็นระยะเวลานาน ๆ ทำให้เกิดกิจกรรมครอบครัวโดยเฉพาะการปรุงอาหารเพื่อรับประทานร่วมกันเพิ่มขึ้น

ปัญหาของการปรุงอาหารที่บ้าน คือ การเตรียมวัตถุดิบประเภทของสด เมื่อเจอมาตรการการเว้นระยะห่างทางสังคม ทำให้ไม่สามารถไปหาซื้ออาหารตามตลาดได้ ทางผู้ประกอบการจึงอำนวยความสะดวกให้กับผู้บริโภคโดยการให้บริการส่งอาหารสดผ่านแอปพลิเคชันออนไลน์เป็นอีกทางเลือกที่ผู้บริโภคสนใจ ซึ่งในแต่ละแอปพลิเคชันออนไลน์มีการโฆษณาถึงอาหารสด เช่น เนื้อสัตว์สดใหม่ทุกวัน ผักไร้สารพิษ เป็นต้น โดย ดร.ฉัตรชัย ตวงรัตนพันธ์ ที่ปรึกษาสมาคมผู้ค้าปลีกไทย ให้ความเห็นว่า ในช่วงวิกฤตโรคระบาด (โควิด-19) ยอดขายจากช่องทางออนไลน์มีการเติบโตค่อนข้างสูง แต่อย่างไรก็ตาม ยังเป็นสัดส่วนที่น้อยเมื่อเทียบกับยอดขายหลักที่มาจากทางออฟไลน์ โดยสินค้าที่ขายดี ได้แก่ กลุ่มอาหารสด และกลุ่มของชำ ของอุปโภคและบริโภค สำหรับตัวเลขของสินค้าอื่น ๆ ลดลง ทำให้ทุกฝ่ายต้องพยายามปรับตัวกันให้มีความสอดคล้องกับพฤติกรรมทางเลือกซื้อสินค้าที่เปลี่ยนไปของผู้บริโภค (ประชาชาติธุรกิจ, 2563)

จากข้อมูลดังกล่าวมาข้างต้น ผู้วิจัยจึงมีความสนใจที่ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างคุณภาพอาหารสดกับกระบวนการตัดสินใจเลือกซื้อผ่านแอปพลิเคชันออนไลน์ภายใต้บรรทัดฐานใหม่ เพื่อให้สถาน

ประกอบการด้านอาหารสด และผู้สนใจนำข้อมูลงานวิจัยไปใช้วางแผนการให้บริการสั่งอาหารสดผ่านทางแอปพลิเคชันออนไลน์ให้เหมาะสมและมีประสิทธิภาพรองรับบรรทัดฐานใหม่ ของผู้บริโภคในอนาคต และเป็นแนวทางในการปรับปรุงบริการผ่านทางแอปพลิเคชันออนไลน์ด้านต่าง ๆ

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาระดับความสำคัญของคุณภาพอาหารสดที่ส่งผลต่อกระบวนการตัดสินใจการเลือกซื้อผ่านแอปพลิเคชันออนไลน์ภายใต้บรรทัดฐานใหม่
2. เพื่อวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยด้านคุณภาพอาหารสดกับกระบวนการตัดสินใจเลือกซื้อผ่านแอปพลิเคชันออนไลน์ภายใต้บรรทัดฐานใหม่

ระเบียบวิธีวิจัย

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ ผู้ใช้บริการห้างสรรพสินค้า ศูนย์การค้า คอมมูนิตี้มอลล์ ซูเปอร์มาร์เก็ต ร้านสะดวกซื้อ และร้านค้าปลีก/ค้าส่ง ที่เข้าถึงผ่านเว็บไซต์ www.ไทยชนะ.com มีจำนวน 2,173,005 คน (AMARIN 34 HD, 2563) คำนวณหาขนาดตัวอย่างจากผู้บริโภคที่เคยเลือกซื้ออาหารสดในแอปพลิเคชันออนไลน์ อย่างน้อย 1 ครั้ง ในระหว่างเดือนมีนาคม ถึงเดือนพฤษภาคม 2563 โดยการใช้สูตรการคำนวณขนาดตัวอย่างของ ทาโร ยามาเน่ ระดับความเชื่อมั่น 95% โดยใช้ความคลาดเคลื่อนในการสุ่ม 5% ได้ขนาดของกลุ่มตัวอย่างที่เหมาะสมเท่ากับ 400 ตัวอย่าง

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือแบบสอบถาม (Questionnaire)

การหาคุณภาพของเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

1. ดำเนินการสร้างแบบสอบถามฉบับร่าง จากการศึกษาเอกสาร และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง เพื่อเป็นแนวทางในการนำมาสร้างข้อคำถามของแบบสอบถาม โดยกำหนดประเด็นและขอบเขตของคำถามให้สอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของการวิจัย
2. ผู้วิจัยนำแบบสอบถามฉบับร่างที่สร้างขึ้นพร้อมแบบประเมินไปให้ผู้เชี่ยวชาญ จำนวน

3 ท่าน ได้พิจารณาตรวจสอบความเที่ยงตรง (Validity) ของแบบสอบถาม จากนั้นนำแบบประเมินมาหาค่าดัชนีความสอดคล้องระหว่างข้อคำถามกับเนื้อหาหรือวัตถุประสงค์ (Index of Item Objective Congruence: IOC) ของข้อคำถามไม่ต่ำกว่า 0.05 ตามเกณฑ์มาตรฐาน (ค่า IOC $\geq$ 0.05) (สุรพงษ์ และ จีรชาติ, 2551) โดยผลการคำนวณคะแนนที่ได้จากผู้เชี่ยวชาญมีความเหมาะสมของเนื้อหาได้ค่าอยู่ระหว่าง 0.33-1.00 โดยมีค่าคะแนน 0.33 จำนวน 9 ข้อ คะแนน 0.67 จำนวน 23 ข้อ และคะแนน 1.00 จำนวน 24 ข้อ คิดเป็นค่าเฉลี่ย 0.76 จากนั้นดำเนินการปรับปรุงแก้ไขแบบสอบถามตามข้อเสนอแนะของผู้เชี่ยวชาญ ทั้งนี้ข้อคำถามที่ได้ค่า 0.33 ได้ทำการปรับปรุง และข้อคำถามที่ได้ค่า 0.67-1.00 ถือว่าข้อคำถามมีค่าความเหมาะสมของเนื้อหา ความถูกต้องของสำนวนภาษา สามารถวัดได้ และสอดคล้องกับวัตถุประสงค์

3. ผู้วิจัยนำแบบสอบถามฉบับจริงไปใช้ในการเก็บข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่าง จำนวนทั้งสิ้น 400 คน

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยดำเนินการเก็บข้อมูลผ่านการแจกแบบสอบถามออนไลน์ (Online Questionnaire) และใช้การเลือกกลุ่มตัวอย่างแบบตามสะดวก (Convenience Sampling) ผู้วิจัยขอความร่วมมือจากกลุ่มตัวอย่างเพื่อตอบแบบสอบถาม ด้วยการส่งลิงค์ (Link) ที่เชื่อมโยงเว็บไซต์แบบสอบถามออนไลน์ ซึ่งผู้วิจัยสร้างขึ้นด้วยระบบ Google Form โดยทำการส่งผ่านสื่อสังคมออนไลน์ และมีการตรวจสอบคุณสมบัติของกลุ่มตัวอย่างที่เข้ามาทำแบบสอบถาม เพื่อให้ได้กลุ่มตัวอย่างที่เป็นตัวแทนของประชากร โดยการใช้คำถามเพื่อคัดกรอง หลังจากตรวจสอบความสมบูรณ์ของแบบสอบถามแล้ว นำไปวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์สำเร็จรูป แล้วนำเสนอข้อมูลในรูปตารางและแปลผลด้วยการบรรยายตามลำดับ

การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยแบบเชิงปริมาณ โดยวิเคราะห์ข้อมูลทางสถิติคือ ค่าเฉลี่ย และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน เพื่อใช้อธิบายระดับความสำคัญของคุณภาพอาหารสดที่ส่งผลกระทบต่อกระบวนการตัดสินใจเลือกซื้ออาหารสดผ่านแอปพลิเคชันออนไลน์ภายใต้บรรทัดฐานใหม่ และสถิติสหสัมพันธ์อย่างง่าย Pearson Correlation (Pearson Product Moment Correlation Coefficient) ใช้ในการหา

ความสัมพันธ์ระหว่างคุณภาพอาหารสดกับกระบวนการตัดสินใจเลือกซื้ออาหารสดผ่านแอปพลิเคชันออนไลน์ภายใต้บรรทัดฐานใหม่

ผลการวิจัย

วัตถุประสงค์วิจัยที่ 1 เพื่อศึกษาระดับความสำคัญของคุณภาพอาหารสดที่ส่งผลต่อกระบวนการตัดสินใจเลือกซื้อผ่านแอปพลิเคชันออนไลน์ภายใต้บรรทัดฐานใหม่

ผลจากการศึกษา คุณภาพอาหารสดที่ส่งผลต่อกระบวนการตัดสินใจเลือกซื้ออาหารสดผ่านทางแอปพลิเคชันออนไลน์ภายใต้บรรทัดฐานใหม่ โดยใช้การวิเคราะห์สถิติค่าเฉลี่ย และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน พบว่า คุณภาพของอาหารสดมีความสำคัญต่อกระบวนการตัดสินใจเลือกซื้อผ่านทางแอปพลิเคชันออนไลน์ภายใต้บรรทัดฐานใหม่ ในภาพรวมและรายด้าน อยู่ระดับมากที่สุด เรียงตามลำดับจากมากไปน้อย ดังนี้ คุณภาพอาหารสดด้านความปลอดภัยต่อการบริโภค มีค่าเฉลี่ย 4.74 คุณภาพอาหารสดด้านคุณภาพทางประสาทสัมผัส มีค่าเฉลี่ย 4.72 และ คุณภาพอาหารสดด้านลักษณะทางกายภาพ มีค่าเฉลี่ย 4.70 รายละเอียดตามตารางที่ 1

ตารางที่ 1 ระดับความสำคัญของคุณภาพอาหารสดในการเลือกซื้อผ่านทางแอปพลิเคชันออนไลน์ภายใต้บรรทัดฐานใหม่

คุณภาพอาหารสด	$\bar{X}$	S.D.	ระดับความสำคัญ
1. คุณภาพอาหารสดด้านลักษณะทางกายภาพ	4.70	0.43	มากที่สุด
2. คุณภาพอาหารสดด้านคุณภาพทางประสาทสัมผัส	4.72	0.42	มากที่สุด
3. คุณภาพอาหารสดด้านความปลอดภัยต่อการบริโภค	4.74	0.41	มากที่สุด
ค่าเฉลี่ยรวม	4.72	0.38	มากที่สุด

วัตถุประสงค์วิจัยที่ 2 เพื่อวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างคุณภาพอาหารสดกับกระบวนการตัดสินใจเลือกซื้อผ่านแอปพลิเคชันออนไลน์ภายใต้บรรทัดฐานใหม่

ผลการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างคุณภาพอาหารสดกับกระบวนการตัดสินใจเลือกซื้อผ่านแอปพลิเคชันออนไลน์ภายใต้บรรทัดฐานใหม่ โดยใช้การวิเคราะห์สถิติค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน ที่ระดับความเชื่อมั่นร้อยละ 95 หรือที่นัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 โดยภาพรวมและรายด้าน มีระดับความสัมพันธ์ในระดับปานกลาง และเป็นไปในทิศทางเดียวกัน เรียงตามลำดับ ดังนี้ คุณภาพอาหารสดด้านความปลอดภัยต่อการบริโภค มีความสัมพันธ์ในระดับปานกลาง ($r=0.562$,

sig.=0.000) รองลงมาคือ คุณภาพอาหารสดด้านคุณภาพทางประสาทสัมผัส มีความสัมพันธ์ในระดับปานกลาง ($r=0.552$, sig.=0.000) และด้านคุณภาพอาหารสดด้านลักษณะทางกายภาพ มีความสัมพันธ์ในระดับปานกลาง ($r=0.532$, sig.=0.000) และเป็นไปในทิศทางเดียวกัน รายละเอียดตามตารางที่ 2

ตารางที่ 2 การวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างคุณภาพอาหารสดกับกระบวนการตัดสินใจเลือกซื้ออาหารสดผ่านทางแอปพลิเคชันออนไลน์ภายใต้บรรทัดฐานใหม่

คุณภาพอาหารสด	กระบวนการตัดสินใจเลือกใช้บริการ			
	Pearson Correlation	Sig. (2-tailed)	ทิศทาง	ระดับความสัมพันธ์
1. ด้านลักษณะทางกายภาพ	.532**	.000	เดียวกัน	ปานกลาง
2. ด้านคุณภาพทางประสาทสัมผัส	.552**	.000	เดียวกัน	ปานกลาง
3. ด้านความปลอดภัยต่อการบริโภค	.562**	.000	เดียวกัน	ปานกลาง
รวม	.603**	.000	เดียวกัน	ปานกลาง

สรุปผลและอภิปรายผลการวิจัย

1. ระดับความสำคัญของคุณภาพอาหารสดที่ส่งผลต่อกระบวนการตัดสินใจเลือกซื้อผ่านทางแอปพลิเคชันออนไลน์ภายใต้บรรทัดฐานใหม่ พบว่า คุณภาพอาหารสดมีความสำคัญอยู่ในระดับมากที่สุดทุกด้าน โดยคุณภาพอาหารสดด้านความปลอดภัยต่อการบริโภค มีค่าเฉลี่ยสูงสุด รองลงมา คือ คุณภาพอาหารสดด้านคุณภาพทางประสาทสัมผัส และคุณภาพอาหารสดด้านลักษณะทางกายภาพ ตามลำดับ ซึ่งสอดคล้องกับกัสมิรัตน์ มะลูสิม (2558) ที่ได้ทำการศึกษาเรื่อง ปัจจัยความตระหนักในเครื่องหมายฮาลาล คุณภาพอาหาร ตราสินค้าของชาวอิสลาม และส่วนผสมของผลิตภัณฑ์ที่มีผลต่อความตั้งใจซื้ออาหารที่ไม่มีตราฮาลาลบนบรรจุภัณฑ์ของผู้บริโภคชาวมุสลิมในเขตกรุงเทพมหานคร ผลการศึกษาพบว่า คุณภาพอาหารมีความสำคัญอยู่ในระดับมากที่สุดทุกด้าน เรียงลำดับจากมากไปน้อย ดังนี้ คุณภาพของอาหารด้านความปลอดภัยต่อการบริโภค คุณภาพของอาหารด้านคุณภาพทางกายภาพ

และ คุณภาพของอาหารด้านคุณภาพทางประสาทสัมผัส ทั้งนี้ อาจเนื่องจากสถานการณ์การแพร่ระบาดของของโคโรนาไวรัส (โควิด-19) ทำให้ผู้บริโภคมีความกังวลมากขึ้นโดยเฉพาะในด้านความปลอดภัยในการใช้ชีวิตและการรับประทานอาหาร จึงส่งผลต่อการใช้ชีวิตประจำวันของคนไทยภายใต้บรรทัดฐานใหม่ ด้วยให้ความสำคัญกับการเลือกซื้อวัตถุดิบที่เป็นอาหารสดมากยิ่งขึ้น จึงทำให้คุณภาพอาหารสดด้านความปลอดภัยต่อการบริโภคเป็นสิ่งที่ผู้บริโภคให้ความสำคัญ (ประชาชาติธุรกิจ, 2563)

2. ผลการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างคุณภาพอาหารสดกับกระบวนการตัดสินใจเลือกซื้อผ่านแอปพลิเคชันออนไลน์ภายใต้บรรทัดฐานใหม่ พบว่าความสัมพันธ์ระหว่างคุณภาพอาหารสดกับกระบวนการตัดสินใจเลือกซื้อผ่านทางแอปพลิเคชันออนไลน์ภายใต้บรรทัดฐานใหม่ โดยภาพรวม และรายด้าน มีความสัมพันธ์กันในระดับปานกลาง และเป็นไปในทิศทางเดียวกัน โดยมีระดับความสัมพันธ์เรียงตามลำดับ ดังนี้ คุณภาพอาหารสดด้านความปลอดภัยต่อการบริโภค รองลงมาคือ คุณภาพอาหารสดด้านคุณภาพทางประสาทสัมผัส และคุณภาพอาหารสดด้านลักษณะทางกายภาพ กล่าวคือ การส่ง Delivery อย่างไรให้ปลอดภัยจาก COVID-19 ควรเลือกร้านหรือสถานประกอบการที่มีการรักษาความสะอาดของสถานที่และอุปกรณ์ประกอบอาหาร มีการจัดภาชนะบรรจุอาหารให้เหมาะสมกับอาหารแต่ละประเภท ปิดฝาปิดชิดเพื่อป้องกันการปนเปื้อนในระหว่างการขนส่ง ตัดฉลากระบุ วันผลิต วันหมดอายุ และอุณหภูมิที่เหมาะสมในการเก็บรักษาอาหาร (พรรณพิมล วิบุลากร, 2563) เพราะเนื่องจากสถานการณ์การแพร่ระบาดของโคโรนาไวรัส (โควิด-19) ทำให้คนส่วนใหญ่มีการรักษาระยะห่างทางสังคม (Social Distancing) หลายหน่วยงานมีนโยบายให้ทำงานจากที่บ้าน (Work from Home) รวมทั้งทางผู้ประกอบการต้องได้มีการปฏิบัติตามมาตรการป้องกันควบคุมโรคเพื่อยับยั้งการแพร่ระบาดโดยเคร่งครัด โดยพนักงานและผู้เกี่ยวข้องจะต้องมีการปฏิบัติตามมาตรการป้องกันโรค ทั้งการตรวจวัดอุณหภูมิร่างกาย หรือการคัดกรองอาการป่วยในระบบทางเดินหายใจ การสวมหน้ากากอนามัยหรือหน้ากากผ้าตลอดเวลา กำหนดการเว้นระยะห่างระหว่างบุคคลอย่างน้อย 1 เมตร และจำกัดจำนวนผู้ใช้บริการมิให้แออัด จัดให้มีที่ล้างมือด้วยสบู่ แอลกอฮอล์เจลหรือน้ำยาฆ่าเชื้อโรค และให้มีการลงทะเบียนก่อนเข้าและออกจากสถานที่ทุกครั้ง จากสถานการณ์ดังกล่าวจึงทำให้คุณภาพอาหารสดกับกระบวนการตัดสินใจเลือกซื้ออาหารสดผ่านทางแอปพลิเคชันออนไลน์ภายใต้บรรทัดฐานใหม่มีความสัมพันธ์และเป็นไปในทิศทางเดียวกัน

ข้อเสนอแนะ

1. จากผลการวิจัยระดับความสำคัญของคุณภาพอาหารสดที่ส่งผลต่อการตัดสินใจที่พบว่า คุณภาพอาหารสด ด้านความปลอดภัยของการบริโภค มีผลต่อระดับการตัดสินใจเลือกซื้อมากที่สุด ดังนั้น ทางผู้ให้บริการควรรักษามาตรฐานในด้านสถานที่จัดเตรียมอาหารสด การปฏิบัติตามนโยบาย และมาตรการป้องกันการแพร่ระบาดของโรค (โควิด-19) เพื่อเพิ่มความเชื่อมั่นทางด้านความปลอดภัยให้แก่ผู้ใช้บริการมากขึ้น รวมถึงสื่อสารให้ผู้ให้บริการเกิดความมั่นใจ และไว้วางใจถึงมาตรฐานความปลอดภัยของอาหารสด มาตรฐานของพนักงานที่เป็นคนดูแลส่วนของอาหารสดมากขึ้น
2. จากผลการวิจัยการศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างคุณภาพอาหารสดกับกระบวนการตัดสินใจเลือกซื้ออาหารสด ที่พบว่า คุณภาพอาหารสดด้านคุณภาพทางกายภาพ มีผลต่อระดับการตัดสินใจเลือกใช้บริการน้อยที่สุด เนื่องจากทางผู้ให้บริการมีความรู้หรือข้อมูลเกี่ยวกับอาหารสดในเบื้องต้นว่า ลักษณะภายนอกของอาหารสดมีความแตกต่างกันอาจจะไม่เหมือนกับลักษณะที่ปรากฏอยู่ในแอปพลิเคชัน ดังนั้นทางผู้ประกอบการควรปรับปรุงคุณภาพทางกายภาพของอาหารสดให้มีมาตรฐานเดียวกันทั้งในสถานประกอบการ ภาพที่สื่อสารในแอปพลิเคชัน รวมถึงอาหารสดเมื่อส่งถึงมือผู้บริโภค สร้างความพึงพอใจด้านคุณภาพทางกายภาพให้กับผู้ใช้บริการมากที่สุด

References

- AmarinTV. (2020). **Statistics on day 2 of the** www.thaichana.com, the department store still ranks the first people who flock to use the service the most. Retrieved August 23, 2020, from <https://www.amarintv.com/news/detail/31393>.
- Kasmirat Maluleem. (2015). **Halal awareness, food quality, Islamic brand and product ingredients affected intention to buy foods without halal on the packaging of Muslims in Bangkok** (Master's thesis). Business Administration, Bangkok University. Bangkok.
- Malee Boonsiripunth. (2020). **Royal society of law "new normal"**. Retrieved May 5, 2020, from <https://www.newtv.co.th/news/55081>.
- Phanphimon Wipulakorn. (2020). **Order delivery” how to be safe from COVID-19**. Retrieved January 10, 2021, from <https://www.chula.ac.th/news/30500/>.
- Prachachat. (2020). Central - The Mall fights COVID-19. **Prachachat**. Retrieved May 3, 2020, from <https://www.prachachat.net/marketing/news-444886>.

วารสารสนวนสุนันทาวิชาการและวิจัย

Suan Sunandha Academic & Research Review

- Prachachat. (2020). Confident pork is safe in the new normal era buying from sources must be up to standard. **Prachachat**. Retrieved January 10, 2021, from <https://www.prachachat.net/hilight-prachachat/news-532732>.
- Surapong Kongsat and Teerachat Thammawong. (2 0 0 8) . **Determination of questionnaire validity (IOC)**. Retrieved July 31, 2020, from <https://www.mcu.ac.th/article/detail/14329>.
- Techsauce Team. (2020). **Get to know social distancing, a little distance from each other, reduce COVID-19 transmission**. Retrieved May 3, 2020, from <https://techsauce.co/news/social-distancing-prevent-covid-19#>.

วารสารสวนสุนันทาวิชาการและวิจัย
Suan Sunandha Academic & Research Review

พฤติกรรมการซื้อขายสินค้าในเขตสัมพันธวงศ์ของนักท่องเที่ยวต่างชาติ ที่ใช้ภาษาจีนในการสื่อสาร

สมบัติ แซ่เป้¹, อนัญญา ตันประเสริฐ²

คณะศิลปศาสตร์ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลรัตนโกสินทร์^{1,2}

E-mail: sombut.sae@rmutr.ac.th¹, pumlovely@hotmail.com²

บทคัดย่อ

การวิจัยนี้ค้นหาศึกษาพฤติกรรมการซื้อสินค้าและปัจจัยส่วนประสมทางการตลาดที่มีต่อการเลือกซื้อสินค้าในเขตสัมพันธวงศ์ของนักท่องเที่ยวต่างชาติที่ใช้ภาษาจีนในการสื่อสาร โดยเก็บข้อมูลจากแบบสอบถามภาษาจีน กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ นักท่องเที่ยวต่างชาติที่ใช้ภาษาจีนในการสื่อสารและเดินทางเข้ามาท่องเที่ยวในเขตสัมพันธวงศ์ เลือกตัวอย่างโดยไม่คำนึงถึงความน่าจะเป็น (Non-Probability-Sampling) จำนวน 400 คน วิเคราะห์ข้อมูลด้วยโปรแกรมสำเร็จรูป (SPSS) พบว่า 1. พฤติกรรมการซื้อสินค้าของนักท่องเที่ยวต่างชาติที่ใช้ภาษาจีนในการสื่อสาร ส่วนใหญ่มาท่องเที่ยวเป็นครั้งที่ 2 และ 3 เดินทางมากับครอบครัว ในช่วงเวลา 10.00–17.59 น. การใช้จ่ายในการซื้อสินค้าเฉลี่ยต่อชิ้น 100–700 บาท รวมไม่เกิน 1,000 บาท และปัจจัยส่วนประสมทางการตลาดที่มีต่อการเลือกซื้อสินค้า คือ ชื่อสินค้าประเภทของที่ระลึกมากที่สุด รองลงมาซื้อสินค้าประเภทอาหารแห้ง วัตถุประสงค์ที่ซื้อเพื่อเป็นของขวัญมากที่สุด เลือกสินค้าและตัดสินใจซื้อสินค้าด้วยความชื่นชอบและจากประสบการณ์ของตนเองมากที่สุด ลักษณะร้านค้าที่นักท่องเที่ยวเลือกซื้อสินค้ามากที่สุด คือ ร้านหาบเร่แผงลอย ให้ความสำคัญต่อการสื่อสารภาษาจีนของผู้ค้าที่สามารถสื่อสารกับนักท่องเที่ยวได้ ทศนคติของนักท่องเที่ยวต่อคุณภาพสินค้าเขตสัมพันธวงศ์ ส่วนใหญ่มีทัศนคติที่ดีมากต่อคุณภาพสินค้า ด้านราคาสินค้าส่วนใหญ่ราคาถูกถึงถูกมาก ด้านความสะดวกของการซื้อสินค้าส่วนใหญ่ มีความเห็นไปในทางเดียวกันว่า คือ มีความสะดวกสบายต่อการซื้อสินค้า

คำสำคัญ : พฤติกรรมการซื้อสินค้า, นักท่องเที่ยวต่างชาติ, ภาษาจีน, เขตสัมพันธวงศ์

วารสารสวนสุนันทาวิชาการและวิจัย

Suan Sunandha Academic & Research Review

The Buying Behavior of Foreign Tourists using Chinese for Communication at Samphanthawong District

Sombut Sae-be¹, Ananya Tanprasert²

Faculty of Art, Rajamangala University of Technology Rattanakosin^{1,2}

E-mail: sombut.sae@rmutr.ac.th¹, pumlovely@hotmail.com²

ABSTRACT

The purpose of this study had two objectives: 1) the study of buying behavior and 2) the factors of Market Mix (4Ps) have impacted the buying behavior of foreign tourists using Chinese for communication at Samphanthawong District. The research used a Chinese questionnaire to collect data from 400 tourists using non-probability sampling.

This research had found that most tourists had come to Samphanthawong District for the second and third time. The third time, most travel with their families. Most visitors come to Samphanthawong District between 10:00-18:00. Visitors spend an average of 100 to 700 baht per item. Most tourists spend up to 1,000 baht and respondents purchased souvenirs. The strongest response was from travelers buying products from Samphanthawong District. Tourists chose to discuss and to buy based on their love and experience. Most shoppers said they liked to buy at the street shops. Most of the travelers with Chinese communication rated communication with tourists at a high level. Samphanthawong District had a very good attitude toward product quality. The attitude toward the price of products was very reasonable, as was the attitude toward the convenience of buying options.

Keywords: Buying behavior, Foreign Tourists, Chinese, Samphanthawong District

บทนำ

เขตสัมพันธวงศ์ หรือ ย่านไชน่าทาวน์แห่งกรุงเทพมหานคร เป็นแหล่งท่องเที่ยวที่สำคัญสำหรับนักท่องเที่ยวต่างชาติที่จำหน่ายสินค้าและบริการสำหรับนักท่องเที่ยวตามบาวิถีในเวลากลางคืน มีบทบาทสำคัญต่อระบบเศรษฐกิจของประเทศไทยมานาน แต่เนื่องจากผู้ค้าส่วนใหญ่ในเขตสัมพันธวงศ์ ยังดำเนินธุรกิจการค้าแบบดั้งเดิม ธุรกิจค้าปลีกแบบดั้งเดิม (Traditional Trade) ปัญหาและอุปสรรคของร้านค้าปลีกแบบดั้งเดิม ได้แก่ ประเภทสินค้าที่ขายในร้านไม่มีความหลากหลายเท่าที่ควรเมื่อเปรียบเทียบกับร้านค้าปลีกสมัยใหม่ หรือห้างค้าปลีกสมัยใหม่ ร้านค้าปลีกดั้งเดิมไม่มีการตกแต่งร้านค้าของตนเองให้ทันสมัย ขาดการจัดสินค้าให้เป็นระบบ ไม่มีป้ายบอกราคาที่ชัดเจน รวมถึงไม่มีสิ่งอำนวยความสะดวก ราคาสินค้าสูงกว่าในร้านค้าปลีกสมัยใหม่ และไม่ให้เสรีภาพในการเดินเลือกซื้อสินค้าแก่ผู้บริโภค ทำให้ความต้องการซื้อของผู้บริโภคลดลง (สุจินดา, 2554) จากสถิตินักท่องเที่ยวจีนที่เดินทางเข้ามาท่องเที่ยวในประเทศไทยจะเห็นได้ว่านักท่องเที่ยวชาวจีนได้เดินทางเข้ามาท่องเที่ยวในประเทศไทยเป็นจำนวนมาก และมีแนวโน้มที่สูงขึ้นอย่างต่อเนื่อง จากสถิติการเดินทางเข้ามาท่องเที่ยวของนักท่องเที่ยวต่างชาติ จัดเก็บข้อมูลโดยกรมการท่องเที่ยว พบว่าตั้งแต่ ปี พ.ศ. 2553 เป็นต้นมา นักท่องเที่ยวจากประเทศสาธารณรัฐประชาชนจีนเดินทางเข้ามาท่องเที่ยวในประเทศไทยเพิ่มขึ้นเป็นจำนวนมาก และมีแนวโน้มมากขึ้นเรื่อย ๆ ในด้านรายได้จากการท่องเที่ยว ในปี พ.ศ. 2559 นักท่องเที่ยวจีน ยังคงมีบทบาทสำคัญต่อการสร้างรายได้จากการท่องเที่ยว โดยสามารถสร้างรายได้สูงถึง 439,287 ล้านบาท (ฐานเศรษฐกิจ, 2560)

นอกจากนี้ ข้อมูลปีที่ผ่านมานักท่องเที่ยวที่เดินทางมาจากประเทศจีน รวมถึงดินแดนที่สามารถใช้ภาษาจีนในการสื่อสาร เช่น ประเทศสาธารณรัฐประชาชนจีน มาเลเซีย สิงคโปร์ ฮ่องกง ไต้หวัน มีจำนวนนักท่องเที่ยวรวมกัน จำนวน 14,530,120 คน คิดเป็น 44.59 % (กรมการท่องเที่ยว, 2560) ของนักท่องเที่ยวต่างชาติที่เดินทางเข้ามาท่องเที่ยวในประเทศไทย โดยเฉพาะเขตสัมพันธวงศ์ ชาวจีนเข้ามาอาศัยอยู่เป็นจำนวนมาก เหตุผลคือพื้นที่ดังกล่าวอยู่รายล้อมด้วยแหล่งท่องเที่ยว สินค้าที่สำคัญเส้นทางคมนาคมสะดวก สามารถเดินทางโดยรถสาธารณะรอบกรุงเทพมหานคร การศึกษาพฤติกรรมผู้บริโภค เป็นการศึกษาเกี่ยวกับการซื้อ การใช้ผลิตภัณฑ์ของผู้บริโภค อันจะนำไปสู่ความพึงพอใจตามความต้องการ ความคิด และประสบการณ์ของผู้บริโภค (Kotler, 2003) ผู้วิจัยจึงเห็นความสำคัญในการศึกษาพฤติกรรมการซื้อสินค้าในเขตสัมพันธวงศ์ของนักท่องเที่ยวต่างชาติที่ใช้ภาษาจีนในการสื่อสาร และนำผลที่ได้ไปเผยแพร่ต่อผู้ค้าในเขตสัมพันธวงศ์ เพื่อปรับปรุงและแก้ไขกลยุทธ์ทางการตลาดให้สอดคล้องและตอบสนองความต้องการของกลุ่มผู้บริโภคต่างชาติที่สามารถใช้ภาษาจีนในการสื่อสาร

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

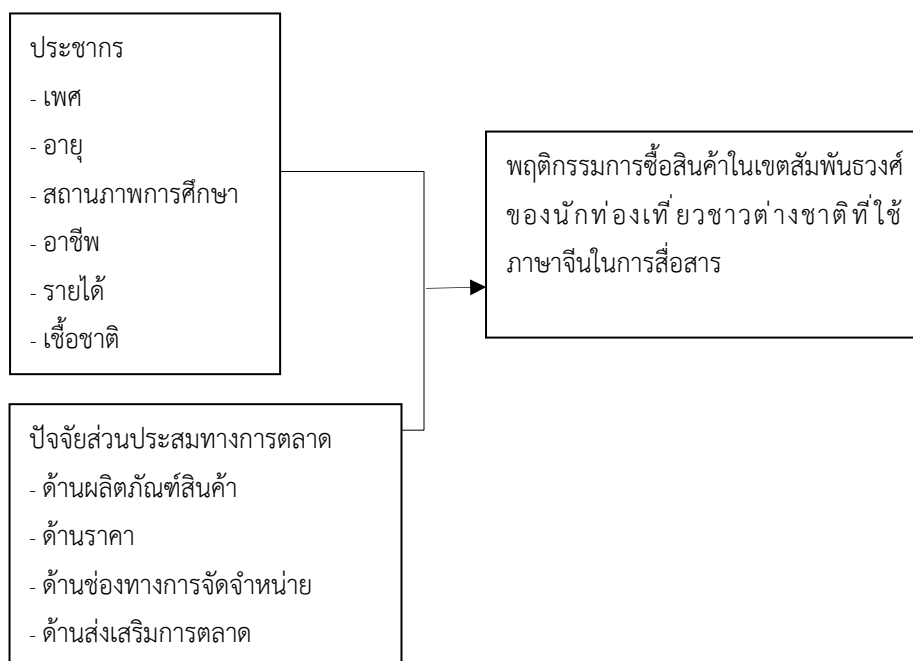
1. เพื่อศึกษาพฤติกรรมการซื้อสินค้าในเขตสัมพันธวงศ์ของนักท่องเที่ยวชาวต่างชาติที่ใช้ภาษาจีนในการสื่อสาร
2. เพื่อศึกษาปัจจัยส่วนประสมทางการตลาดที่มีผลต่อการเลือกซื้อสินค้าในเขตสัมพันธวงศ์ของนักท่องเที่ยวชาวต่างชาติที่ใช้ภาษาจีนในการสื่อสาร

กรอบแนวคิดในการวิจัย

จากการทบทวนเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ผู้วิจัยจึงนำแนวคิด มาสรุปเป็นกรอบแนวคิดในการวิจัยดังนี้

ตัวแปรต้น

ตัวแปรตาม

ภาพที่ 1 กรอบแนวคิดในการวิจัย

ระเบียบวิธีวิจัย

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง คือ นักท่องเที่ยวชาวต่างชาติที่สามารถใช้ภาษาจีนในการสื่อสารและเดินทางเข้ามาซื้อสินค้าในเขตสัมพันธวงศ์ ได้กำหนดขนาดตัวอย่าง โดยใช้สูตรการหาขนาด

ตัวอย่าง (กัลยา วานิชย์บัญชา, 2550) ได้ 400 คน ใช้วิธีการสุ่มตัวอย่าง โดยไม่คำนึงถึงความน่าจะเป็น (Non-Probability-Sampling) โดยจะแจกแบบสอบถามให้นักท่องเที่ยวที่เดินทางเข้ามาซื้อสินค้าในเขตสัมพันธวงศ์ จำนวน 400 ชุด

2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือ แบบสอบถามโดยแบ่งออกเป็น 2 ส่วน คือ ส่วนที่ 1 ข้อมูลทั่วไป ประกอบด้วย เพศ อายุ สถานภาพ การศึกษา อาชีพ รายได้ เชื้อชาติ และส่วนที่ 2 ข้อมูลเกี่ยวกับพฤติกรรมการซื้อสินค้าในเขตสัมพันธวงศ์ โดยใช้แนวคิดปัจจัยส่วนประสมทางการตลาด ในการวิเคราะห์พฤติกรรมผู้บริโภคประกอบด้วย ใครอยู่ในตลาดเป้าหมาย ผู้บริโภคซื้ออะไร ทำไมผู้บริโภคจึงซื้อ ใครมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ ผู้บริโภคซื้ออย่างไร ผู้บริโภคซื้อเมื่อใด ผู้บริโภคซื้อที่ไหน

3. การวิเคราะห์ข้อมูล ใช้โปรแกรมสำเร็จรูปในการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงสถิติ ได้แก่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

ผลการวิจัย

ปัจจัยส่วนบุคคล ได้แก่ เพศ อายุ สถานภาพ การศึกษา อาชีพ รายได้ เชื้อชาติของผู้ตอบแบบสอบถาม จากการวิเคราะห์ข้อมูลของนักท่องเที่ยวจำนวน 400 คน พบว่า เป็นนักท่องเที่ยวเพศชาย ร้อยละ 56.4 นักท่องเที่ยวหญิง ร้อยละ 43.6 ช่วงอายุ 21-30 ปี มากที่สุด ร้อยละ 31.5 รองลงมา คือ กลุ่มอายุ 31-40 ปี มากที่สุด ร้อยละ 24.4 และ ช่วงอายุ 60 ปีขึ้นไปมีจำนวนน้อยที่สุด ร้อยละ 2.4 สถานภาพ โสดมีจำนวนสูงสุด ร้อยละ 45 รองลงมา คือ สถานภาพสมรส ร้อยละ 44.6 น้อยที่สุดคือ สถานภาพหย่าร้าง ร้อยละ 10.4 ด้านการศึกษาพบว่ามากที่สุด คือ ระดับชั้นปริญญาตรี ร้อยละ 44.8 รองลงมา คือ ระดับสูงกว่าปริญญาตรี ร้อยละ 31 และ ต่ำที่สุด คือ ระดับต่ำกว่ามัธยม ร้อยละ 2.4 นักท่องเที่ยวส่วนใหญ่มีอาชีพพนักงานบริษัทสูงสุดถึง ร้อยละ 38.4 รองลงมา คือ นักศึกษา ร้อยละ 20.9 ระดับเงินเดือนของนักท่องเที่ยว จำนวนสูงที่สุดอยู่ที่ระดับ 20,001-25,000 บาท ร้อยละ 32.5 รองลงมาอยู่ที่ระดับ 30,000 ขึ้นไป ร้อยละ 14.6 ต่ำที่สุด คือ ระดับ 25,001-30,000 บาท ร้อยละ 7.8 นักท่องเที่ยวส่วนใหญ่เป็นนักท่องเที่ยวชาวจีนแผ่นดินใหญ่มากที่สุด ร้อยละ 62.6 รองลงมา คือ สิงคโปร์ ร้อยละ 12.6 ไต้หวัน ร้อยละ 10.4 ฮองกง มาเก๊า และมาเลเซีย ร้อยละ 14.45

พฤติกรรมการซื้อสินค้าในเขตสัมพันธวงศ์ของนักท่องเที่ยว จากการวิเคราะห์ข้อมูลพบว่า นักท่องเที่ยวส่วนใหญ่มาท่องเที่ยวในเขตสัมพันธวงศ์ครั้งนี้ เป็นครั้งที่ 2 และครั้งที่ 3 รวมกันสูงสุด ร้อยละ 61.2 มาเที่ยวเป็นครั้งแรก รองลงมา ร้อยละ 18.2 และน้อยที่สุด คือ มาเป็นครั้งที่ 4 ร้อยละ 7.1 รูปแบบการท่องเที่ยวในครั้งนี้ พบว่านักท่องเที่ยวจำนวนมากเดินทางมากับครอบครัว ร้อยละ 37.4 และเดินทางมากับเพื่อน ร้อยละ 30.6 มากับกรุ๊ปทัวร์ ร้อยละ 25.4 นักท่องเที่ยวส่วนใหญ่เดินทางมาที่เขตสัมพันธวงศ์ ช่วงเวลา 10.00-17.59 น. ร้อยละ 63.3 และในช่วงเวลา 18.00-24.00 น. ร้อยละ 16.4 ค่าใช้จ่ายในการซื้อสินค้าต่อชิ้นของนักท่องเที่ยวส่วนใหญ่จะซื้อสินค้าในราคาเฉลี่ย ขึ้นละ 100 บาทถึง 700 บาท เป็นส่วนมาก และราคา 800 ถึง 800 บาท ขึ้นไป นักท่องเที่ยวก็จะไม่นิยมซื้อ ร้อยละ

10.6 เท่านั้น โดยค่าใช้จ่ายรวมของนักท่องเที่ยวนั้น ส่วนใหญ่จะใช้จ่ายไม่เกิน 1,000 บาท ร้อยละ 29.38 และ 1,001 บาท ถึง 2,000 บาท ร้อยละ 21.56 ส่วน 5,000 บาทขึ้นไปได้รับการเลือกน้อยที่สุด ร้อยละ 7.58 ประเภทสินค้าที่นักท่องเที่ยวนิยมซื้อในเขตสัมพันธวงศ์ ร้อยละ 40.05 ซื้อสินค้าประเภทของที่ระลึก ร้อยละ 38.39 ซื้อสินค้าประเภทอาหารแห้ง โดยสินค้าที่นักท่องเที่ยวซื้อน้อย คือ สินค้าประเภทของใช้ในชีวิตประจำวันและเครื่องประดับ เครื่องแต่งกาย วัตถุประสงค์ที่นักท่องเที่ยวซื้อสินค้าในเขตสัมพันธวงศ์ เพื่อเป็นของฝากมากที่สุด ร้อยละ 67.3 และเพื่อเป็นของที่ระลึกกับเพื่อนร่วมงานจริงมีจำนวนใกล้เคียงกัน ร้อยละ 32 ส่วนอื่น ๆ ร้อยละ 0.3 โดยที่ไม่ได้ระบุว่าเป็นสินค้าใด ผู้ที่มีอิทธิพลในการเลือกซื้อสินค้าของนักท่องเที่ยว พบว่า นักท่องเที่ยวเลือกสินค้าและตัดสินใจซื้อสินค้าด้วยความชื่นชอบและจากประสบการณ์ของตนเองมากที่สุด ร้อยละ 63.3 และการแนะนำจากญาติและเพื่อน ๆ มีจำนวนรองลงมาอยู่ที่ ร้อยละ 28.9 น้อยที่สุด คือ จากการแนะนำจากไกด์นำเที่ยว ร้อยละ 2.8 และลักษณะร้านค้าที่นักท่องเที่ยว เลือกซื้อสินค้ามากที่สุด คือ ร้านหาบเร่แผงลอย ร้อยละ 48.1 และร้านค้าแบบอาคารพาณิชย์ ร้อยละ 43.4 และ ห้างสรรพสินค้าร้อยละ 8 เท่านั้น และยังพบว่าจำนวนนักท่องเที่ยว ร้อยละ 38.4 ให้ความสำคัญมากที่สุดกับการสื่อสารภาษาจีนของผู้ค้าที่สามารถสื่อสารกับนักท่องเที่ยวได้ รองลงมา ร้อยละ 36.7 ก็ให้ความสำคัญในระดับมาก ทักษะคตินักท่องเที่ยวต่อคุณภาพสินค้า ในเขตสัมพันธวงศ์ส่วนใหญ่ มีทัศนคติที่ดีมากต่อคุณภาพสินค้า และระดับปานกลาง ร้อยละ 25.1 ควรปรับปรุง ร้อยละ 2.6 ทักษะคตินักท่องเที่ยวต่อด้านราคาสินค้า พบว่า นักท่องเที่ยวส่วนใหญ่เลือกสินค้าน่าถูกถึงถูกมาก รวมกันสองตัวเลือกมีนักท่องเที่ยวเลือกถึง ร้อยละ 50.5 และนักท่องเที่ยวที่เลือก ในระดับปานกลางนั้น ร้อยละ 27.7 ทักษะคิตต่อด้านความสะดวกของการซื้อสินค้า ในเขตสัมพันธวงศ์นั้นส่วนใหญ่ มีความเห็นไปในทางเดียวกันคือสะดวกสบายต่อการซื้อสินค้า มีเพียงร้อยละ 2.8 ที่ตอบว่าไม่สะดวกอย่างยิ่งต่อการซื้อสินค้า ดังตารางที่ 1

ตารางที่ 1 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับความคิดเห็นของปัจจัยส่วนประสมทางการตลาดที่มีผลต่อการเลือกซื้อสินค้าในเขตสัมพันธวงศ์ของนักท่องเที่ยวชาวต่างชาติที่ใช้ภาษาจีนในการสื่อสาร โดยภาพรวมและรายด้าน

ปัจจัย	$\bar{X}$	S.D.	ระดับความคิดเห็น
ด้านผลิตภัณฑ์สินค้า	4.33	0.80	มาก
ด้านราคา	4.20	0.75	มาก
ด้านช่องทางการจัดจำหน่าย	4.26	0.91	มาก
ด้านส่งเสริมการตลาด	4.27	0.73	มาก
ภาพรวม	4.27	0.80	มาก

จากตารางที่ 1 ปัจจัยส่วนประสมทางการตลาดที่มีผลต่อการเลือกซื้อสินค้าในเขตสัมพันธวงศ์ของนักท่องเที่ยวต่างชาติที่ใช้ภาษาจีนในการสื่อสาร ให้ความสำคัญกับปัจจัยทั้ง 4 ด้าน ใกล้เคียงกัน ซึ่งเรียงลำดับจากมากที่สุดไปหาน้อยที่สุด ดังนี้ ด้านผลิตภัณฑ์สินค้า ด้านส่งเสริมการตลาด ด้านช่องทางการจัดจำหน่าย และด้านราคา ตามลำดับ โดยทั้ง 4 ด้าน มีค่าเฉลี่ยรวม 4.27 อยู่ในระดับมีความสำคัญมาก

สรุปผลและอภิปรายผลการวิจัย

พฤติกรรมการซื้อสินค้าและปัจจัยส่วนประสมทางการตลาดที่มีผลต่อการเลือกซื้อสินค้า พบว่าส่วนใหญ่มาท่องเที่ยวในเขตสัมพันธวงศ์ เป็นครั้งที่ 2 และ 3 นักท่องเที่ยวจำนวนมากเดินทางมากับครอบครัว นักท่องเที่ยวส่วนใหญ่เดินทางมาที่เขตสัมพันธวงศ์ ในช่วงเวลา 10.00 – 17.59 น. นักท่องเที่ยวใช้จ่ายในการซื้อสินค้าเฉลี่ยต่อชิ้น 100 – 700 บาท นักท่องเที่ยวส่วนใหญ่มีค่าใช้จ่ายรวมไม่เกิน 1,000 บาท ประเภทสินค้าที่นักท่องเที่ยว ร้อยละ 40.05 ซื้อสินค้าประเภทของที่ระลึกและ ร้อยละ 38.39 ซื้อสินค้าประเภทอาหารแห้ง วัตถุประสงค์ที่นักท่องเที่ยวซื้อสินค้าในเขตสัมพันธวงศ์ เพื่อเป็นของฝากมากที่สุด ร้อยละ 67.29 นักท่องเที่ยวเลือกสินค้าและตัดสินใจซื้อสินค้าด้วยความชื่นชอบและจากประสบการณ์ของตนเองมากที่สุด ลักษณะร้านค้าที่นักท่องเที่ยวเลือกซื้อสินค้ามากที่สุด คือ ร้านหาบเร่ แผงลอย นักท่องเที่ยว ร้อยละ 38.4 ให้ความสำคัญต่อการสื่อสารภาษาจีนของผู้ค้าที่สามารถสื่อสารกับนักท่องเที่ยวได้ และ พบว่าทัศนคติของนักท่องเที่ยวที่มีต่อคุณภาพสินค้าในเขตสัมพันธวงศ์ส่วนใหญ่ มีทัศนคติต่อคุณภาพสินค้าในระดับดีมาก ด้านราคาสินค้านักท่องเที่ยวจะเลือกราคาถูกถึงถูกมาก ด้านความสะดวกของการซื้อสินค้าในเขตสัมพันธวงศ์นั้น นักท่องเที่ยวส่วนใหญ่ มีความเห็นไปในทางเดียวกันว่า คือ มีความสะดวกสบายต่อการซื้อสินค้า

ข้อเสนอแนะ

1. ผู้ค้าในเขตสัมพันธวงศ์ ควรปรับปรุงผลิตภัณฑ์สินค้าบางประเภทและราคา เพื่อให้สอดคล้องกับความต้องการของนักท่องเที่ยวกลุ่มนี้ เพราะเนื่องจากสถิติการเดินทางท่องเที่ยวและแนวโน้มมีจำนวนเพิ่มขึ้นและค่าใช้จ่ายที่สูงขึ้น
2. ผู้ค้าควรศึกษาภาษาจีนเพื่อใช้สื่อสารในการขายสินค้ากับนักท่องเที่ยวกลุ่มนี้

References

Department of Tourism. (2017). **Tourism economy report. Summary of the tourism situation in Thailand in 2016.** Retrieved May 3, 2020, from http://www.mots.go.th/ewt_dl_link.php?nid=8265

วารสารสวนสุนันทาวิชาการและวิจัย

Suan Sunandha Academic & Research Review

- Kanlaya Vanichbuncha. (2003). **Statistical analysis statistics for the management, administration and research** (10th ed). Bangkok: Chulalongkorn University.
- Kotler, P. (2003). **Marketing management analysis, planning, implementation and control** (9th ed.). Englewood Cliffs, NJ: Prentice-Hall.
- Monticha Ruensuk. (2008). **Behavior of spending of foreign tourists in shopping at Chatuchak market** (Master's thesis). Rajamangala University of Technology Thanyaburi. Bangkok.
- Sujinda Jiamsriphong (2011). Traditional retail business (shop): Problems and solutions. **Journal of Business, Economics and Communications of Naresuan University**, 6(1), 1-15.
- Thansettakij. (2017). Ministry of tourism invites you to try street food safe. **Thansettakij**. Retrieved May 3, 2020, from <http://www.thansettakij.com/content/153957>.

วารสารสวนสุนันทาวิชาการและวิจัย

Suan Sunandha Academic & Research Review

ความเชื่อ รูปเคารพ และบทบาทศาลเจ้าพ่อพระปรง ชุมชนบ้านหนองผูกเต่า อำเภอมืองสระแก้ว จังหวัดสระแก้ว

โกมล จันทวงษ์

งานวิชาศึกษาทั่วไป มหาวิทยาลัยราชภัฏวไลยอลงกรณ์ ในพระบรมราชูปถัมภ์

E-mail: komol@vru.ac.th

บทคัดย่อ

การวิจัยนี้ศึกษาการก่อตั้งและพัฒนาศาลเจ้าพ่อพระปรง ความเชื่อต่อรูปเคารพ และบทบาทของเจ้าพ่อพระปรงต่อชุมชน โดยใช้วิธีการวิจัยเชิงคุณภาพเก็บข้อมูลโดยการสังเกต การบันทึกภาพ การสัมภาษณ์เชิงลึก และคำบอกเล่าจากผู้ให้ข้อมูลหลัก จำนวน 9 คน ประกอบด้วย ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องในการก่อตั้งและพัฒนาศาล ประชาชนที่มาสักการบูชา และชาวบ้านที่มีส่วนเกี่ยวข้องวิเคราะห์และสังเคราะห์ด้วยวิธีการพรรณนา

ผลการศึกษา พบว่า ศาลเจ้าพ่อพระปรงเดิมไม่ปรากฏว่าผู้ใดก่อตั้ง พบครั้งแรกเป็นเพียงเศษไม้เล็ก ๆ ลักษณะคล้ายศาลตั้งอยู่บนพื้นดินใต้ต้นไม้ใหญ่ริมแม่น้ำแควพระปรง หมู่ที่ 9 ตำบล บ้านแก่ง อำเภอมืองสระแก้ว จังหวัดปราจีนบุรี ชาวบ้านที่ทำไร่ทำนาอยู่บริเวณนั้นได้กราบไหว้อธิษฐานขอพรเพื่อให้พืชผลของตนที่เพาะปลูกมีความอุดมสมบูรณ์ เมื่อสมความปรารถนาจึงนำหัวหมูและเหล้าขาว “สุราไทย” มาเป็นเครื่องเซ่นสังเวยสักการบูชา ต่อมาในคราวสร้างศาลาการเปรียญวัดวิหารธรรม “บ้านหนองผูกเต่า” ขาดแคลนทุนทรัพย์ซื้อสังกะสีมุงหลังคา ชาวบ้านจึงมีความคิดร่วมกันในการจัดประเพณีและหาทุนทรัพย์มาพัฒนาวัด ดังนั้น นายสมย์ จันทวงษ์ ผู้นำชุมชนจึงได้นำชาวบ้านตั้งปะรำพิธีขึ้นที่บริเวณหน้าบ้านของตน ณ สี่แยกถนนสุวรรณศรหมายเลข 33 “หลักกิโลเมตรที่ 227 สายเก่า” และในบ่ายวันที่ 12 เมษายน พ.ศ. 2507 ได้เชิญองค์รูปเจ้าพ่อพระปรงมาทำพิธีสักการบูชาและเจริญพระพุทธมนต์ เพื่อให้ชาวบ้านและผู้สัญจรผ่านไปมาได้สักการบูชาขอพรและสงวนน้ำในช่วงเทศกาลสงกรานต์เพื่อเป็นสิริมงคลชีวิตและครอบครัว ระหว่างวันที่ 13-15 เมษายน พ.ศ. 2507 เป็นเวลา 3 วัน 3 คืน จนเป็นประเพณีสืบมา และในปี พ.ศ. 2517 มีการเปิดใช้เส้นทางถนนสุวรรณศรสายใหม่ ได้มีการตั้งศาลเจ้าพ่อพระปรงขึ้นอีกแห่งที่บริเวณริมฝั่งแม่น้ำแควพระปรง ณ ถนนสุวรรณศร หลักกิโลเมตรที่ 226 เขตรอยต่อระหว่างจังหวัดปราจีนบุรี-สระแก้ว และพัฒนาเป็นประเพณีวันไหลจังหวัดสระแก้วในเทศกาลสงกรานต์จนถึงปัจจุบัน โดยมีความเชื่อต่อรูปเคารพเจ้าพ่อพระปรง 3 ประการ ได้แก่ ปกป้องคุ้มครองอันตรายในชีวิตและครอบครัว เดินทางแคล้วคลาดปลอดภัยไม่ให้ประสบอุบัติเหตุ และประกอบอาชีพการงานประสบความสำเร็จสมปรารถนา ขณะเดียวกันมีบทบาทต่อชุมชน 4 ประการ ได้แก่ ศูนย์รวมและที่พึ่งทางจิตใจของชาวบ้านและผู้ศรัทธา แหล่งการเรียนรู้สืบทอดมรดกภูมิปัญญาทางวัฒนธรรม

ปีที่ ๑๕ ฉบับที่ ๑ (มกราคม-มิถุนายน) ๒๕๖๔

Volume 15 Number 1 (January-June) 2021

วารสารสวนสุนันทาวิชาการและวิจัย

Suan Sunandha Academic & Research Review

นำคำว่า “ด้าน...” มาเป็นคำนำหน้านามสกุลครอบครัว คุณค่าของภูมิปัญญามรดกทางวัฒนธรรม และ
เพิ่มมูลค่าเศรษฐกิจครัวเรือนส่งเสริมการท่องเที่ยวจังหวัดสระแก้ว

คำสำคัญ : ศาลเจ้าพ่อพระปรง, ความเชื่อ, บทบาท, จังหวัดสระแก้ว

วารสารสวนสุนันทาวิชาการและวิจัย

Suan Sunandha Academic & Research Review

Beliefs, Images, and Roles of Chao Pho Phra Prong Shrine in Nong Phuk Tao Community, Mueang Sa Kaeo District, Sa Kaeo Province

Komol Chantawong

General Education, Valaya Alongkorn Rajabhat University under the Royal Patronage

E-mail: komol@vru.ac.th

ABSTRACT

The purpose of this study was to examine the establishment and development of Chao Pho Phra Prong Shrine, beliefs, and roles of Chao Pho Phra Prong in the community. Qualitative research techniques included observation, photo recording, in-depth interviews, and discussions. The participants were nine people involved in establishment and development who came to worship, along with involved villagers. The data were analyzed and synthesized by descriptive analysis.

The results were as follows: 1) they did not reveal who was the original founder of Chao Pho Phra Prong Shrine. The shrine was found the first time as only small pieces of wood, like a shrine, located on the ground under a large tree along Phra Prong River, Moo 9, Ban Kang, Sa Kaeo district, Prachin Buri. The villagers who farmed in that area worshiped and wished the shrine to bless them for bountifulness of their farms. When their desires were fulfilled, they brought pig's head and white wine (Thai spirit) as a sacrifice and worship. Later on, during the construction of Wat Wihan Tham (Ban Nong Phuk Tao)'s sermon hall, there was a lack of funds to buy zinc roof sheets. The villagers then had the idea of organizing a traditional festival for funds to develop the temple. Mr. Samai Chantawong, a community leader, led the villagers to set up the ceremony in front of his house, at the intersection of Suwannasorn road no. 33 (Kilometer digit 227, old road) and on April 12, 1964, in the afternoon, they invited the image of Chao Pho Phra Prong to worship in the religious ceremony for the villagers and passersby to make wishes and sprinkle water during Songkran festival to bring prosperity to life and family on April 13–15, 1964, for three days and nights, as a continuing tradition. In 1974, the new Suwannasorn road was opened and another shrine of Chao Pho Phra Prong was

ปีที่ ๑๕ ฉบับที่ ๑ (มกราคม-มิถุนายน) ๒๕๖๔
Volume 15 Number 1 (January-June) 2021

วารสารสุนันทาวิชาการและวิจัย

Suan Sunandha Academic & Research Review

established at Phra Prong River, Suwannasorn Road, kilometer digit no. 226, on the boundary of Prachin Buri province and Sa Kaeo province. Later on, it became a Wan Lai tradition of Sa Kaeo province, from the Songkran festival until now, according to the three beliefs regarding the image of Chao Pho Phra Prong, including protection from dangers in life and to family, for safe travel and prevention of accidents, and to succeed and fulfill career wishes. There were four roles in the community, including 1) the center of mind and the spiritual anchor of villagers and believers; 2) the learning center of local wisdom and cultural heritage, of using “Dan” as the family name; 3) the value of local wisdom as cultural heritage; and 4) the growth of the household economy and tourism promotion in Sa Kaeo province.

Keywords: Chao Pho Phra Prong Shrine, Beliefs, Roles, Sa Kaeo province

วารสารสวนสุนันทาวิชาการและวิจัย

Suan Sunandha Academic & Research Review

บทนำ

ความสัมพันธ์ระหว่างมนุษย์กับธรรมชาติ ในยุคที่มนุษย์ยังไม่สามารถอธิบายปรากฏการณ์ธรรมชาติด้วยหลักวิทยาศาสตร์ ปรากฏการณ์ธรรมชาติทุกอย่าง เช่น ฝนตก พายุร้อน แผ่นดินไหว โรคภัยไข้เจ็บ เป็นต้น เกิดจากผีหรือวิญญาณที่สถิตในธรรมชาติ ท้องฟ้า ดิน น้ำ ป่า เขา ทั้งหลายล้วนมีผีสิงเทวดา สิ่งเหนือธรรมชาติเป็นผู้กำหนดทำให้เกิด นี่คือการเชื่อ วิญญาณนิยม (Animism) ที่มีมาอย่างยาวนาน เมื่อตั้งบ้านเรือนเป็นหลักแหล่งและทำมาหากินด้วยเกษตรกรรม พึ่งพาอาศัยธรรมชาติเป็นหลัก ความเชื่อและพิธีกรรมต่าง ๆ ก็ซับซ้อนขึ้นคนโบราณเชื่อว่าในบริเวณบ้านของตนมีวิญญาณของเทพซึ่งเรียกกันทั่วไปว่า พระภูมิอาศัยอยู่ หากได้จัดหาที่อยู่ที่เหมาะสมให้ และให้ความเคารพนับถือ บวงสรวงบูชาเป็นประจำแล้ว จะทำให้เจ้าของบ้านและคนในครอบครัวมีความสุข ปลอดภัยและมีโชคลาภ มีความเจริญรุ่งเรือง

วิถีความเชื่อเกี่ยวกับความสัมพันธ์ระหว่างมนุษย์กับธรรมชาติ ในมิติเหนือธรรมชาติของชุมชนบ้านหนองผูกเต่าก็เช่นเดียวกันที่วิทยาศาสตร์ยังไม่สามารถค้นพบ ทำให้ชุมชนมีความผูกพันกับศาลเจ้าพ่อพระปรัง ทั้งนี้เชื่อว่าเจ้าพ่อพระปรังเป็นศักดิ์สิทธิ์ที่ประชาชนในจังหวัดสระแก้วและจังหวัดใกล้เคียงให้ความศรัทธา เลื่อมใส โดยมีรูปเคารพเจ้าพ่อพระปรังเป็นสิ่งกราบไหว้สักการะบูชา ตั้งอยู่ริมถนนสุวรรณศร (หมายเลข ๓๓) เขตแดนอำเภออรัญประเทศ จังหวัดปราจีนบุรี ติดกับเขตแดนจังหวัดสระแก้ว ริมแนวพระปรังซึ่งเป็นแม่น้ำกั้นเขตแดนของสองจังหวัด ในแต่ละวันประชาชนที่ผ่านสัญจรไปมาจะแวะสักการะกราบไหว้บูชา บนบาน ขอความคุ้มครองจากเจ้าพ่อเป็นจำนวนมากตลอดทั้งปี หากไม่แวะสักการะกราบไหว้ก็จะบิบนตรยานพาหนะเป็นการแสดงความเคารพ หากไม่ปฏิบัติเช่นนั้นเชื่อว่าเมื่อเดินทางต่อไปจะประสบอุบัติเหตุ ซึ่งมีตัวอย่างให้เห็นมากมาย (ประเพณีไทยดอทคอม. 3563) นอกจากนี้ยังเชื่อว่าเมื่ออธิษฐานขอพรแล้วจะประสบความสำเร็จสมความปรารถนา จึงทำให้ผู้คนเกิดความเลื่อมใสศรัทธามากขึ้นเรื่อยๆ จนกลายมาเป็นประเพณีวันไหลสระแก้วเทศกาลสงกรานต์ในวันที่ 19 เมษายนมาจนถึงปัจจุบัน โดยมีสัญลักษณ์องค์เจ้าพ่อพระปรังเป็นรูปเคารพ จากการศึกษาข้อมูลเชิงเอกสาร หนังสือตำนาน นิทานพื้นบ้านจังหวัดสระแก้ว จากข้อมูลเรื่องเล่า เล่าเรื่องเมืองสระแก้ว ของสำนักงานวัฒนธรรมจังหวัดสระแก้ว (ยุรชัย ชาติสุทธิชัย (2554) ได้สรุปว่า เริ่มแรกศาลเจ้าพ่อพระปรังเป็นศาลไม้เล็กๆ ตั้งอยู่บริเวณริมแม่น้ำแนวพระปรัง ส่วนข้อมูลเกี่ยวกับประวัติความเป็นมาและการพัฒนาของศาลเจ้าพ่อพระปรัง ความเชื่อรูปเคารพ และบทบาทต่อชุมชน นั้นมีเอกสารหรือข้อมูลเพื่อศึกษาค้นคว้ายังมีน้อยและไม่ชัดเจน เมื่อผู้วิจัยลงพื้นที่ร่วมกิจกรรมในชุมชน จึงได้ทำการศึกษาเบื้องต้นทำให้ทราบว่า ข้อมูลบางส่วนขาดความสมบูรณ์ พัฒนาการของการเปลี่ยนแปลงและการเปลี่ยนผ่านยุคสมัยในแต่ละช่วงเวลาไม่ต่อเนื่อง วิถีความเชื่อของผู้เลื่อมใสศรัทธาต่อรูปเคารพเจ้าพ่อพระปรังยังไม่ชัดเจน บทบาทต่อชุมชนมีความคลาดเคลื่อนหรือเปลี่ยนแปลงไป โดยเฉพาะผู้ที่เข้ามาดำเนินการในปัจจุบันยังขาดข้อมูล และยังพบว่าชาวบ้านที่มีส่วนเกี่ยวข้องในการก่อตั้งและพัฒนาศาลเจ้าพ่อพระปรังยังคงดำรงอยู่ในพื้นที่ ทำให้เกิดข้อสงสัยว่า ข้อมูลใดขาดหายที่จะเติมเต็มเกี่ยวกับ

ปีที่ ๑๕ ฉบับที่ ๑ (มกราคม-มิถุนายน) ๒๕๖๔

Volume 15 Number 1 (January-June) 2021

วารสารสนวนสุนันทาวิชาการและวิจัย

Suan Sunandha Academic & Research Review

ประวัติการก่อตั้งและการพัฒนา ความเชื่อและศรัทธาต่อรูปเคารพ และมีบทบาทต่อวิถีการดำรงชีพของชุมชนอย่างไร

ด้วยเหตุนี้ผู้วิจัยจึงเห็นความสำคัญและความจำเป็นที่จะทำการศึกษา เรื่อง ความเชื่อ รูปเคารพ และบทบาทของศาลเจ้าพ่อพระปรงต่อชุมชน ว่ามีประวัติความเป็นมาอย่างไร ความหมายของรูปเคารพตามความเชื่อของชาวบ้าน ตลอดจนบทบาทต่อชุมชน เพื่อได้ทราบข้อเท็จจริง เข้าใจถึงความหลากหลายความนิยม รวมถึงการให้ความสำคัญต่อรูปเคารพ อันจะทำให้เกิดความเข้าใจถึงวัฒนธรรมด้านคติความเชื่อของคนในชุมชนและผู้เลื่อมใสได้ดียิ่งขึ้น

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาการก่อตั้งและการพัฒนาการของศาลเจ้าพ่อพระปรงชุมชนบ้านหนองผูกเต่า อำเภอเมืองสระแก้ว จังหวัดสระแก้ว
2. เพื่อศึกษาความเชื่อต่อรูปเคารพเจ้าพ่อพระปรง
3. เพื่อศึกษาบทบาทของศาลเจ้าพ่อพระปรงที่มีต่อชุมชน

ระเบียบวิธีวิจัย

การศึกษานี้เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) การเก็บรวบรวมข้อมูล และการวิเคราะห์ข้อมูล มีรายละเอียด ดังนี้

1. การรวบรวมข้อมูล ดำเนินการ ดังนี้

- 1.1 ผู้ให้ข้อมูลหลัก กลุ่มผู้ให้ข้อมูลหลักในการวิจัย เป็นผู้เริ่มก่อตั้งและพัฒนาศาลเจ้าพ่อพระปรง จำนวน 9 คน แบ่งเป็น 4 กลุ่ม ดังนี้

กลุ่มที่ 1 ผู้ที่เกี่ยวข้องกับตำนานเรื่องเล่าเจ้าพ่อพระปรง จำนวน 2 คน

กลุ่มที่ 2 ผู้ที่เกี่ยวข้องกับการก่อตั้งและพัฒนาศาลเจ้าพ่อพระปรง จำนวน 3 คน

กลุ่มที่ 3 ผู้เกี่ยวข้องในพัฒนาศาลเจ้าพ่อพระปรง จำนวน 2 คน

กลุ่มที่ 4 ผู้มีส่วนร่วมกิจกรรมประเพณีวันไหลศาลเจ้าพ่อ พระปรง จำนวน 2 คน

1.2 การเก็บรวบรวมข้อมูล

1.2.1 การศึกษาเอกสารประกอบด้วยเอกสารหลัก ได้แก่ ประวัติเจ้าพ่อพระปรง ตำนานนิทานพื้นบ้านจังหวัดสระแก้ว สำนักงานวัฒนธรรมจังหวัดสระแก้ว เอกสารรอง ได้แก่ หนังสือการมีส่วนร่วมศาลเจ้าพ่อพระปรงชุมชนบ้านหนองผูกเต่า ประวัติเกี่ยวกับสิ่งศักดิ์สิทธิ์คู่บ้านของชุมชนต้นแบบบ้านหนองผูกเต่า กิจกรรมวันไหลเจ้าพ่อพระปรง งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ข้อมูลสิ่งพิมพ์ และบทความต่าง ๆ

1.2.2 การเก็บรวบรวมข้อมูล ดำเนินการ ดังนี้

ปีที่ ๑๕ ฉบับที่ ๑ (มกราคม-มิถุนายน) ๒๕๖๔

Volume 15 Number 1 (January-June) 2021

1). การสังเกต (Observation) เป็นการสังเกตทั้งแบบมีส่วนร่วมและไม่มีส่วนร่วม โดยการเข้าไปสังเกตหลักฐาน และปรากฏการณ์เกี่ยวกับศาลเจ้าพ่อพระปรัง เช่น สถานที่ตั้งศาลดั้งเดิม-ปัจจุบัน สถานที่ประกอบพิธีกรรมหรือสักการะบูชารูปเคารพ และเทศกาลวันไหลจังหวัดสระแก้ว

2). การสัมภาษณ์เชิงลึก (in deep Interview) เป็นการสัมภาษณ์ทั้งอย่างเป็นทางการและอย่างไม่เป็นทางการ การสัมภาษณ์อย่างไม่เป็นทางการ เป็นการร่วมพูดคุยกับผู้ที่มากราบไหว้ขอพรศาลเจ้าพ่อพระปรังโดยทั่วไปและประชาชนในชุมชน และผู้ที่มีความรู้หรือความเชื่อเกี่ยวกับศาลเจ้าและรูปเคารพ ส่วนการสัมภาษณ์อย่างเป็นทางการนั้นเป็นการเก็บข้อมูลจากบุคคลสำคัญที่มีส่วนเกี่ยวข้องจำนวน 9 คน

2. การวิเคราะห์ข้อมูล ผู้วิจัยดำเนินการ ดังนี้

2.1 การตรวจสอบข้อมูล ใช้วิธีการตรวจสอบแบบสามเส้า (Triangulation) ตามแนวคิดของ สุกงศ์ จันทวานิช (2552, หน้า 129-130) ดังนี้

2.1.1 การตรวจสอบด้านข้อมูล (Data Triangulation) ทำการตรวจสอบแหล่งเวลา แหล่งสถานที่และแหล่งบุคคล โดยตรวจสอบว่าถ้าเวลาต่างกัน ต่างสถานที่ และต่างบุคคล ข้อมูลที่ได้เหมือนกันหรือไม่ ถ้าเหมือนกันหรือซ้ำกัน ถือว่าข้อมูลนั้นเชื่อถือได้และเป็นจริง แล้วจดบันทึกไว้

2.1.2 การตรวจสอบด้านวิธีวิทยา (Methodological Triangulation) โดยตรวจสอบวิธีการเก็บรวบรวมข้อมูลว่า ถ้าข้อมูลที่ได้จากวิธีการศึกษาเอกสารและงานวิจัย การสังเกต สัมภาษณ์ สอบถามคนในชุมชน ถ้าข้อมูลตรงกัน นำไปวิเคราะห์ต่อไป

2.2 การวิเคราะห์ข้อมูล การวิเคราะห์ข้อมูลกระทำพร้อม ๆ กับการเก็บรวบรวมข้อมูล อาศัยมุมมองของคนในพื้นที่ รวมทั้งคำนึงถึงบริบท (Context) ของชุมชน โดยวิเคราะห์ข้อมูลร่วมกันระหว่างผู้ให้ข้อมูลหลัก ผู้วิจัยและผู้เกี่ยวข้องทุกฝ่าย เพื่อให้ได้คำตอบของคำถามการวิจัย และบรรลุมิติวัตถุประสงค์การศึกษาที่กำหนดไว้ มีการตั้งสมมติฐานชั่วคราว (Working Hypothesis) เพื่อวิเคราะห์ว่าเป็นไปตามสมมติฐาน โดยการจำแนกชนิดของข้อมูล ดังนี้

2.2.1 การจัดระบบข้อมูล หมวดเรื่องทั่ว ๆ ไป เป็นเรื่องราวต่าง ๆ เพื่อสะดวกในการดำเนินการรายละเอียด เช่น ผู้ให้ข้อมูลหลัก เพื่อจะรู้ว่าเป็นเรื่องอะไร เกิดขึ้นกับใคร ที่ไหน เมื่อไร และเป็นอย่างไร

2.2.2 หมวดข้อมูลสนาม แยกเป็นแฟ้มข้อมูล ได้แก่

1). การเก็บรวบรวมข้อมูลพื้นฐาน ประกอบด้วย แฟ้มต่าง ๆ ดังนี้ บันทึกการเก็บรวบรวมข้อมูลจากการสังเกต สัมภาษณ์เชิงลึก สอบถามคนในชุมชน

2). การบันทึกข้อมูลเกี่ยวกับเจ้าพ่อพระปรัง แบ่งออกเป็น 3 แฟ้ม ได้แก่ ประวัติ การก่อตั้งและพัฒนาการ ความเชื่อรูปเคารพ และบทบาทของเจ้าพ่อพระปรังต่อชุมชน

2.2.3 หมวดการวิเคราะห์ ทำการวิเคราะห์ไปพร้อมกับขณะเก็บข้อมูล โดยการกำหนดหัวเรื่องของแฟ้มต่าง ๆ แยกตามวัตถุประสงค์ และบันทึกความคิดในการวิเคราะห์

วารสารสวนสุนันทาวิชาการและวิจัย

Suan Sunandha Academic & Research Review

1). การวิเคราะห์ข้อมูล ดำเนินการตามแนวคิดของ นิศา ชูโต (2540, หน้า 145-146) ดังนี้

(1) การลดทอนข้อมูล สรุปลงรหัสข้อมูลเป็นกลุ่ม แบ่งเป็นส่วน ๆ เขียนข้อมูลชั่วคราวและแปลงข้อมูลอยู่ตลอดเวลา ตามลำดับไปจนกระทั่งเขียนรายงานเสร็จ

(2) การแสดงข้อมูล โดยการสรุปจากรายงานการสังเกต คำพูดจากการสัมภาษณ์ และชุมชน แล้วนำมาเป็นหลักฐานของข้อสรุปชั่วคราว

2). การสร้างข้อสรุปและยืนยันผลสรุป เป็นการสังเคราะห์ข้อสรุปย่อย ๆ ในช่วงแรกเข้าด้วยกันเป็นบทสรุป และตรวจสอบยืนยันเป็นผลสรุปการวิจัยในช่วงสุดท้าย

2.3 การสรุปผลการวิจัย มีดังนี้

2.3.1 สรุปผลการวิจัยสังเคราะห์เชื่อมโยงข้อมูล

2.3.2 นำเสนอผลการวิจัยเป็นรายงานแบบพรรณนาวิเคราะห์

2.3.3 ข้อเสนอแนะ

ผลการวิจัย

การศึกษาความเชื่อ รูปเคารพ และบทบาทของเจ้าพ่อพระปรงชุมชนบ้านหนองผูกเต่า อำเภอมืองสระแก้ว จังหวัดสระแก้ว ผลการวิจัย พบว่า เจ้าพ่อพระปรงเป็นสิ่งศักดิ์สิทธิ์อยู่ลุ่มน้ำแควพระปรง ชุมชนบ้านหนองผูกเต่า อดีตตั้งอยู่หมู่ที่ 9 บ้านหนองผูกเต่า ตำบลบ้านแก่ง อำเภอสระแก้ว จังหวัดปราจีนบุรี ปัจจุบันตั้งอยู่ทางหลวงแผ่นดินถนนสุวรรณศร หมายเลข 33 หลักกิโลเมตรที่ 226 พื้นที่ของหมู่ที่ 8 ตำบลบ้านนา อำเภอกบินทร์บุรี จังหวัดปราจีนบุรี สิ่งปลูกสร้าง ประกอบด้วย อาคารพระพุทธรูป อาคารที่ตั้งองค์รูปเคารพเจ้าพ่อพระปรง อาคารโรงครัว และอุปกรณ์สักการบูชาของรูปเจ้าพระพระปรง ลักษณะองค์รูปเต็มตัวทำนั้งบนแท่น ห้อยขาศีรษะโพกผ้าสีแดงมือขวาถือดาบ มือซ้ายวางบนเข่า ซึ่งองค์รูปเคารพเจ้าพ่อพระปรงชุมชนบ้านหนองผูกเต่า สร้างขึ้นในปี พ.ศ.2517 ดังภาพที่ 1

ภาพที่ 1 รูปเคารพองค์เจ้าพ่อพระปรงชุมชนบ้านหนองผูกเต่า สร้างขึ้นใหม่ เมื่อ พ.ศ. 2517 เพื่อให้เป็นรูปเคารพ ที่ศาลเจ้าพ่อพระปรง แห่งที่ 2

ปีที่ ๑๕ ฉบับที่ ๑ (มกราคม-มิถุนายน) ๒๕๖๔

Volume 15 Number 1 (January-June) 2021

สรุปผลและอภิปรายผลการวิจัย

สรุปผลการวิจัย

1. การก่อตั้งและพัฒนาการของศาลเจ้าพ่อพระปรัง ตามวัตถุประสงค์ ที่ 1 พบว่า ประวัติความเป็นมาเจ้าพ่อพระปรัง เป็นสิ่งศักดิ์สิทธิ์อยู่ลุ่มน้ำแควพระปรังชุมชนบ้านหนองผูกเต่า เดิมเจ้าพ่อพระปรังหรือ หลวงเดชาศิริ เป็นทหารเอกในสมัยสมเด็จพระนเรศวรมหาราชที่มีความเด็ดเดี่ยว เป็นนายด่านเขตแดนแถบนี้ มีสหายคู่ใจ คือ นายเสือกบ๋ายสิงห์ ปัจจุบันนายเสือกคือศาลเจ้าพ่อเสือกอยู่ที่แควหนุมาน อำเภอekinบุรี จังหวัดปราจีนบุรี และนายสิงห์คือศาลเจ้าพ่อสิงห์อยู่ที่จังหวัดจันทบุรี เจ้าพ่อพระปรังเมื่อมีผู้มาอธิษฐานขอพรจะประสบความสำเร็จสมความปรารถนา จึงเกิดความเลื่อมใสศรัทธา (ศานติย์ นาคสุขศรี, 2556) เดิมตั้งอยู่หมู่ที่ 9 ชุมชนบ้านหนองผูกเต่า ตำบลบ้านแก่ง อำเภอสระแก้ว จังหวัดปราจีนบุรี ถนนสุวรรณศร ทางหลวงแผ่นดินหมายเลข 33 ความเชื่อในศักดิ์สิทธิ์ของเจ้าพ่อพระปรัง เกิดขึ้นเนื่องจากชาวบ้านที่ทำไร่ทำนาอยู่ในบริเวณนั้นไม่ประสบผลสำเร็จ ด้วยความเชื่อที่มีต่อสิ่งศักดิ์สิทธิ์เหนือธรรมชาติในวิถีชนบทเมื่อพบศาลไม้เล็ก ๆ จึงอธิษฐานขอพรให้พืชผลอุดมสมบูรณ์ปรากฏว่าปีนั้นพืชผลมีความอุดมสมบูรณ์ดี จึงนำเครื่องสังเวยมาสักการบูชาตามที่อธิษฐานขอพรไว้ เช่น หัวหมู สุรา (เหล้าขาว) หรือไก่ชน เป็นต้น ต่อมาเมื่อมีผู้มาอธิษฐานขอพรอะไรก็ได้สมความปรารถนาทำให้เกิดความเชื่อแพร่กระจายไปทั่วหมู่บ้านและหมู่บ้านใกล้เคียง ดังนั้น เมื่อประชาชนทำสิ่งใดต้องการให้ประสบความสำเร็จก็จะมาขอพร ต่อมาชาวบ้านจึงร่วมกันซ่อมศาลเจ้าพ่อพระปรังขึ้นเป็นสิ่งศักดิ์สิทธิ์คู่ชุมชนบ้านหนองผูกเต่า ปัจจุบันตั้งอยู่ชุมชนบ้านหนองผูกเต่า หมู่ที่ 8 บ้านหนองโดน อำเภอekinบุรี จังหวัดปราจีนบุรี

ประเพณีศาลเจ้าพ่อพระปรัง เกิดขึ้นเนื่องจากชาวบ้านได้สร้างศาลาการเปรียญวัดวิหารธรรม (บ้านหนองผูกเต่า) แต่ขาดแคลนทุนทรัพย์ จึงมีความคิดร่วมกันที่จะนำเจ้าพ่อพระปรังมาทำพิธีสักการบูชาและหาทุนทรัพย์เพื่อซื้อสังกะสีมุงหลังคา ดังนั้น ในบ้ายของวันที่ 12 เมษายน พ.ศ. 2507 นายสมัย จันทวงศ์ ผู้นำชุมชนในขณะนั้น ได้นำชาวบ้านมาตั้งปะรำพิธีที่หน้าบ้านของตน ณ บริเวณสี่แยกถนนสุวรรณศรหมายเลข 33 (หลักกิโลเมตรที่ 227 สายเก่า) เชิญองค์รูปเจ้าพ่อพระปรังเพื่อให้ประชาชนและผู้สัญจรผ่านไปมาสักการบูชาเป็นสิริมงคลของชีวิต ครอบครัว และร่วมบริจาคทรัพย์โดยมีการเจริญพระพุทธมนต์ทุกวัน ระหว่างวันที่ 13-15 เมษายน พ.ศ. 2507 เป็นเวลา 3 วัน 3 คืน ซึ่งตรงกับวันสงกรานต์ หรือ วันขึ้นปีใหม่ไทย ดังนั้น เมื่อถึงวันที่ 13 เมษายนของทุกปี ชาวบ้านจะร่วมกันเชิญองค์รูปเจ้าพ่อพระปรังมาทำพิธีสักการบูชา ณ บริเวณสี่แยกกลางหมู่บ้านต่อเนื่องติดต่อกันเป็นประจำทุกปีจนกลายเป็นประเพณีศาลเจ้าพ่อพระปรังของชุมชน เป็นต้นมา

ต่อมาในปี พ.ศ. 2517 ถนนสุวรรณศรเปลี่ยนเส้นทางเดินรถใหม่ ชาวบ้านจึงตั้งศาลเจ้าพ่อพระปรังขึ้นใหม่ เป็นแห่งที่ 2 ณ ถนนสุวรรณศรหมายเลข 33 (หลักกิโลเมตรที่ 226 สายใหม่) บริเวณริมแม่น้ำแควพระปรัง ซึ่งเป็นเขตรอยต่อของจังหวัดปราจีนบุรี-สระแก้ว ซึ่งบริเวณแห่งนี้มีศาลเจ้าพ่อ

พระปรองอยู่แล้วเช่นกันก่อตั้งโดยนายสวาท มานพวงษ์ ตั้งแต่เริ่มมีการตัดถนนสายใหม่ ประมาณปี พ.ศ. 2511 จึงได้รวมเป็นหนึ่งเดียว โดยนายสมัยจันทวงษ์ เสนอให้นายสวาท มานพวงษ์ ร่วมเป็น คณะกรรมการบริหารศาลเจ้าพ่อพระปรองร่วมกัน ดังนั้น ศาลเจ้าพ่อพระปรองแห่งที่ 2 จึงเริ่มเป็นรูปแบบ ของคณะกรรมการ มีจำนวน 4 คน ประกอบด้วย นายสมัย จันทวงษ์ นายเฉลิม ทาหอม นายสวาท มานพวงษ์ และนายบุญรัตน์ เชื้อแก้ว ทั้งนี้ นายสมัย จันทวงษ์ ได้มอบหมายให้นายบุญรัตน์ เชื้อแก้ว ทำหน้าที่เป็นประธานคณะกรรมการ ทั้งนี้เนื่องจากเป็นผู้ใหญ่บ้านเพื่อให้การดำเนินงานสะดวกในการ ติดต่อนหน่วยงานราชการและประสานงาน นายสมัย จันทวงษ์ เป็นฝ่ายการเงิน กำกับและควบคุมการ ดำเนินงาน โดยมีนายเฉลิม ทาหอม เข้ามาเกี่ยวข้องเนื่องจากเป็นครูใหญ่โรงเรียนบ้านหนองผูกเต่า และ นายสวาท มานพวงษ์ ซึ่งเป็นคนจัดตั้งศาลเจ้าพ่อพระปรองแห่งที่ 2 เป็นกรรมการร่วม และเพื่อให้เกิด ความโปร่งใสให้มีคณะกรรมการลงนามการเบิกจ่ายเงิน 3 ใน 4 คน การพัฒนาศาลเจ้าพ่อพระปรองมี การดำเนินการอย่างต่อเนื่องโดยเฉพาะในทุกวันพระชาวบ้านจะมาร่วมกันพัฒนา จนปัจจุบันเป็น ประเพณีวันไหลในเทศกาลสงกรานต์จังหวัดสระแก้ว

2. ความเชื่อต่อรูปเคารพเจ้าพ่อพระปรอง ตามวัตถุประสงค์ที่ 2 พบว่า มีดังนี้

2.1 กิจกรรมและพิธีกรรมความเชื่อของศาลเจ้าพ่อพระปรอง พบว่า กิจกรรมจะเริ่มตั้งแต่วันที่ 15 เมษายน โดยภาคเช้า จะมีการเชิญองค์รูปเจ้าพ่อพระปรองลงประทับแท่นต่ำ เพื่อให้เหมาะต่อการ ปิดทองและสงฆ์ ส่วนภาคค่ำ พระสงฆ์เจริญพระพุทธมนต์เย็น ภาคกลางคืนมีมหรสพสมโภช ทุกคืน จนกระทั่ง ถึงวันที่ 19 เมษายน จะเป็นพิธีกรรม และกิจกรรมวันไหลเจ้าพ่อพระปรอง กิจกรรม จะเริ่มตั้งแต่เวลาประมาณ 05.00 น. เริ่มพิธีกรรมพราหมณ์บวงสรวงของกลุ่มลูกศิษย์ท้าวศรีสุวรรโณ จากชุมชนบ้านศาลาลำดวน จากนั้นพิธีเปิดเทศกาลวันไหลสระแก้ว โดยผู้ว่าราชการจังหวัดสระแก้ว หรือผู้แทนเชิญองค์รูปขึ้นแท่นบนรถขบวนแห่ ผู้เป็นประธานและหัวหน้าหน่วยงาน ส่วนราชการและ ผู้มีเกียรติ ร่วมกันทำพิธีสงฆ์นำเจ้าพ่อพระปรองตามลำดับ และปล่อยขบวนแห่จากที่ตั้งศาลเจ้าพ่อ พระปรองไปตามถนนสุวรรณศร เข้าเขตจังหวัดสระแก้วผ่านชุมชนบ้านแก้ง ศาลาลำดวน ศูนย์การค้า เมืองแก้ว ตลาดสระแก้วถึงศาลากลางจังหวัดสระแก้วเพื่อให้เจ้าหน้าที่และบุคลากรในศูนย์ราชการ จังหวัดสระแก้วสักการะบูชาและสงฆ์เพื่อเป็นสิริมงคล จากนั้นย้อนกลับตามเส้นทางเดิมถึงที่ตั้งศาล ประมาณ 19.00 น.

2.2 ความเชื่อในรูปเคารพเจ้าพ่อพระปรอง พบว่า มีดังนี้

2.2.1 ปกป้องคุ้มภัยอันตรายชีวิตและครอบครัว ชาวบ้านมีความเชื่อว่า การบวงสรวง สักการะบูชา การขอพรเจ้าพ่อพระปรองจะทำให้ตนเองรอดพ้นจากภัยอันตรายต่าง ๆ ทั้งจากภัยในมิติ เหนือธรรมชาติที่มองไม่เห็น เช่น ภูติ ผี ปีศาจ เวทมนต์คาถา และอวิชชาต่างๆ สัตว์ร้าย มีพิษ ศัตรูและ โจรผู้ร้ายที่ปล้นบ้านเรือนชาวบ้าน เป็นต้น นอกจากนี้ชาวบ้านยังพบกับอภินิหาร (ความเชื่อ) จากเจ้าพ่อ หลายอย่างจึงเชื่อในความศักดิ์สิทธิ์ทำให้มีผู้มากราบไหว้สักการะบูชาเพิ่มขึ้นตลอดมา

2.2.2 แคล้วคลาดปลอดภัยในการเดินทางไม่ประสบอุบัติเหตุ ศาลเจ้าพ่อพระปรองเป็นที่ตั้ง

ขององค์รูปเคารพเจ้าพ่อพระปรัง ตามประวัติมีความเชื่อว่าผู้ที่เคารพสักการะ ขณะที่เดินทางสัญจรผ่านไปมาจะทำให้เดินทางปลอดภัยไม่ประสบอุบัติเหตุ ดังนั้นเมื่อผ่านสถานที่ตั้งศาลเจ้าพ่อพระปรังรถทุกคันจะบีบแตร ใครที่ขับรถผ่านศาลเจ้าพ่อพระปรังจะต้องหยุดรถ หรือบีบแตรเพื่อเป็นการเคารพสักการะบูชาแล้วจะปลอดภัย ถ้าไม่ทำจะเกิดอุบัติเหตุ

2.2.3 ประกอบอาชีพการงานประสบความสำเร็จสมปรารถนา ตามความเชื่อดั้งเดิมของชาวบ้านต่อเจ้าพ่อพระปรัง เริ่มต้นมาจากความเชื่อที่เกี่ยวกับการทำไร่นาในบริเวณที่ตั้งศาลเจ้าพ่อไม่ประสบความสำเร็จ ครั้นเมื่อมาอธิษฐานขอพรให้พืชผลการทำไร่นาสำเร็จ ปรากฏว่า ปีนั้นพืชผลที่เพาะปลูกเจริญงอกงามดี อุดมสมบูรณ์ได้ผลผลิตจำนวนมาก ทำให้ชาวบ้านที่รู้ข่าวในละแวกนั้นต่างก็มาอธิษฐานขอพรและสมความปรารถนาเป็นที่เลื่องลือ ดังนั้น เมื่อชาวบ้านคนใดต้องการประสบความสำเร็จในเรื่องใดก็จะมาอธิษฐานขอพรเช่นกัน เมื่อสำเร็จแล้วจะนำเครื่องเช่นสังเวยมาสักการะบูชา ดังจะเห็นได้จาก การนำภาพยนตร์ นาฏดนตรี(ลิเก) มาสมโภชอยู่เป็นประจำ โดยเฉพาะนำมารวมสมโภชในงานเทศกาลศาลเจ้าพ่อพระปรัง

3. บทบาทที่มีต่อชุมชนของศาลเจ้าพ่อพระปรัง ตามวัตถุประสงค์ที่ 3 พบว่า เจ้าพ่อพระปรังมีบทบาทต่อชุมชน มีดังนี้

3.1 เป็นศูนย์รวมและที่พึ่งทางจิตใจของชาวบ้านและผู้ศรัทธา บทบาททางด้านขวัญ และกำลังใจ ศาลเจ้าพ่อพระปรังเป็นสถานที่พึ่งทางจิตใจของคนในชุมชน และคนภายนอก ซึ่งมีทั้งคนไทยและคนต่างชาติ เพราะเจ้าพ่อพระปรังหรือหลวงเดชาศิริเป็นทหารเอกของพระนเรศวรมหาราช มีสหายคู่ใจ คือ นายเสือกกับนายสิงห์ ปัจจุบันนายเสือกคือศาลเจ้าพ่อเสือกอยู่ที่แควพูนมาน และนายสิงห์คือศาลเจ้าพ่อสิงห์อยู่ที่จังหวัด จันทบุรี การที่เจ้าพ่อพระปรังมีความเด็ดเดี่ยวเป็นนายด่านบริเวณเขตนี้ที่คอยช่วยเหลือปกป้องผู้คนในพื้นที่เขตชายแดนให้รอดพ้นการทำร้ายจากศัตรู ดังนั้น ความเชื่อที่ว่าเมื่อเข้ามากราบไหว้สักการะบูชา ทำบุญ จะทำให้จิตใจสบาย ปลอดภัยไปจากเรื่องที่ตนเองมีความทุกข์บางอย่าง จะทำให้ทุกอย่างราบรื่น และรายได้จากผู้ที่มาบริจาคได้นำมาพัฒนาวัด กิจกรรมชุมชน และอาคารสถานที่ของศาลเจ้าพ่อพระปรัง

3.2 เป็นแหล่งเรียนรู้สืบทอดมรดกภูมิปัญญาทางวัฒนธรรมของชุมชน การที่ศาลเจ้าพ่อพระปรัง กลายมาเป็นมรดกภูมิปัญญาทางวัฒนธรรม เพราะมีความเชื่อว่ารูปเคารพเจ้าพ่อพระปรังเป็นผู้มีตัวตนจริง ๆ ในสมัยสมเด็จพระนเรศวรมหาราช และมีความเชื่อเรื่องความสามารถ เป็นนายด่านที่มีความเด็ดเดี่ยวคอยช่วยเหลือชาวบ้านในเขตพื้นที่ชายแดนแถบนี้ ทำให้ชาวบ้านในเขตชายแดนและบ้านหนองผูกเต่า เกิดความศรัทธาเลื่อมใส จึงนำคำว่า “ด่าน...” มาเป็นคำนำหน้านามสกุลครอบครัวของตนเป็นจำนวนมาก ทำให้ผู้คนในรุ่นต่อมาได้เรียนรู้และมีการสืบทอดเรื่องราวเพื่อยกย่องคุณความดี สืบต่อกันมากลายมาเป็นมรดกภูมิปัญญาทางวัฒนธรรมทางประเพณีของชุมชน

3.3 มีคุณค่าของภูมิปัญญาทางวัฒนธรรม หลายประการ ดังนี้

3.3.1 เป็นมรดกภูมิปัญญาทางวัฒนธรรมที่สืบทอดประเพณีอันดีงามของชุมชนต่อไป
3.3.2 เกิดความรักความสามัคคีเป็นน้ำหนึ่งใจเดียวกันระหว่างประชาชนจังหวัด
สระแก้ว-ปราจีนบุรี ประชาชนในพื้นที่ใกล้เคียงที่เข้าร่วมกิจกรรมงานวันไหลจังหวัดสระแก้ว
3.3.3 ประชาชนรู้จักความเสียสละ บริจาคทรัพย์สิ่งของให้เป็นประโยชน์ต่อส่วนรวม
เกิดการสร้างอาชีพ สร้างรายได้เพิ่มมูลค่าทางเศรษฐกิจจากกิจกรรมเกิดการส่งเสริมการท่องเที่ยวของ
ชุมชน

3.4 เพิ่มมูลค่าเศรษฐกิจครัวเรือนของชุมชนส่งเสริมการท่องเที่ยว

3.4.1 เจ้าพ่อพระปรงเป็นที่เคารพสักการะของประชาชนโดยทั่วไป ในช่วงเทศกาล
สงกรานต์ของทุกปีจะมีประชาชนจากจังหวัดต่าง ๆ มาเที่ยวงานเป็นจำนวนมาก กลางคืนมีมหรสพ
สมโภชทุกคืน ได้แก่ ภาพยนตร์ ลิเก ดนตรี ละคร ซึ่งมหรสพเหล่านี้จะมีเจ้าภาพจัดหาสมโภชทุกคืน
โดยคณะกรรมการมิได้เสียค่าใช้จ่ายแต่อย่างใด โดยเฉพาะวันที่ 19 ซึ่งเป็นวันแห่ นอกจากมีการถวาย
ภัตตาหารแด่พระสงฆ์แล้ว ยังมีการทอดผ้าป่ามีพิธีมอบสิ่งของต่าง ๆ ให้เป็นสมบัติของศาลเจ้าพ่อ โดย
ตั้งแต่เช้าจะมีประชาชนมารอเข้าร่วมขบวนแห่และเล่นน้ำสงกรานต์กันตามประเพณี มีรถยนต์มาร่วม
ขบวนแห่น้อยกว่า 100 คัน แต่ละคันจะบรรทุกถังน้ำ 200 ลิตร โอ่งน้ำและภาชนะอื่น ๆ ใส่น้ำเต็ม
ถึง บางคันจะบรรทุกเครื่องดนตรีสากล เครื่องขยายเสียงขนาดใหญ่ รวมทั้งบรรทุกตะกรุดกลองยาว เกิด
การส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมของชุมชนในจังหวัดสระแก้วเป็นอย่างมาก ดังภาพที่ 2 และ 3

ภาพที่ 2 พิธีเปิดงานวันไหลเจ้าพ่อ
พระปรงเทศกาลสงกรานต์ จังหวัด
สระแก้ว โดย ผู้ว่าราชการจังหวัด
เป็นประธาน

ภาพที่ 3 ขบวนวันไหลเจ้าพ่อพระ
ปรงในเทศกาลสงกรานต์

3.4.2 ด้านอาหารคณะกรรมการและผู้มีจิตศรัทธา จัดนำอาหารมาบริการประชาชนให้รับประทาน อาทิ ข้าวแกง ขนมจีน ก๋วยเตี๋ยว ผัดไทย ส้มตำ และอาหารพื้นเมืองอื่น ๆ นอกจากนี้การที่ผู้คนออกมาร่วมงานกิจกรรมวันไหลจำนวนมาก ย่อมทำให้เกิดเศรษฐกิจหมุนเวียน คริวเรือนเกิดรายได้ เป็นการเพิ่มมูลค่าเศรษฐกิจชุมชน และมูลค่ามวลรวมของจังหวัดสระแก้ว เพิ่มขึ้น

3.4.3 ด้านขบวนแห่องค์รูปเคารพเจ้าพ่อพระปรัง ตลอดระยะทางกว่า 25 กิโลเมตร ประชาชนจะได้สดน้ำก้นอย่างสนุกสนานตลอดทาง โดยเฉพาะในตลาดสระแก้วอันเป็นเขตชุมชนหนาแน่นขบวนแห่ยาวไม่น้อยกว่า 2 กิโลเมตร มีประชาชนจากทั่วสารทิศมาร่วมในขบวนไหลหลายหมื่นคนด้วยความเคารพและศรัทธาที่มีเจ้าพ่อพระปรัง มีสื่อกระแสหลัก เช่น โทรทัศน์ สื่อสิ่งพิมพ์ สื่อท้องถิ่น ตลอดจนหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเข้ามามีส่วนร่วม ส่งผลให้เกิดการประชาสัมพันธ์วันไหลเจ้าพ่อพระปรังไปทั่วสารทิศในประเทศและต่างประเทศได้เป็นอย่างดี ทำให้เจ้าพ่อพระปรังและชุมชนบ้านหนองผูกเต่าเป็นที่รู้จักโดยทั่วไป ซึ่งชุมชนสามารถนำมาเป็นแนวทางในการพัฒนาต่อยอดเพิ่มมูลค่าทางเศรษฐกิจมวลรวมของชาติได้เป็นอย่างดี

อภิปรายผลการวิจัย

1. การก่อตั้งและพัฒนาการของศาลเจ้าพ่อพระปรัง พบว่า ประวัติความเป็นมาเจ้าพ่อพระปรัง เป็นสิ่งศักดิ์สิทธิ์อยู่ลุ่มน้ำแควพระปรังชุมชนบ้านหนองผูกเต่า เดิมเจ้าพ่อพระปรังหรือ หลวงเดชาศิริ เป็นทหารเอกในสมัยสมเด็จพระนเรศวรมหาราชที่มีความเด็ดเดี่ยว เป็นนายด่านเขตแดนแถบนี้มีสหายคู่ใจ คือ นายเสือกับนายสิงห์ ปัจจุบันนายเสือกคือศาลเจ้าพ่อเสือกอยู่ที่แควหนุมานอำเภอekinบุรี จังหวัดปราจีนบุรี และนายสิงห์คือศาลเจ้าพ่อสิงห์อยู่ที่จังหวัดจันทบุรี เจ้าพ่อพระปรังเมื่อมีผู้มาอธิษฐานขอพรจะประสบความสำเร็จสมความปรารถนา จึงเกิดความเลื่อมใสศรัทธา (ศานิตย์ นาคสุขศรี, 2556) เดิมตั้งอยู่หมู่ที่ 9 ชุมชนบ้านหนองผูกเต่า ตำบลบ้านแก่ง อำเภอสระแก้ว จังหวัดปราจีนบุรี ถนนสุวรรณศร ทางหลวงแผ่นดินหมายเลข 33 ความเชื่อในความคิดดีดีของเจ้าพ่อพระปรัง เกิดขึ้นเนื่องจากชาวบ้านที่ทำไร่ทำนาอยู่ในบริเวณนั้นไม่ประสบความสำเร็จ ด้วยความเชื่อที่มีต่อสิ่งศักดิ์สิทธิ์เหนือธรรมชาติในวิถีชนบทเมื่อพบศาลไม้เล็ก ๆ จึงอธิษฐานขอพรให้พืชผลอุดมสมบูรณ์ปรากฏว่าปีนั้นพืชผลมีความอุดมสมบูรณ์ดี จึงนำเครื่องสังเวยมาสักการบูชาตามที่อธิษฐานขอพรไว้ เช่น หัวหมู สุรา (เหล้าขาว) หรือไก่ชน เป็นต้น ต่อมาเมื่อมีผู้มาอธิษฐานขอพรอะไรก็ได้สมความปรารถนาทำให้เกิดความเชื่อแพร่กระจายไปทั่วหมู่บ้านและหมู่บ้านใกล้เคียง ดังนั้นเมื่อประชาชนทำสิ่งใดเมื่อต้องการให้ประสบความสำเร็จ ก็จะมาขอพร ต่อมาชาวบ้านจึงร่วมกันซ่อมศาลเจ้าพ่อพระปรังขึ้นเป็นสิ่งศักดิ์สิทธิ์คู่ชุมชนบ้านหนองผูกเต่า ปัจจุบันตั้งอยู่ชุมชนบ้านหนองผูกเต่า หมู่ที่ 8 บ้านหนองโดน อำเภอekinบุรี จังหวัดปราจีนบุรี (พระครูสุนทรสารธรรม, วันสัมภาน์ 13 เมษายน 2563) ประเพณีศาลเจ้าพ่อพระปรัง เกิดขึ้นเนื่องจากชาวบ้านได้สร้างศาลาการเปรียญวัดวิหารธรรม (บ้านหนองผูกเต่า) แต่ขาดแคลนทุนทรัพย์ จึงมีความคิดร่วมกันที่จะนำเจ้าพ่อพระปรังมาทำพิธีสักการบูชาและหาทุนทรัพย์

เพื่อซื้อสังกะสีมุงหลังคา ดังนั้นในบ่ายของวันที่ 12 เมษายน พ.ศ. 2507 นายสมัย จันทวงศ์ ผู้นำชุมชนในขณะนั้น ได้นำชาวบ้านมาตั้งปะรำพิธีที่หน้าบ้านของตน ณ บริเวณสี่แยกถนนสุวรรณศรหมายเลข 33 (หลักกิโลเมตรที่ 227 สายเก่า) เชิญองค์รูปเจ้าพ่อพระปรกเพื่อให้ประชาชนและผู้สัจจรผ่านไปมาจะได้ร่วมสักการบูชา อธิษฐานขอพรเพื่อเป็นสิริมงคลของชีวิต ครอบครัว และร่วมบริจาคทรัพย์ โดยมีการเจริญพระพุทธมนต์เย็นทุกวัน ระหว่างวันที่ 13-15 เมษายน พ.ศ. 2507 เป็นเวลา 3 วัน 3 คืน ซึ่งตรงกับวันสงกรานต์ หรือ วันขึ้นปีใหม่ไทย ดังนั้น เมื่อถึงวันที่ 13 เมษายนของทุกปี ชาวบ้านจะร่วมกันเชิญองค์รูปเจ้าพ่อพระปรกมาทำพิธีสักการบูชา ณ บริเวณสี่แยกกลางหมู่บ้าน และได้ทำต่อเนื่องติดต่อกันเป็นประจำทุกปีจนกลายเป็นประเพณีศาลเจ้าพ่อพระปรกของชุมชน เป็นต้นมา ต่อมาในปี พ.ศ. 2517 ถนนสุวรรณศรเปลี่ยนเส้นทางเดินรถใหม่ ชาวบ้านจึงตั้งศาลเจ้าพ่อพระปรกขึ้นใหม่ เป็นแห่งที่ 2 ณ ถนนสุวรรณศรหมายเลข 33 (หลักกิโลเมตรที่ 226 สายใหม่) บริเวณริมแม่น้ำแควพระปรกเขตรอยต่อของจังหวัดปราจีนบุรี-สระแก้ว ซึ่งบริเวณแห่งนี้มีศาลเจ้าพ่อพระปรกอยู่แล้วเช่นกันสร้างโดยนายสวาท มานพวงษ์ ตั้งแต่เริ่มมีการตัดถนนช่วงประมาณปี พ.ศ. 1511 จึงได้รวมเป็นหนึ่งเดียว โดยนายสมัย จันทวงศ์ เสนอให้นายสวาท มานพวงษ์ ร่วมเป็นคณะกรรมการบริหารศาลเจ้าพ่อพระปรกร่วมกัน ดังนั้น ศาลเจ้าพ่อพระปรกแห่งที่ 2 จึงเริ่มเป็นรูปแบบคณะกรรมการ มี จำนวน 4 คน ประกอบด้วย นายสมัย จันทวงศ์ นายเฉลิม ทาหอม นายสวาท มานพวงษ์ และนายบุญรัตน์ เชื้อแก้ว ทั้งนี้ นายสมัย จันทวงศ์ ได้มอบหมายให้นายบุญรัตน์ เชื้อแก้ว ทำหน้าที่เป็นประธานคณะกรรมการ ทั้งนี้เนื่องจากเป็นผู้ใหญ่บ้าน จะได้ทำให้การดำเนินงานสะดวกในการติดต่อหน่วยงานราชการและประสานงาน ส่วนนายสมัย จันทวงศ์ เป็นคณะกรรมการฝ่ายการเงิน กำกับและควบคุมการดำเนินงาน โดยมีนายเฉลิม ทาหอม เข้ามาเกี่ยวข้องเนื่องจากเป็นครูใหญ่โรงเรียนบ้านหนองผูกเต่า และนายสวาท มานพวงษ์ ซึ่งเป็นคนจัดตั้งศาลเจ้าพ่อพระปรกแห่งที่ 2 เป็นคณะกรรมการร่วม และเพื่อให้เกิดความโปร่งใสให้คณะกรรมการ 3 ใน 4 คน ลงนามการเบิกจ่ายเงิน การพัฒนาศาลเจ้าพ่อพระปรกมีการดำเนินการอย่างต่อเนื่อง โดยเฉพาะในทุกวันพระชาวบ้านจะมาร่วมกันพัฒนา จนปัจจุบันเป็นประเพณีวันไหลในเทศกาลสงกรานต์จังหวัดสระแก้ว (นางปุ่น จันทวงศ์, วันสัมภาษณ์ 13 เมษายน 2563)

2. ความเชื่อต่อรูปเคารพเจ้าพ่อพระปรก กิจกรรมและพิธีกรรมความเชื่อของศาลเจ้าพ่อพระปรก พบว่า กิจกรรมจะเริ่มตั้งแต่วันที่ 15 เมษายน โดยกิจกรรมภาคเช้า จะมีการเชิญองค์รูปเจ้าพ่อพระปรกลงประทับแท่นต่ำ เพื่อให้เหมาะต่อการปิดทองและสรงน้ำ ส่วนกิจกรรมภาคค่ำ พระสงฆ์เจริญพระพุทธมนต์เย็น ภาคกลางคืนมีมหรสพสมโภชทุกคืน จนกระทั่ง ถึงวันที่ 19 เมษายน จะเป็นพิธีกรรมและกิจกรรมวันไหลเจ้าพ่อพระปรก กิจกรรมจะเริ่มตั้งแต่เวลา เวลาประมาณ 05.00 น. พิธีกรรมพราหมณ์บวงสรวงของกลุ่มลูกศิษย์ท้าวศรีสุวรรณ จากชุมชนบ้านศาลาลำดวน จากนั้นพิธีเปิดเทศกาลวันไหลสระแก้ว โดยผู้ว่าราชการจังหวัดสระแก้วหรือผู้แทนเชิญองค์รูปขึ้นแท่นบนรถในขบวนแห่ ผู้เป็นประธานและหัวหน้าหน่วยงาน ส่วนราชการและผู้มีเกียรติ ร่วมกันทำพิธีสรงน้ำเจ้าพ่อพระปรกตามลำดับ และปล่อยขบวนแห่จากที่ตั้งศาลเจ้าพ่อไปตามถนนสุวรรณศร เข้าเขตจังหวัด

สระแก้วผ่านชุมชนบ้านแก้ง ศาลาลำตวน ศูนย์การค้าเมืองแก้ว ตลาดสระแก้ว ถึงศาลากลางจังหวัด สระแก้วเพื่อให้เจ้าหน้าที่และบุคลากรในศูนย์ราชการจังหวัดสระแก้วสักการะบูชาและสรงน้ำเพื่อเป็นสิริมงคล จากนั้นขบวนจะย้อนกลับตามเส้นทางเดิมถึงที่ตั้ง ณ บริเวณศาลเจ้าพ่อพระปรัง เวลาประมาณ 19.00 น. ทั้งนี้ความเชื่อต่อรูปเคารพเจ้าพ่อพระปรัง ที่ปรากฏคือ 1) ปกป้องคุ้มภัยอันตรายชีวิตและครอบครัว ชาวบ้านมีความเชื่อว่า การบวงสรวงสักการะบูชา การขอพรองค์เจ้าพ่อพระปรัง จะทำให้ตนเองรอดพ้นจากภัยอันตรายต่าง ๆ ทั้งจากภัยในมิติเหนือธรรมชาติที่มองไม่เห็น เช่น ภูติ ผี ปีศาจ เวทมนต์คาถา และวิชาต่าง ๆ สัตว์ร้าย มีพิษ ศัตรู และโจรผู้ร้าย ที่ปล้นบ้านเรือนชาวบ้าน เป็นต้น นอกจากนี้ชาวบ้านยังพบกับภิกษุ (ความเชื่อ) จากเจ้าพ่อหลายอย่างจึงเชื่อในความศักดิ์สิทธิ์ ทำให้มีผู้มากราบไหว้สักการะบูชาเพิ่มขึ้นตลอดมา 2) แคล้วคลาดปลอดภัยในการเดินทางไม่ประสบอุบัติเหตุ ศาลเจ้าพ่อพระปรังเป็นที่ตั้งขององค์รูปเคารพเจ้าพ่อพระปรัง ตามประวัติมีความเชื่อว่าผู้ที่เคารพสักการะ ขณะที่เดินทางสัญจรผ่านไปมาจะทำให้เดินทางปลอดภัยไม่ประสบอุบัติเหตุ ดังนั้นเมื่อผ่านสถานที่ตั้งศาลเจ้าพ่อพระปรังรถทุกคันจะบีบแตร ใครที่ขับรถผ่านศาลเจ้าพ่อพระปรังจะต้องหยุดรถ หรือบีบแตรเพื่อเป็นการเคารพ สักการะแล้วจะปลอดภัย ถ้าไม่ทำจะเกิดอุบัติเหตุ และ 3) ประกอบอาชีพการงานประสบความสำเร็จสมปรารถนา ตามความเชื่อดั้งเดิมของชาวบ้านต่อเจ้าพ่อพระปรัง เริ่มต้นมาจากความเชื่อที่เกี่ยวกับการทำไร่ทำนาในบริเวณที่ตั้งศาลเจ้าพ่อ ไม่ประสบความสำเร็จ ครั้นเมื่อมาอธิษฐานขอพรให้พืชผลการทำไร่ทำนาสำเร็จ ปรากฏว่า ปีนั้นพืชผลที่เพาะปลูกเจริญงอกงามดีอุดมสมบูรณ์ได้ผลผลิตจำนวนมาก ทำให้ชาวบ้านที่รู้ข่าวในละแวกนั้นต่างก็มาอธิษฐานขอพรและสมความปรารถนาเป็นที่เลื่องลือ ต่อมาเมื่อชาวบ้านคนใดต้องการประสบความสำเร็จในเรื่องใดก็จะมาอธิษฐานขอพรเช่นกัน เมื่อสำเร็จแล้วจะนำเครื่องเซ่นสังเวยมาสักการะบูชา ดังจะเห็นได้จาก การนำภาพยนตร์ นาฏดนตรี (ลิเก) มาสมโภชอยู่เป็นประจำ โดยเฉพาะนำมาร่วมสมโภชในงานเทศกาลศาลเจ้าพ่อพระปรัง ซึ่งพิธีกรรมเป็นสิ่งยึดเหนี่ยวทางจิตใจ สร้างความสบายใจให้แก่ผู้คนที่นับถือในศาล เป็นครรลองในการดำเนินชีวิตที่ยังธำรงไว้ซึ่งความเป็นเอกลักษณ์ทางวัฒนธรรม (Duangmanee,2015) ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่าชาวบ้านหนองผูกเตายังมีวิถีผูกพันกับมิติเหนือธรรมชาติเพื่อเป็นที่พึ่งทางใจเมื่อเกิดความเชื่อในสิ่งที่ปรากฏจึงสร้างรูปเคารพเจ้าพ่อพระปรังและพิธีกรรม สอดคล้องกับความเชื่อรูปเคารพศาลเจ้าหน้าจาซาไท้จื้อ ที่พบว่า รูปเคารพของศาลเจ้าหน้าจาซาไท้จื้อนั้นเป็นเทพเจ้าแห่งความสำเร็จและชัยชนะ รักษาและคุ้มครองดวงปี เป็นผู้ปลดปล่อยดวงวิญญาณที่รับความทุกข์ทรมานควบคุมดูแลพื้นดิน แม่น้ำมหาสมุทรและภูเขา และเป็นผู้กำเนิดสรรพสิ่งบนโลก (Long Gaoyun,2557) สอดคล้องกับพระครูสุนทรสารธรรม (สัมภาษณ์ 13 เมษายน 2563) กล่าวว่า “...ถนนเส้นเก่า ถ้าคนใดผ่านถนนสายนี้ จะต้องมีการหยุด และบีบแตรให้ แล้วจะปลอดภัยไม่เป็นอันตราย ครั้งหนึ่งมีคนขับรถรับจ้างผ่านมาไม่หยุดรถ และไม่บีบแตรให้ด้วย ผลสุดท้ายไปได้นิดเดียวก็เกิดอุบัติเหตุ...” และกล่าวว่า “... ครั้งหนึ่งมีคนพบไก่ที่บริเวณศาลเจ้าพ่อพระปรังอยากได้จึงวิ่งไล่จับ เมื่อตะคุบได้ปรากฏว่ากลายเป็นงู...”

3. บทบาทที่มีต่อชุมชนของศาลเจ้าพ่อพระปรัง พบว่า 1). เจ้าพ่อพระปรังเป็นศูนย์รวมและที่พึ่งทางจิตใจของชาวบ้านและผู้ศรัทธา บทบาททางด้านขวัญ และกำลังใจ ศาลเจ้าพ่อพระปรัง เป็นสถานที่พึ่งทางจิตใจของคนในชุมชน และคนภายนอก ซึ่งมีทั้งชาวไทย และชาวต่างชาติ เพราะเจ้าพ่อพระปรังหรือหลวงเดชาศิริเป็นทหารเอกของพระนเรศวรมหาราช มีสหายคู่ใจ คือ นายเสือกับนายสิงห์ ปัจจุบันนายเสือกคือศาลเจ้าพ่อเสือกอยู่ที่แควหนุมาน และนายสิงห์คือศาลเจ้าพ่อสิงห์อยู่ที่จังหวัด จันทบุรี ที่มีความเด็ดเดี่ยวเป็นนายด่านบริเวณเขตนี้ ที่คอยช่วยเหลือปกป้องผู้คนในพื้นที่เขตชายแดนให้รอดพ้นการทำร้ายจากศัตรู ดังนั้น สิ่งยึดเหนี่ยวทางจิตใจ สร้างความสบายใจให้แก่ผู้คนที่นับถือในศาล เป็นครครลงในการดำเนินชีวิตที่ยังดำรงไว้ซึ่งความเป็นเอกลักษณ์ทางวัฒนธรรม (Duangmanee,2015) ทั้งนี้เนื่องชาวบ้านได้มาสักการะขอพรเจ้าพ่อพระปรังตามต่ออิฐฐานจิตไว้เมื่อสำเร็จจะมาแก้บนแสดงให้เห็นถึงเศรษฐกิจดี สอดคล้องกับ สมเกียรติ ภูธรธรรมศิริ (สัมภาษณ์ 20 เมษายน 2563) กล่าวว่า “... มีความเชื่อที่ว่าเมื่อเข้ามากราบไหว้สักการะบูชา ทำบุญ จะทำให้จิตใจสบายปลอดภัยปราศจากการที่ตนเองมีความทุกข์บางอย่าง จะทำให้ทุกอย่างราบรื่น วันขึ้นปีใหม่จึงมากราบไหว้สักการะบูชาขอพรทุกปีเป็นประจำ” 2) แหล่งเรียนรู้สืบทอดมรดกภูมิปัญญาทางวัฒนธรรมของชุมชน การที่ศาลเจ้าพ่อพระปรังกลายมาเป็นมรดกภูมิปัญญาทางวัฒนธรรม เพราะมีความเชื่อว่ารูปเคารพเจ้าพ่อพระปรัง เป็นผู้มิตัวตนจริง ๆ ในสมัยสมเด็จพระนเรศวรมหาราช และมีความเชื่อเรื่องความสามารถ เป็นนายด่านที่มีความเด็ดเดี่ยวคอยช่วยเหลือชาวบ้านในเขตพื้นที่ชายแดนแถบนี้ ทำให้ชาวบ้านในเขตชายแดนนี้ และบ้านหนองผูกเต่า เกิดความศรัทธาเลื่อมใส จึงนำคำว่า “ด่าน...” มาเป็นคำนำหน้านามสกุลครอบครัวของตน เป็นจำนวนมาก ทำให้ผู้คนในรุ่นต่อมาได้เรียนรู้ และมีการสืบทอดเรื่องราวเพื่อยกย่องคุณความดี สืบต่อกันมากลายเป็นมรดกภูมิปัญญาทางวัฒนธรรมทางประเพณีของชุมชน ทั้งนี้การสืบทอดวัฒนธรรมประเพณี ความเชื่อความศรัทธา เกิดจากการปลูกฝังจากผู้สูงอายุสู่วัยเด็ก ด้วยบริบทของสังคมชนบททำให้ครอบครัวมีความใกล้ชิดกันส่วนใหญ่พ่อแม่ที่มาปฏิบัติงานที่ศาลก็จะนำลูกมาด้วย ลูกก็จะเกิดการซึมซับได้รับการปลูกฝังเรื่องราวเกี่ยวกับศาลเจ้าตั้งแต่เด็กทำให้เกิดเป็นกระบวนการสืบทอดความเชื่อเกี่ยวกับศาลเจ้า (สุภาภรณ์ แซ่ลิ้ม และชัยรัตน์ วงศ์กิจรุ่งเรือง,2560) สอดคล้องกับการพัฒนาศาลเจ้าพ่อพระปรังที่นายสมัย จันทวงษ์ ได้ริเริ่มประเพณีศาลเจ้าพ่อพระปรัง ได้ใช้ลูกชายทั้งสองคนคอยช่วยเหลืองานในประรำพิธี และประเพณีจึงเกิดการสืบทอดในการพัฒนาศาลเจ้าพ่อพระปรังอย่างต่อเนื่อง ดังเช่น นางทองสี สารุชน (วันสัมภาษณ์ 14เมษายน 2563) กล่าวว่า “...พ่อเขาก็ใช้ลูกชายทั้งสองคอยช่วยมือ ..กระทั่งปัจจุบันเขายังผูกพันอยู่กับศาลเจ้าพ่อ...” และเนื่องจากรูปเคารพศาลเจ้าเปรียบเสมือนผู้นำ เป็นบุคคลที่มีอิทธิพล สามารถทำให้บุคคลหรือกลุ่มกระทำหรือไม่กระทำบางสิ่งบางอย่างตามเป้าหมายที่องค์กรกำหนดไว้ (Boonyamane,2007) สอดคล้องกับการที่ศาลเจ้าพ่อพระปรัง กลายมาเป็นมรดกภูมิปัญญาทางวัฒนธรรม เพราะมีความเชื่อว่ารูปเคารพเจ้าพ่อพระปรัง เป็นผู้มิตัวตนจริง ๆ ในสมัยสมเด็จพระนเรศวรมหาราช และมีความเชื่อเรื่องความสามารถ เป็นนายด่านที่มีความเด็ดเดี่ยวคอยช่วยเหลือชาวบ้านในเขตพื้นที่ชายแดนแถบนี้ ทำให้ชาวบ้านในเขตชายแดนนี้ และ

บ้านหนองผูกเต่า เกิดความศรัทธาเลื่อมใส จึงนำคำว่า “ด่าน...” มาเป็นคำนำหน้านามสกุลครอบครัวของตน เป็นจำนวนมาก ทำให้ผู้คนในรุ่นต่อมาได้เกิดการเรียนรู้ และมีการสืบทอดเรื่องราวเพื่อยกย่องคุณความดี สืบต่อกันมาเป็นมรดกภูมิปัญญาทางวัฒนธรรมและประเพณีของชุมชน ดังเช่น นายแดง ด่านสงเสียบึง (สัมภาษณ์ 20 เมษายน 2563) กล่าวว่า “...ชาวบ้านแนวนี้มีนามสกุลด่าน..นำหน้าอย่างเช่นผม ก็นามสกุลนำหน้าว่า ด่านสงเสียบึง และก็ยังมียี่สิบหลายนามสกุล เช่น ด่านเดิม ด่านรักษา ด่านเขตแดน ด่านเกลี้ยกล่อม...นับไม่ถ้วน...” 3) คุณค่าของภูมิปัญญามรดกทางวัฒนธรรม เป็นมรดกภูมิปัญญาทางวัฒนธรรมที่สืบทอดประเพณีอันดีงามของชุมชนติดต่อกันมา เกิดความรักความสามัคคี เป็นน้ำหนึ่งใจเดียวกันระหว่างประชาชนจังหวัดสระแก้ว-ปราจีนบุรี ประชาชนในพื้นที่ใกล้เคียงที่เข้าร่วมกิจกรรมงานวันไหลจังหวัดสระแก้ว ทำให้ประชาชนรู้จักความเสียสละ บริจาคทรัพย์สิ่งของเป็นประโยชน์ต่อส่วนรวม เกิดการสร้างอาชีพ สร้างรายได้เพิ่มมูลค่าทางเศรษฐกิจ กิจกรรมเกิดการส่งเสริมการท่องเที่ยวของชุมชน ทั้งนี้เนื่องจากศาลเจ้าพ่อพระปรงและประเพณีที่เกิดจากคนในชุมชนเป็นรูปแบบที่มาจากวิถีการดำเนินชีวิตจริงของชุมชนจนกลายมาเป็นมรดกภูมิปัญญาทางวัฒนธรรมของชุมชน ซึ่งเป็นรูปแบบการขัดเกลากลายทางสังคมอย่างหนึ่ง การขัดเกลากลายทางสังคมเป็นกระบวนการเรียนรู้ของสมาชิกในสังคมทางตรงและทางอ้อม ทั้งรูปแบบเป็นทางการและไม่เป็นทางการ โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อเป็นการถ่ายทอดวัฒนธรรมจากคนรุ่นหนึ่งไปยังคนอีกรุ่นหนึ่งเพื่อให้อยู่ในสังคมได้อย่างเหมาะสม (Adsagun, 2010) ผู้ปฏิบัติงานและเข้าร่วมกิจกรรมของศาลเจ้าพ่อพระปรงสืบทอดการเรียนรู้ด้วยตัวเองและจากการได้รับคำแนะนำจากผู้ปฏิบัติอยู่ก่อนหน้าซึ่งเป็นการถ่ายทอดทั้งทางตรงและทางอ้อมเพื่อเป็นการรักษาวัฒนธรรมของศาลเจ้าพ่อพระปรงเอาไว้ 4) เพิ่มมูลค่าเศรษฐกิจครัวเรือนของชุมชนส่งเสริมการท่องเที่ยว เนื่องจากเจ้าพ่อพระปรงเป็นที่เคารพสักการะของประชาชนโดยทั่วไป ดังนั้นในช่วงเทศกาลสงกรานต์ของทุกปีจะมีประชาชนจากจังหวัดต่าง ๆ มาเที่ยวงานเป็นจำนวนมาก กลางคืนมีมหรสพสมโภชทุกคืนได้แก่ ภาพยนตร์ ลิเก ดนตรี ละคร มหรสพเหล่านี้มีเจ้าภาพจัดหามาสมโภชทุกคืน โดยไม่เสียค่าใช้จ่าย โดยเฉพาะวันที่ 19 เป็นวันแห่ นอกจากมีการถวายภัตตาหารแด่พระสงฆ์แล้ว ยังมีการทอดผ้าป่ามีพิธีมอบสิ่งของต่าง ๆ ให้เป็นสมบัติของศาลเจ้าพ่อ ประชาชนจะมาร่วมขบวนแห่ตั้งแต่เช้าและเล่นสาดน้ำกันตามประเพณี มีรถยนต์มาร่วมขบวนแห่มากกว่า 100 คัน แต่ละคันจะบรรทุกถังน้ำ 200 ลิตร โองน้ำและภาชนะอื่น ๆ ใส่เพิ่มเติมถึง ซึ่งบางคันจะบรรทุกเครื่องดนตรีสากล เครื่องขยายเสียงขนาดใหญ่ รวมทั้งบรรทุกคณะกลองยาว เกิดการส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมทั้งชุมชนและจังหวัดสระแก้ว เป็นอย่างมาก มีอาหารที่คณะกรรมการและผู้มีจิตศรัทธา จัดนำอาหารมาบริการประชาชนให้รับประทาน อาทิ ข้าวแกง ขนมนจีน ก๋วยเตี๋ยว ผัดไทย ส้มตำ และอาหารพื้นเมืองอื่น ๆ นอกจากนี้การที่ผู้คนออกมาร่วมงานกิจกรรมวันไหลจำนวนมาก ย่อมทำให้เกิดเศรษฐกิจหมุนเวียน ครัวเรือนเกิดรายได้ เป็นการเพิ่มมูลค่าเศรษฐกิจชุมชน และมูลค่ามวลรวมของจังหวัดสระแก้ว เพิ่มขึ้นตลอดระยะทางกว่า 25 กิโลเมตร ในขบวนแห่ประชาชนจะมีการสาดน้ำกันอย่างสนุกสนานตลอดทาง โดยเฉพาะในตลาดสระแก้วที่เป็น

วารสารสวนสุนันทาวิชาการและวิจัย

Suan Sunandha Academic & Research Review

เขตชุมชนหนาแน่นขบวนแห่ยาวไม่น้อยกว่า 2 กิโลเมตร มีประชาชนจากทั่วสารทิศมาร่วมในขบวนไหลหลายหมื่นคนด้วยความเคารพและศรัทธาต่อเจ้าพ่อพระปรัง มีสื่อกระแสหลัก เช่น โทรทัศน์ สื่อสิ่งพิมพ์ สื่อท้องถิ่น ตลอดจนหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเข้ามามีส่วนร่วม ส่งผลให้เกิดการประชาสัมพันธ์ ประเพณีวันไหลเจ้าพ่อพระปรังไปทั่วสารทิศทางในประเทศและต่างประเทศ ได้เป็นอย่างดี ทำให้เจ้าพ่อพระปรังและชุมชนบ้านหนองผูกเต่า เป็นที่รู้จักโดยทั่วไป ซึ่งชุมชนสามารถนำมาเป็นแนวทางในการพัฒนาต่อยอดเพิ่มมูลค่าทางเศรษฐกิจมวลรวมของชาติได้เป็นอย่างดี เมื่อมีงานเทศกาลศาลเจ้าจะได้รับเงินบริจาคจากผู้มีจิตศรัทธาที่มาร่วมชมงานทำให้กระแสเงินสดไหลเวียนผ่านศาลเจ้าอย่างต่อเนื่องล้วนเป็นการสร้างรายได้ให้กับศาลเจ้า (Thammachong, 2013) ซึ่งศาลเจ้าพ่อพระปรังมีผู้มาบริจาคต่อเนื่องและจำนวนมากดังเช่น นายสมฤทธิ์ เชื้อแก้ว สัมภาษณ์ 20 เมษายน 2563) กล่าวว่า “...รายได้จากการบริจาคไม่ต่ำกว่าเดือนละ 3 หมื่นบาท สำหรับช่วงเทศกาลได้รับบริจาค ไม่ต่ำกว่าแสน... ประมาณ 3-4 แสนบาท...” เป็นต้น

ข้อเสนอแนะ

การศึกษาเรื่อง ความเชื่อ รูปเคารพ และบทบาทศาลเจ้าพ่อพระปรังชุมชนบ้านหนองผูกเต่า อำเภอเมืองสระแก้ว จังหวัดสระแก้ว ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะดังนี้

1. ควรมีการศึกษาเกี่ยวกับศาลเจ้าพ่อพระปรัง อย่างลุ่มลึก และกว้างขวางต่อไป ทั้งด้านศึกษา พิธีกรรม ทัศนคติของประชาชนทั่วไปที่มีต่อประวัติ ตำนาน และความเชื่อของรูปเคารพเจ้าพ่อพระปรัง เพื่อนำมาตีความเชื่อ ความศรัทธามาส่งเสริมอาชีพและความมั่นคงในชีวิตของคนในชุมชน
2. ควรมีการศึกษาเกี่ยวกับศาลเจ้าอื่น ๆ ในจังหวัดสระแก้วอย่างละเอียด และศึกษาเปรียบเทียบความเหมือน และความแตกต่างในแต่ละศาลเพื่อส่งเสริมการอยู่ร่วมกันของคนในชุมชน
3. ควรมีการศึกษาเกี่ยวกับศาสนสถานต่าง ๆ ในจังหวัดสระแก้วทั้งศาลเจ้าพ่อศาลเจ้าแม่หรือศาลอื่น ๆ เพื่อเปรียบเทียบ บทบาทที่มีต่อชุมชนในเชิงการพัฒนา

References

- Anan Kanjanaphan. (2012). *ChaoThi and Phi Pooya: The dynamics of villager knowledge, power, and identity of local people*. Chiang Mai: Chiang Mai University.
- Boonyong Ketthet. (2014). *Ghost way of the people: Beliefs and dependence between people and ghosts*. Mahasarakham: Kakaia.

วารสารสวนสุนันทาวิชาการและวิจัย

Suan Sunandha Academic & Research Review

- Chanont Chaithongdee. (2019). The community spirits and its roles on constructing sacred space in Sisaket Province. **Mekong-Salween Civilization Studies Journal**, 10(2), 219-255.
- Dictionary of Royal Institute. (2020). **Belief**. Retrieved November 15, 2020, from <https://dict.longdo.com/search/%E0%B8%84>.
- Dictionary of the Royal Institute. (2021). **Court**. Retrieved January 20, 2021, from <https://dictionary.orst.go.th/>
- Gaoyun. L. (2014), **Na Jasa Tai Chee shrine: Fidelity, character and role** (Master's thesis). Thai Studies, Faculty of Humanities and Social Sciences, Burapha University. Chonburi.
- Got questions. (2020). **Modern idolatry**. Retrieved November 2, 2020, from <https://www.gotquestions.org/Thai/Thai-modern-idolatry.html>.
- Katematu Duangmanee. (2015). Similarities and differences of vegetarian-festival rituals at Chinese Shrines in Trang Province. **Journal of Yala Rajabhat University**, 10(2), 107-122.
- Komol Chantawong. (2018). **Participation of Chao Pho Phra Prong shrine in Nong Phuk Tao community**. Faculty of Humanities and social Sciences, Valaya Alongkorn Rajabhat University under the Royal Patronage. Phetchaburi.
- Komol Chantawong. (2018). **The enhancement of education leaders in integrating learning process between school and community** (Doctoral dissertation). Faculty of Education, Burapha University. Chonburi.
- Kunchai Apisuphap. (2004). **A Study of Beliefs Concerning Chinese Shrines in The Municipality of Songkhla**. (Master's thesis). Thai Khadi Studies, Graduate School, Thaksin University. Songkhla.
- Nakhon Nayok Provincial Tourism Office. (2020). **Chao Phra Prong Sacred things in Sa Kaeo Province**. Retrieved January 20, 2020, from <https://www.facebook.com/tatnayokfans/posts/670893012924987/>.
- Narupon Duangwises. (2017). Anthropological Concepts and the Studies of Animistic Beliefs in Thai Society. **Academic Journal of Humanities and Social Sciences Burapha University**, 25(47), 173-197.
- Nisa Chuto. (1997). **Qualitative research**. Bangkok: P.N. Printing.

วารสารสวนสุนันทาวิชาการและวิจัย

Suan Sunandha Academic & Research Review

- Nix Bunnasan. (2018). **Chao Pho Phra Prong shrine, attractions reviews**. Retrieved January 20, 2021, from <http://www.wongnai.com/attractions/375282ge-ศาลเจ้าพ่อพระปรง>
- Nukul Thammachong. (2013). Religious belief system of Karen or Karang. **Journal of Pathumthani University**, 8(1), 8-13.
- Prapaneethaidotcom. (2020). **The tradition of sprinkle water onto Phra Prong, Sa Kaeo Province**. Retrieved January 20, 2021, from <http://www.prapayneethai.com/1>.
- Punyawat Watharagan. (2012). **Divine things and Thai society**. Retrieved January 15, 2021, from http://punyawat63.blogspot.com/2012/12/blogpost.html?_trms=abb32711ae4795f7.1622080743879
- Sa Kaeo Provincial Cultural Office. (2018). **Biography of Chao pho Phra Prong, Sa Kaeo Province Folklore, Tales, Stories, Muang Sakaeo**. Retrieved January 20, 2020, from <https://www.facebook.com/117142525008650/posts/1122421774480715>
- SaeLim. S. and Wongkitrungruang. C. (2017). *Existence, Adaptation and Adaptation of the Kuan Impud Jor at Ban Khuan Ngaeng, Bang Dee, Huai Yot Trang Province*. Social Development Branch Kasetsart. University Journal of Yala Rajabhat University. Year 12 (2) Jul - Dec 2017
- Sanid Naksuksri. (2013). **Opening remarks at the releasing ceremony of the Phra Prong God Goddess in the Lai Day Festival of the Godfather Phra Prong Province, Sa Kaeo Province** [Open speech document]. Sa Kaeo: Sa Kaeo Provincial Cultural Office.
- Sanook.com. (2021) . *Thai myths and beliefs*. Retrieved January 15, 2021, from <http://www.tumsrivichai.com>.
- Sirirat Adsagun. (2010) . **Family institution: Development and change**. Bangkok: Chulalongkorn University Press.
- Srisak Wallipodom and Walailuk Songsiri. (2008). **Nakorn Prae from the past to the present: Geography, culture, belief systems and local history** (Research report). Bangkok: Thailand Science Research and Innovation.
- Srisak Wallipodom. (1999). **Holy power and public power in local society**. Retrieved on January 15, 2021, from <https://lek-prapai.org/home/view.php?id=908>.

วารสารสวนสุนันทาวิชาการและวิจัย

Suan Sunandha Academic & Research Review

- Supang Chanthawanich. (2009). **A qualitative research method**. Bangkok: Chulalongkorn University Press.
- Supaporn Saelim and Chairat Wongkitrungruang. (2017). The existence, adaptation and transmission of Guan Im Pud Jor Chinese shrine in Khuan Nga Chang, Bangdee Sub-district, Huai Yot District, Trang Province. **Journal of Yala Rajabhat University**, 12(2), 15-30.
- Thawat Boonyamanee. (2007). **Leadership and change**. Bangkok: Odeon Store.
- Wikipedia. (2020). **Idols**. Retrieved November 20, 2020, From <http://th.wikipedia.org/wiki/ไอดอล>.
- Yurachat Chartsuthichai. (2011). Story of the court...the belief that the dependence of the Thai people. **ManagerOnline**. Retrieved May 20, 2020, from mgronline.com/columnist/detail/9540000112880
- Yuzra, K. (2015). **Holy thing is...what?** Retrieved November 2, 2020, from <https://www.islammore.com/main/content.php?page=sub&category=15&id=2276>.